Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

مشاهیر اصحاب کرام

کتبخانهٔ جهان

مشاهیر اصحاب کرام

و

تراجم احوال فقها

مشاهیر اصحاب کرام و فقهای عظام و مجتهدین ذوی الاحترام حضراتندن یتمش ایکی ذات فضائلسماتك تراجم احوال و مناقب شریفه‌لرینی واقوال حکمت اتسامارینی حاکیدر .

باب والای مشیخت‌پناهیده منعقد تدقیق مؤلفات انجمن عالیسنك تدقیق وتصدیق ومعارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ١٢٦ نومرو وفی ٢ محرم سنه ١٣١٩ وفی ١ مایس سنه ٣١٧ تاریخلی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر .

محرری : حلمی زاده ابراهیم رفعت

دار الخلافة العلیة — ١٣١٩

باب عالی جاده‌سنده ١٣ نومرولی مطبعه‌ده طبع اولنمشدر .

مقدمه

دين جليل اسلامه خدمات مبروره‌لری سبق ايدن مجتهدين عظام حضراتنك تراجم احوالی — كه هر بری بر مرآت شئون علويتدر — انسان، معالیٔ وجدانی، فضائل اخلاقی تصوير ايدن او عالی صحيفه‌لره چشم عبرتله باقه‌جق اولور ايسه نظرنده زهد وتقوادن مصنوع برچوق اجسام نور تجسم ايدر.

كيمی خشية اللهدن صباحلره قدر نالهٔ تضرعاتنی رفع بارگاه احديته ايلمش، كيمی وفات ايتديكی زمان جنازه‌سنده يوزبيكلرجه كشی حاضر بولنمش، نهايت خاك سياهه بورونه‌رك بتون ابنای نوعنی غريق ماتم ايلمشدر. كيمی‌ده عبادات و تحصيل علم اغورنده اويومامق ايچون صباحه قدر اثوابنه صغوق صولر سرپمك صورتيله وظائف عبوديتی ايفايه چالیشمشدر. اويله سوزلر سويلمشلردركه هر بری بر درس عالیٔ حكمتدر. بر مؤمن بو كتابی اوقوديمی كويا مكتب ادب و مدرسهٔ عرفانك اك منتهی صنفندن چيقمش بر شاكرد كبی تصفيهٔ وجدانه وتهذيب اخلاقه نائل اولور. فم درربارلرندن اويله عالمانه سوزلر صادر اولمشدركه هر جمله‌سی بر مجموعهٔ ادب تشكيل ايلمش و مربیٔ

روح ومزكئ نفوس اولمشدر. جواهر حكمت وعرفانی نشرده
نه درجه ده مساعئ مقدمانه لری سبق ایتدیكی جزئی برتأمل ایله
كوریلور. كافهٔ احوالده كلام الله و سنن نبویه یی بردستور اتخاذ
ایلمشلردر. خورشید معرفت انوار فیاضانه سیله انظار امتی
تنویر ایتدیكی زمان او زمین كمالات جمعیت بشر آره سنده
آسایشك ادامه و تأییدی ایچون خوارق افكار عادلانه وحكیمانه
ایله اویله قوانین تنظیم ونظامات تحریر ایدلمشدركه انسان بوكماله
قارشی سبابه خای حیرت اولور. ظهور اسلامدن مقدم بر
طاقم شایان تعجب نظامات وار ایدیكه بر یرده مزیت عد
اولنان دیكر یرده خیانت صاییلور ایدی. المنة لله شریعتمز
نفس الامرده هانكیسنك خیانت و هانكیسنك مزیت اولدیغنی
كوسترمشدر. حق الانصاف دوشونیله جك اولورسه شریعت
اسلامیه دن اوسع و اعدل بر قانون بولنه ماز. فقهای امتك
كلام عارفانه لرینی دقتله صحیفهٔ ذهنه آلانلر لطیف وروح آور
علوی بر سكونه طالارلر و وجودلرینی بر ستر كمالات قاپلار.
نام استادانه لری تبجیل ایله یاد اولنان بوفقهانك مسلك حقیقت
وحكمتلری فضائل وجدانیه یه نمونهٔ حكمتدر. جرح وابطاله
امكان بولنه ماز. ایشته بزده عاجزلكمزه باقمیه رق اصحاب نبی
ذیشاندن بدء ایله مشاهیر فقهانك تراجم احوالنی یازییورز.
خطالریمزك عفوینی رجا ایدرز. حاصلی بونلرك بیلنمسی
هرمسلمانه لازمدر. جناب حق جلائل آثار عمرانپرورانه سیله

علویتی بتون قلوب امتده جایكیر اولان پادشاه معرفت اكتناه
و خلافتپناه دل آكاه السلطان ابن السلطان السلطان الغازی
﴿عبدالحمید﴾ خان ثانی افندمز حضرتلرینی اریكهٔ سلطنت
سنیه لرنده برقرار بیورسون آمین.

حلمی زاده : ابراهیم رفعت

مشاهیر اصحاب کزینه

و

تراجم احوال فقها

اصحاب کرام وفقهای عظام حضراتنك اقوال منیفه‌لریله تراجم احوال شریفه‌لرندن باحثدر.

مدخل

فقهای عظام حضراتی یدی طبقه‌یه آیرلمشدر :

برنجیسی : مجتهد مطلق طبقه‌سیدر. بونلر ادلهٔ اربعه اولان «کتاب» «سنت» «اجماع» «قیاس» ایله مسائل شرعیه‌یی استخراج ایدرك اصولده، فروعده هیچ کیمسه‌یه تابع دکللردر. مشار الیهم فقهای سبعه واصحاب کرامدن مجتهد مطلق اولان ذوات ذوی الاحترام ایله ائمهٔ اربعه وسائره‌دن عبارتدر.

ایکنجی طبقه : مجتهد فی المذهب اولان ذوات کرامدن امام یوسف، امام محمد، امام زفر حضراتی کبی که بونلر

ادلهٔ شرعیه ایله استخراج احکام ایدرلرایسه‌ده اجتهاد ایتدکلری احکام شرعیه مجتهد مطلقك اجتهادینه مخالف اولماملق لازمدر. قواعد اصولیه‌ده تقلید ایتمك صلاحیتنی حائزدرلر. حالبوکه مجتهد مطلق اولانلر قواعد اصولیه‌ده هیچ کیمسه‌یه تقلید ایتمزلر. بوجهتدن ممتازدرلر.

اوچنجی طبقه : بو طبقه اصحابی نه مجتهد مطلق، نه‌ده مجتهد فی المذهبدرلر. شوقدر وارکه نص قاطع بولنمیان یرلرده مجتهد مطلقك اصولنه تبعاً احکام استنباطنه مأذوندرلر، اما بواستنباط مجتهد مطلقك اجتهادینه مخالف اولماملیدر.

ابوجعفر الطحاوی وابوالحسن الکرخی، شمس الائمة الحلوانی، شمس الائمة السرخسی، فخرالدین، فخرالاسلام حضراتی هپ طبقهٔ ثالثه‌دندر.

دردنجی طبقه : بونلره اصحاب تخریج اطلاق اولنور. اجتهادلرنده مستقل اولمدقلری کبی مجتهد مطلقك مذهبندن احکام دخی استخراج ایده‌مزلر. آنجق درجهٔ ثانیه‌ده بولنان مجتهد مذهبنك بعض اقوالنی ایضاح وتأویل ایده‌بیلمکه مأذونیتلری واردر. فخرالدین رازی بوجمله‌دندر.

بشنجی طبقه : بو طبقه اصحابی بعض مسائلك رجحان وعلویتی حقنده بیان مطالعه ایدرلر. وبوکبی مسئله‌لر حقنده تفصیلات ویره بیلورلر. صاحب فیروزی وصاحب هدایه کبی.

آلتنجی طبقه : بونلر برچوق علمای کرامدن عبارت

اولوب اصلا مستقل بر رأیه مالك دكللردر . شوقدر واركه برمسئله‌نك قوی وضعیف اولدیغنی تعیین وبر روایتك ظاهر وغیر ظاهر اولدیغنی بیان ایده بیلیرلر . صاحب مختار وصاحب وقایه بو طبقه‌دندر .

یدنجی طبقه : مؤلفین قسمیدر . هیچ بر رأیه کیریشمزلر . مجرد فقهای عظامك اجتهادات واقوالنی کتابلرنده بیان ایده بیلیرلر . ملاخسرو وابن کمال پاشا بو طبقه اربابندندر .

مذهب صنفنك حاوی اولدیغی مسائل اوچ قسمدر :

برنجیسی : مسائل اصولیدرکه ظاهرالروایه‌در . بوده صاحب مذهب امام اعظم وامام یوسف وامام محمد حضراتی کبی فقهاء اجتهادندن روایت اولنان مسائلدر . آنکچون بونلره علمای ثلثه تعبیر اولنور . بومسائله ظاهرالروایه دینلمسی امام محمددن متواتراً نقل ایلدیکی ایچوندر .

ایکنجی قسم : مسائل نوادردر . بوده مجتهدلر طرفندن منقول ایسه‌ده روایات موثوقه درجه‌سنه وارمدیغندن نوادر دینلمشدر . بونك ایله برابر مجالس فقهاده جریان ایدن مسائل تلامیذ طرفندن ضبط وتحریر اولنمش ایسه‌ده شمدی اهلی قالمامشدر .

اوچنجی قسم : فتاواده مذکور مسائلدر . واقعات دخی دیرلر . بوده متأخرین مجتهدینك روایت ایتدکلری مسائلدر . مجتهد مطلقدن برسوزه دسترس اولنه‌مامش ایسه‌ده سوزلری سند مقامنده اولان ذوات طرفندن جمع ایدلمشدر .

بو اثره اقتفاءً ایلك اوكجه فتوی کتابی یازان (فقیه ابوالليث السمرقندی) درکه «نوازل» نامنده‌کی کتابی وجوده کتیرمشدر . روایت اولندیغنه کوره ائمهٔ مجتهدیندن ابتدا فقه شریفه دائر کتاب تألیف ایدن امام محمد حضرتلریدر . کذلك «جامع الکبیر» «مبسوط» «زیادات» «سیر کبیر» «امالی» «رقیات» «کیانیات» «هارونیات» «جرجانیات» مشارالیه حضرتلرینه عائددر . «جامع الصغیر» و«سیر کبیر»ده‌کی مسائله ظاهرالروایه ومشهور الروایه دیرلر . «مبسوط»ده‌کی مسائل اصلیدر . «زیادات» و«جامع الکبیر»ده اولانلره روایت اصول تعبیر اولنور . نوادر (جرجانیات) ، (هارونیات) ، (کیانیات) ده اولان مسائله غیر ظاهرالروایه اطلاق اولنور . جرجانیات امام محمدك جرجانده جمع ایلدیکی مسائلدر . کیانیات (کیان) نام ذاتك امام محمددن نقل ایتدیکی مسائلدر . بونده‌کیلر غیر ظاهرالروایه‌در . هارونیات (هارون) نام ذاتك طوپلادیغی کتابدر . رقیات (رقه)ده قاضی اولان ذاتك امام مشار الیهدن اخذ ایلدیکی مسائلدر . « امالی » دخی اثنای تدریسده طلاب طرفندن استنساخ اولنانلره دینور .

عبدالله بن مسعود رضی الله عنه حضرتلری

صحابهٔ نبینك سرتاج ابتهاجیدر . هر کون وجه عالیٔ جناب
پیغمبری یی کورمك وحضور مسعدت نشور حضرت رسالتپناهیده
بولنمق شرفیله مباهی اولور ایدی . افقه فقهای اصحاب اولمغله
برابر مسند جلیل اجتهادی دخی احراز ایلمشدر . مشارالیه
اسلام اولان ذوات کرامك آلتنجیسیدر . ایکی دفعه حبشستانه
کیتمش و (بدر) محاربه‌سنده بولنمش ایدی . نزد معالیوفد حضرت
فخرالرسلده کندیسنه اودرجه شرف امتیاز ویرلمش ایدی که
اکثر امورده پیغمبر ذیشان علیه الصلاة والسلام افندمزك
شرف مشورتلرینه نائل واسرار جلیلهٔ پیغمبرینك اکثریسنه
واقف اولور ایدی .

سخا ونظافتده سنن رسوله اتباع ایتمکده ایدی . حضرت
عمر (رضی الله عنه) ك خلافتی زماننده کوفه‌ده قاضی اولدی .
حضرت عثمان رضی الله عنهك عهد عالیسنده مناصب دنیویه‌دن
فراغت ایلدی . مدینهٔ منوره‌ده آلتمش یاشنده اوله‌رق داربقایه
ارتحال ایتدی ، اوراده مدفوندر . چوق وقتلر خدمت جلیلهٔ
حضرت پیغمبریده بولنه‌رق نعلین رسول اللهی کذرکاهنه براقیر
وبو وسیله ایله التفات جهاندرجات جناب پیغمبری‌یه نائل اولور
ایدی . آره صره اثواب نبی یی لابس اولدیغی حالده زقاقده

النده عصا اوله‌رق نبیٔ ذیشانك اوکنه دوشر ، حجرهٔ سعادته
قدر کلوردی . مشارالیه اقرب رسول اللهدر . وجود عالیلری
غایت ضعیف وساقینی اینجه ایمش . رسول اکرم برکون اصحابه
خطاباً : «سز ابن مسعودك وجودجه ضعیف اولدیغنه باقمیکز ،
میزانده جمله کزدن آغردر » بیوردیلر . نافله نمازی چوق
قیلار ایمش . وجودجه متحمل اولمدیغندن سنه‌ده اللی بش
کوندن زیاده صائم اوله‌ماز ایدی . نمازی هرشیدن زیاده سور
ایدی . حتی برکیجه خانه‌سنده نماز قیلمق اوزره ایکن حضرت
عمر رضی الله عنه کندیسنی دعوت ایتمش . جواباً : «یاعمر ، نمازلریمی
بتیرمینجه کله‌مم» دیمشدر . (ابو موسی الاشعری) : «ابن مسعود
برحیات ایکن بندن برشیٔ صورمیکز » دیمشدر . برکون ذات
مبارکلرینه «نزدکزده هانکی علم مقبولدر؟» دییه سؤال ایتدیلر .
«علم قرآن وعلم سنتی غایت سورم» دییه جواب ویردی . مشارالیه
فوق العاده قوهٔ حافظه وملکات عقلیه‌یه مالك ایدی ☼ حامل قرآن
کریم اولانلر حلیم وجسور اولملی وداعما محزون برحالده
بولنملیدرلر ☼ بیوررلردی ☼ انسان حقیقت ایمانه واصل
اوله‌ماز . الا نزدنده حلالدن اولان فقر حال ، حرامدن
کلان زنکینلکدن خیرلی اولملیدر ☼ انسان کامل مدح
وذم عندنده مساوی اولاندر ☼ کیجه و کوندوز

تحول ایدر . احوال دکیشیر . امانت اهلنه اعاده
اولنور ☼ خیر زرع ایدن بیوك محصول آلیر . شر
اكن ندامت بیچر ☼ جمل حکمیه‌سی مشارالیه حضرتلرینك
اقوال عارفانه وزاهدانه‌سندندر . بر کون بر اعرابی کله‌رك :
«یا ابن مسعود! بکا برشیء تعلیم ایله که جمیع منافعی جامع اولسون
دنیاده و آخرتده نجات بوله‌یم» دیدی . ابن مسعود اعرابی‌یه خطاباً :
☼ جناب خالقه اصلا شرك قوشمه ، کتاب الله وسنن نبی
ایله عامل اول ☼ باطل کلورسه رد ایله ، حق قبول ایت ☼
بیوردیلر . برکون کرسیء عالیء خطابتده ، «دنیاده بیوك فنالق شهرت
لساندر . قلب واردرکه شهوت اقباله مالکدر . سز قلبلری
شهوت زماننده اغتنام ایله‌یك» بیورمشلردر . برکون ذات
مبارکلرینه : «یا ابن مسعود! امر بالمعروف ونهی عن المنکره رعایت
ایتمینلر هلاك اولور» دیمشلر ایدی ☼ خیر ، قلبنی معروف
ایله املا ایتمینلر هلاك اولور ☼ جوابنی ویرمشلردر . شیخ
محیی الدین النووی حضرتلرینك روایتلرینه کوره عبدالله
ابن مسعود سکز یوز قرق سکز حدیث شریف روایت ایلمشدر .
مشارالیه خسته‌لکلرنده حضرت عثمان (رضه) صورت مخصوصه‌ده
یانینه کلوب «حال احتضارده بولنمقده نه‌دن شکایت ایدیورسکز
ونه‌یه اشتهاکز واردر ؟» دیدی . جواباً «کناهمدن شکایت

ایدیورم ، رحمت الهیه‌یی ایسترم» بیوردیلر . «برطبیب جلب
ایده‌لمی ؟» دینجه «حاجت یوق ، بنی خسته ایدن طبیبدر»
جوابنده بولنمشدر . مشارالیه حضرتلرینك قیز اولادی زیاده
ایدی . حضرت عثمان (رضه) «قیزلرکزه نه براقدیکز ؟ آنلرك
معیشتلری طاردر» دیمسیله «بن انلره سورهٔ واقعه‌یی تعلیم
ایلدم . بن جناب پیغمبر (صلعم) دن ایشتدم که ☼ هر کیم کیجه
لری آقشامدن صکره سورهٔ واقعه‌یی تلاوت
ایدرسه فقر وفاقه‌یه دوچار اولماز ☼ جوابنی ویرمشدر .
مشارالیه سحرده شو دعایی اوقورلر ایمش : (اللهم دعوتنی
فاجبتك وامرتنی فاطعتك و هذا منّ فاغفرلی یا ارحم الراحمین)
مآلی : ☼ یاربی بنی دعوت ایلدك اجابت ایتدم ، بکا
امر ایلدك بنده اطاعت ایتدم ، بو وقت منتدر
یا ارحم الراحمین بنی عفو و مغفرت ایت ☼ ابن مسعودك
کنیه‌سی (عبدالرحمن) در .

عبدالله ابن عباس رضی الله عنه حضرتلری

بو ذات ملکسمات اصحاب رسول میاننده لسان احترامله یاد اولنمشدر.

تفسیر، حدیث، فقه، حساب وفرائض مثللو علوم عالیه‌ده ید طولی صاحبی اولدیغی بتون اصحاب کرامجه مسلمدر. جناب نبی (صلعم) حق عالیلرنده (اللهم فقهه فی العلم وعلمه فی التأویل) دعای قدسیسیله اظهار توجه بیوردیلر. هجرتدن مقدم شعب وبنو هاشم قبیله‌لری آره‌سنده پرورشیاب کمال اولدی، بتون اصحابك افقهی ومجتهد مطلقدر. وسعت معلوماتندن کنایه اوله‌رق ذات شریفلرینه (بحر) و (حبر الامة) دینلمشدر. سلطان مفسریندر. حضرت عمر وعثمان رضی الله عنهمانك زمان خلافتلرنده مفتیلك وظیفه‌سنی ایفا ایدردی. «رسول اکرم بکا حکمتله دعا ایلدی» بیوردی. جناب عمر ابن عباسه خطاباً «فحول فقهانك اکلیسك. عقلاً جمله‌مزك احسنیسین» دیمش. مشارالیه حضرتلرینه علوم عالیه مسائلندن هرنه سؤال اولنسه ایدی جواب ویرمکدن عاجز قالمازدی. حل مشکلات ایتمك اوزره هر طرفدن کندیلرینه مراجعت وقوعه کلیر وکثرت ازدحامدن حضور عالیلرینه اللیشر اللیشر کیریلیردی. بوکا ایسه ابو صالح مأمور اولمشدی. تأویلات وحکم قرآنیه‌یه واقف ایدی. برکون بر سائل: «یا ابن

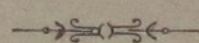
عباس، (کانتارتقاً) الخ. آیت کریمه‌سنك معناسی نه‌در؟» دیدی. بیوردیلر که: ❊ رتقت سما، سمانك یاغمور ویرمامسی، رتقت ارض یرك انبات ایده‌مامسیدر ❊ سوز سویلدیکی وقت سامعینی غشی ایدردی. بیوردی که: ❊ ای صاحب کناه! سن کندیکی امین بیلمه، کناهلریکه اصرار ایتمش اولورسك. نتیجه‌ك وخیم اولور ❊ ابن ابی ملك: «مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه ابن عباس ایله برابر کلدك. بتون کیجه تسبیح ایدر، نماز قیلاردی. وجه مبارکلرنده کوز یاشی اکسیك اولمازدی. خشیة اللهدن صباحلره قدر نالهٔ کریه انکیزینی رفع بارکاه احدیت ایلردی» دیمشدر. نه چاره که او وجود عدیم الامثال آخر عمرنده نور بصردن محروم اولمشدر. اطبا: «یا ابن عباس، کوزکزه معالجه قویمغه مساعده ایدرمیسکز؟ بش کون قدر آبدست آلمامکز لازمدر» دیدیلر. «خیر بن نمازی ترك ایدمم. زیرا حدیث شریفده وارد اولمشدرکه نمازی قصداً ترك ایدن عذاب شدیده کرفتار اولور» بیوردی. مسعرابی کدام دیرکه: «ابن عباس ترجمان قرآن عظیم ایدی» نور جلیل محمدی یوزندن لمعان ایدر ایدی. بیك آلتی یوز آلتمش حدیث روایت ایلمش وکندیلرندن برچوق ذوات حدیث شریف نقل

ايتمشلردر . لحيهٔ شريفلرينى حنا ايله بويارلردى . ليلهٔ قدرك
رمضان مباركك يكرمى يدنجى كيجه‌سنه تصادف ايتديكنى بيان
ايدن ابن عباسدر . بر كون حضرت نبى (صلعم) ابن عباسه
خطاباً : «سكا بر قاچ كلمهٔ نافعه بيان ايده‌يمكه دنيا و آخرتده
باعث نجاتك اولسون» * حضرت حق تعالى‌دن بر شئ
طلب ايدر ايسه‌ك مشيت اللهيه‌يه التجا ايله . سكا بر
نعمت احسانى مقصود الهى ايسه آكا انسانلر مانع
اوله‌ماز * فرح حزن ايله ، كوجلك قولايلقله‌در .

ابو نعيم حضرتلرينك بيانه كوره جناب پيغمبر (صلعم)
يد سعادتلرينى ابن عباسك رأس عاليلرينه وضع ايدرك : (اللهم
اعطه الحكمة وعلم التأويل) ديه دعا ايلمشلر وينه يد منوره‌لرينى
ابن عباسك كوكسنه قويه‌رق (اللهم احسن جوفه حكمةً وعلماً)
بيورمشلردر . بو دعاى عالى‌يه مظهريتدن صكره هر مسئله‌يه
جواب ويريردى . آشيانهٔ عرفاتنده هر درلو طعام وفواكه
موجود بولنور ايدى . بر كون لسان درربارلرينك بر طرفنه
اليله اشارت بيوره‌رق : * سكا يازيقلر اولسون . خير سويله ،
ثوابه نائل اولورسن . شر سويلر ايسه‌ك نادم اولورسن ،
ديه بر طرفندن آغلار ايدى . بر كون مشاراليه حضرتلرينه
«خائف كيمدر؟» ديه سؤال ايدلمكله * برزمرهٔ عابدينندركه

خشية اللهدن قلبلرى لرزه‌ناك اولور . آنلر اوكده قبرى ،
آرقه‌ده موتى كورورلر . جوابنى ويرمشدر * بر خسته‌يى بر
دفعه زيارت سنت ، صكره مستحب اولور * بيورديلر .
مشاراليه حضرتلرى حليم وجسور ايدى . هركسه حسن
معامله ايدر ايدى . مدت عمرنده هيچ كيمسه‌يى انجيتمامشدر .
كوزلرى اعمى اولديغى وقت صبر ايدر ، شكايتى متضمن بر
سوز كنديلرندن ايشيدلمزدى . طائفده يتمش ياشنده هجرتدن
آلتمش سكز سنه صكره ارتحال دار نعيم ايلمشدر . رضى الله
عنه .

پيغمبر ذى شان عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينك
دار بقايه رحلت نبويه‌لرنده مشاراليه اون درت ياشنده ايدى .

کلمات حکمت آمیزی پك چوقدر : عقلکزك ایرمدیکی شیئلری ترك ایدیکز ☼ فائده‌سز سوز سویله‌میکز ☼ مزورلك وایکی دوستك آره‌سنی تفریق ایتمك غضب خالقی جلب ایدر. اکر سز بنم بیلدیکمه واقف اولسه ایدیکز چوق آغلار ایدیکز . برکون ذات مبارکارینه شرك الك فناسی ، خیرك الك ایوسی هانکیسیدر ؟ دیدیلر ☼ خیرك الك ایوسی لسان صادق، صافیته مالك اولان وجدان، امرهٔ مطیعه‌در. شرلرك الك فناسی ایسه لسان کاذب، فنا قلب، امرهٔ غیر مطیعه‌در * جواب عالیسنده بولنمشدر .

بیوردیلرکه ☼ برکون حضرت نبی (صلعم) « یا رسول الله اسلامك هانکیسی خیرلیدر ! » دیه صوردم. فقرایی اطعام ایلین وهر بیلوب بیلمدیکی مسلمانه التفات ایدندر * بیوردیلر.

عبدالله بن عمر بن العاص رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب کرام میاننده ورع وتقوی ایله نام عالیسی شهرتیاب اولمش بر مجتهد مطلقدر. کثرت عبادات وطاعات ایله مشار بالبنان اولمشدر . بر انسان ایچون لازم اولان اوصاف عالیه‌نك جمله‌سنی حائز جسور ، زاهد ، حکیم بر ذات ایدی . کنیه‌سی (ابو محمد) در . پدری ایله آره‌سنده اون اوچ یاش فرق واردی. فقط پدرندن اول اسلامیتی قبول ایلدی. جناب پیغمبر (صلعم) حق عالیلرنده اظهار التفات وتوجه بیوردیلر . قرآن کریمی چوق تلاوت ایدر ایدی. کونلرجه خانه‌سنه قپانه‌رق مخافة الله ایله هونکور هونکور آغلار ایدی. حضرت نبیدن الك زیاده حدیث روایت ایدنلردندر. یدی یوز حدیث شریف روایت ایتمش وکندیسندن ده سعید بن المسیب کبی کبار محدثین روایت ایلمشلردر. فم کهربار پیغمبریدن (صلعم) شرف صادر اولان احادیث شریفه‌یی ینه اذن پیغمبری (صلعم) ایله یازاردی . پدری قوم نجیب قریشدن بر قیز ایله ازدواج ایتدیردی . فقط کثرت عبادتدن زوجه‌سنك یوزینه بیله باقمغه وقت بوله‌مازدی . حتی بوندن طولایی پدری طرفندن حضور رسول اللهده شکایت اولنمشدر.

اولمیان مزیات ایله‌سنی مدح ایدنلرك سنده بولنمیان سیئات ایله سنی ذم ایده‌جکارینه شبهه یوقدر ☼ دنیاده تعالی زهد وتقوی ایله دکل، طول املی محو ایتمکله‌در. جداً عالم اولانلر زیارتلرینی اغنیایه حصر ایتمزلر ☼ حقسز سوزلری تصدیق ایدن دوست دکلدر* مؤمن قرنداشکی فنالقده کوریرایسه‌ك منعنه غیرت ایت ☼ خلوص قلب ایله تحصیل اولنان علم عین عبادتدر* بیورمشلردر. مشارالیهك عباداته او درجه آرزوسی وار ایدی‌که اوچ کون طعام ایتمدیکی چوق واقع اولمشدر. دعوت اولندیغی مجالسده صدره کچوب اوطورمازدی. اثوابی کیمسه‌یه طوتدیرماز واثنای طعامده خادمنی آیاقده براقازدی ☼ چوق آدم واردرکه صورت حقدن کورینورمنافقدر بیوردلر ایدی.

سفیان بن سعد الثوری رضی الله عنه

کبار تابعیندن و محدثین کرامدن بر مجتهد مطلقدر. حدیث شریف روایتنده پك چوق غیرت عارفانه‌سی سبق ایتمشدر. الیوم مذهب عالیسنك تابعلری قالمامشدر. متقی، سخی، صبور بر زاهد حقیقت آشنا ایدی. طقسان یدی سنهٔ هجریه‌سنده قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشدر. یوز اللی بش سنه‌سنده کوفه‌دن بصره‌یه عزیمت ایلدی. یوز آلتمش برده حفرهٔ سعادته چکلمشدر.

نام عالیسی قلوب امتده جایکیر اولان بر مجتهد ذی اقتدار وزماننده ناسك اعلمی و افقهی ایدی. ایراد ایلدیکی کلمات حکمت آموز دلدادهٔ ارباب عرفاندر: ☼ بر کیمسه یکرمی سنه تحصیل ایتمینجه تفسیر وحدیث شریفه ال اوزاتماملیدر. ☼ برقومك علماسی ارتکاب فسق ایدرسه جهلاسی نه یاپماز؟ ☼ اکر انسانلرك اغراض دنیادن عاری اوله‌رق تحصیل علم ایده‌جکارینه امین اولسه ایدم رضاءً لله خانه‌لرینه کیدر، تعلیم ایدر ایدم ☼ سنده

معاذ بن جبل رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب نبی میاننده لسان احترامله یاد اولنمش والتفات رسول الثقلینه نائل اولمش اعاظم فقهای اصحابدندر. بوذات نجابتسمات حقنده حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام: «اعلم امتی بالحلال والحرام معاذ بن جبل» بیورمشـدر. نطق نبینك تأثیرات معنویه‌سـیله علم جلیل فقهده بر موقع عالی احراز ایلدی. نهایت «امام العلماء» عنوان مبجلیله قدری اعلا بیورلمشدر. قرآن عظیم الشانی جمع ایدن اصحاب کرامدن بری ده معاذ بن جبلدر. حتی حدیث شریفده (خذوا القرآن من ام ابی عبد ومعاذ بن جبل و ابن ابی کعب وسالم بن ابی حذیفه) وارد اولمشدر.

ابن مسعود حضرتلری بو ذات ایچون (أمة قانتاً حقاً) مفهومنه ماصدقدر بیوردی. بو آیت حضرت ابراهیم علیه السـلام حقنده نازل اولمشـدر دیه اعتراض ایلدیلر. «سز بیلمزمیسکزکه (امه) خیر تعلیم ایدنه. (قانت) اللهه و رسوله مطیع اولانه دیرلر. معاذ بن جبلده ایکیسی ده موجوددر» جوابنی ویردیلر. شهر بن حوشب دیورکه: «معاذ بن جبل

مجلس اصحابده اولدیغی وقت هرکس وجه عالیلرینـه حیرت و هیبتله باقاردی. اون سکز یاشنده شرف اسلام ایله مشرف اولدی. کنیه‌سی (ابو عبدالرحمن) در. اوان شبابده لطافت اندامه، کوزل سیمایه مالك، سخی وقلب عالی صاحبی ایدی. جناب پیغمبر (صلعم) حال حیاتلرنده معاذ بن جبلی یمنه قاضی نصب ایلمشدی. مدینـهٔ منوره‌دن یمنه متوجهاً حرکت ایلدیکی صره‌ده حضرت رسـول اکرم صلی الله علیه وسلم اللرینی صیقه‌رق: «یا معاذ! بلکه بوسنه‌دن صکره سنکله ملاقات نصیب اولماز. شو نصـایحی سویلیه‌یم» بیوردیلر. معاذ بن جبل رسول اکرمك الم فرقتنه تحمل ایده‌میه‌رك هونکور هونکور آغلامغه باشلادی. واقعا بر دها کندیسنه وجه انور محمدی‌یی کورمك نصیب اولمامشدر. چونکه برسنه صکره معاذ بن جبل یمنده قاضی ایکن حضرت رسول الله ارتحال داربقا بیورمشلردر. نصایح رسول رب العالمین بروجه آتیـدر: * یامعاذ؛ سکا جنتك مفتاحنی صورارلرسه (لا اله الا الله وحده لا شریك له) جملهٔ جلیله‌سنی اهالی‌یه قارشی اوقو. نره‌ده اولورلر ایسه اولسونلر ناسك بکا الك یقینی متقی اولانلریدر * سکا تقوی ایله وصیت ایدرم؛ دائما طوغری سویله. امانته خائنلك ایتمه * عهدیکه وفادار اول * قومشولریکك

حقوقنی محافظه ایله * دشمندن انتقامکی عفوایت *
حدتدن بری اول . بذل سلام ، حق کلام رهبرك
اولسون * قصر امل ، حسن عمل لازمدر . هریرده
اللهی ذکر ایله ، علناً وخفیاً توبه ایتمکدن اجتناب
ایتمه . ضعفا ، فقرا ، مساکین ، ارامللر امورینی
تسریع ایت . فقرا ومساکین ایله برابر اوطور .
آنلره تواضع کوستر . خسته‌لری زیارت ایله .
حق اولان ایشلرده عالمك لومنه باقمه * عملکی
اخلاص اوزرینه بنا ایله ، آزده اولسه کافیدر * .

ابومسلم الحولانی دییورکه : «دمشقده جامع شریفه کیرمش
ایدم . بر چوق آدملر حلقه اولمشلر اوطورییور ایدیلر .
اورته‌لرنده حسن اندام ولطافت جماله مالك برکنج وار ایدی .
مسائل علمیه‌دن بر چوق بحث اولنیور ایدی . مشکلاته
تصادف ایتدکجه مومی الیهه حل ایتدیرییورلر ایدی . یانمده
بولنان ذاته بو کیمدر دیه سؤال ایتدم . معاذ بن جبل اولدیغنی
سویلدی . »

معاذ حضرتلرینك ایکی زوجه‌سی اولوب یکدیکرینی

چکه مزلردی . ایکیسی‌ده یننده طاعوندن وفات ایلدی .
مشارالیه طرفندن جسدلری بر قبره دفن اولنمشدر . معاذ
حضرتلری هر کیجه صباحه قدر عبادت ایله مشغول اولور
ایدی . کیجه یاریسنده شو دعایی اوقورلردی : (اللهمّ قد
نامت العیون و غارت النجوم و انت الحی القیوم . . .)
معاذ حضرتلری یننده ایکن شدتلی بر طاعون حکمفرما اولمقده
ایدی . اهالی حضرت معاذه کلدیلر . مشارالیه : « بو عین
رحمتدر » دیدی . ذات مبارکلری هجرتك اون اوچ سنه‌سنده
اوتوز سکز یاشنده طاعوندن دار آخرته ارتحال بیورمشلردر .
دم احتضار عارض اولدیغی وقت : (رب اخنقنی خنقاً نوعزتك
انت تعلم ان قلبی یحبك) دعاسنی تلاوت بیوردی . یوز اللی یدی
قدر احادیث شریفه روایت ایلدی . کندیسندن ابو عمر وابن
عباس وسائر مشاهیر محدثین احادیث شریفه روایت ایلدیلر .

برکون جناب پیغمبر علیه السلام : « یا معاذ ! صباحه نصل
واصل اولدك ؟ » دینجه معاذ حضرتلری : « یا رسول الله ! مؤمن
اوله‌رق داخل اولدم . کویا آقشامه قدر معمر اوله‌میه‌جغمی ،
بلکه بر خطوه آته‌میه‌جغمی درخاطر ایلدم » دیدی . ینه
برکون حضرت معاذ آغلایوردی . سببنی صوردیلر .
« انسانلر ایکی فرقه‌در : بری جنتلك ، دیکری جهنملکدر .
بن هانکیسندن اوله‌جغمی دیه آغلایورم ، بیوردیلر . « انسانی
عذاب الیمدن قورتاریر برشیٔ وارسه اوده ذکر خالقدر . سن

انسانلری غافل کوردکجه خالقه راغب اول ، کلام علویت
انسامی فم شریفلرندن صادردر . طاووس رضی الله عنه
بیوریرکه: «معاذ بن جبل بزم ارضمزه کلمش ایدی . سنکچون
بر ده جامع بنا ایده‌لم دیدك . «یوم آخرتده وزرینی صرتمه تحمیل
ایده‌مم » جوابنی ویره‌رك قبول ایلمدی». معاذ حضرتلری
روایت ایدیبورکه : رسول اللهدن ایشتدم: «سز ایستدیککز
علمی تعلیم ایدیکز، فقط عامل اولمینجه فائده‌سزدر »
بیوردیلر . کندیسندن روایت اولندیغنه کوره بر کون جناب
نبی صلی الله علیه وسلم حضرت معاذك الندن طوته‌رق : «یا
معاذ! بن سنی سورم . هر نمازك عقبنده شو دعایی اوقویه‌سین »
دیه توصیه ایتمشدر: (اللهم هبنی ذکرك وشکرك وحسن عبادتك)
حضرت معاذك حکمیاتی پك چوقدر . هرجمله‌سی بر لوحهٔ
حکمت اطلاقنه شایاندر. بیوریرلرکه : «سز علمی تعلیم
ایدیکز. الله ایچون اولورسه خشیت طلبی ، عبادت
مذاکره‌سی مستحبدر، علمدن بحث ایتمك جهاددر.
بیلمینلره تعلیم صدقه‌در. زیرا حلال ایله حرامی،
خیر ایله شری تفریق ایتدیرن علمدر . علم طریق
ظلمتده شهاب ، وحشت زماننده مؤنس ، غربتده

رفیق وصاحب، خلوتده محدّث ، کوجلك وقولایلق
حالنده دلیل ودشمنه قارشی سلاحدر ، علم هر
فضیلته وسیله‌در . خالق تعالی قومك مزیتنی علمله
عالی ایدرك ایچریسنه خیر القا ایلر ، صاحب علم
اولان قوللك آثاری طوغری یوله دلیل اولور .
هم‌ده افعالنه اقتدا اولنور. علمله دنیا و آخرتده
درجهٔ علیایه ومنازل سامیه‌یه نائل اولنور . دائما
علمی تفکر لازمدر » بر کون بریسی : یا معاذ! بکا بر
شیء وصیت ایله » دیدی . اوده: « صائم اول ، افطار
ایت . طوغری سویله » بیورمشدر . مخدوم نجابت
موسومنه: «اوغلم! نماز قیلدیغك وقت عقیب صلاتده
اوله‌جکسین کبی خضوع وخشوع اوزره اول. نیجه
بر کیجه عبادت بتون دنیادن افضلدر » بیوردیلر .
مخدوملری یمنده طاعوندن مصاب اولمش ایدی. یانینه کیدرك:
« اوغلم نصلسین ؟ » دیه صوردی . مخدومی: (الحق من ربك
فلا تکونن من الممترین) آیت کریمه‌سنی اوقودی . مشارالیه

حضرتلری آغلایه‌رق (ستجدنی ان شاء الله من الصابرین)
آیت شریفه‌سنی تلاوت بیوردیلر . بر کون صکره ذات
مبارکلری‌ده طاعوندن مصاب اوله‌رق وفات ایتمشدر .

زید بن ثابت رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب کرامك فقهاسندندر . مدینهٔ منوره‌ده فتوی
ویرردی . کاتب وحی رسول اولدیغی معلومدر . بو جهتدن
دخی مباهی اولمشدر . فقه شریفده افکاری واسع ایدی .
وفات ایتدکلری زمان ابن عباس حضرتلری (مات العلم)
بیورمشلردر . خط دستیله بر مصحف شریف یازمش واون
آلتی سوره ازبرله‌مش ایدی . پدری آلتمش یاشنده ایکن
قتل اولنمشدر . بدر محاربه‌سنده حدیث السن اولمسنه مبنی
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم کندیسنی حربدن منع ایتمش
ایدی . صکره‌یك چوق محاربه‌لرده لواء نبینك ظل عالیسنده
حاضر بولنه‌رق جانسپارانه دشمنه هجوم ایلمشلردر . وحی کتابتندن
بشقه حضرت رسول اکرم طرفندن تبلیغ احکام ایچون
نامه یازلمسی امر اولنان مراسلاتی قلمه آلیر ایدی . حضرت
ابوبکر و عمر رضی الله عنهمانك هنکام خلافتلرنده کتابت
خدمتلرنده بولندی . حضرت عثمان رضی الله عنه ایام خلافتنده

حج شریفه عزیمت ایتدکلری وقت (زید بن ثابت)ی توکیل
ایدرلردی . ابن ابی داود: « زید بن ثابت اصحاب کرام ایچنده
اعلم ناس ایدی . علوم شرعیه‌ده ملکات تامه‌یه مالك ایدی »
بیوررلردی . جناب رسول الثقلیندن طقسان ایکی حدیث
شریف روایت ایلمشدر . انس بن مالك حضرتلرندن روایت
اولنورکه: مفخر موجودات علیه اکمل التحیات افندمز حضرتلری
(ارحم امتی ابوبکر واشدها فی دین الله عمر واصدقها حیاءً عثمان
واعلمها بالفرائض زید بن ثابت) بیورمشلردر. یعنی «امتمدن
**مرحمتلیسی ابوبکر، دین اللهده ثابت قدم اولانی
عمر، اك زیاده حیایه مالك اولان عثمان، احکام
دینیه عالمی زید بن ثابتدر** » بتون اهل بیت و اصحاب
نبی آره‌سنده اودرجه احترامات فائقه‌یه نائل اولمش ایدی‌که
ابن عباس حضرتلری (زید بن ثابت) ی رکابنه آلیردی .
زید: « امان یا ابن عباس ! شرمسار اولیورم، نه یاپیورسکز ؟ »
دینجه؛ ابن عباس « **بز علمامزه بویله رعایت ایدرز** »
بیورمشدر . جمعه کونلری زقاقه چیقدقلری وقت مفتون
عرفانی اولان اهالیٔ مدینه کندیسنی کمال اشتیاق ایله استقبال
ایدرلردی . اهالینك بو توجهندن اوتانان زید بن ثابت همان
خانهٔ عالیسنه صاووشیر ایدی . بوحالی سؤال ایدنلره :

❊ انسانلردن حيا ايتمين اللهدن اوتانماز ❊ بيورديلر .

بريسی بر مسئله صوران ايسه صوران كيمسه حسن اخلاقه مالك دكلسه
جواب ويرمز ايمش . هجرتك قرق بش سنه‌سنده اللی آلتی
ياشنده واصل رحمت الهيه اولدی . هركس «علم فوت اولدی»
ديدی . ابوهريره ❊ بو امتك خيرليسی غائب اولدی .
انشاءالله عباس يرينی طوتار ❊ بيورمشلردر .

سلمان فارسی رضی الله عنه حضرتلری

اصحاب كرامك فقهاسندن بريسی ده سلمان فارسيدر .
حضرت رسول اكرم مدينهٔ منوره‌يی تشريف بيوردقلری
زمان شرف اسلام ايله مباهی اولمشدر . قوميله برابر مدينهٔ
منوره‌يه كلديكی وقت بر يهودينك يد اسارتنده كوله ايدی .
جناب رسالتمآب افندمز حضرتلرينك امر نبوتپناهيلريله
اصحابدن اعانه جمع ايديله‌رك يهودينك الندن آلنمش وبراز زمان
دها اسير اوله‌رق قالمش ايسه‌ده صكره‌دن قيد اسارتدن آزاد
اولمشدر . رقيتی حسبيله احد وبدر محاربه‌لرنده حاضر بولنمامش ،
فقط خندق محاربه‌سنده اثبات وجود ايدرك پيشكاه نبيده
فداكارانه پارلاق كوسترمشدر . سلمان فارسی فی الاصل
كوله دكل ايدی . اصلی اصفهاندندر . پدری مجوسی ايدی . سلمان
بر كون مملكتلرنده‌كی تبخانه‌لردن برينه كيده‌رك مجوسی عادتی
خلافنه اوله‌رق اجرای عبادت ايتمكله پدری حدته كله‌رك
اياقلرينه زنجير اوردی وحبس ايلدی . سلمان بو صره‌ده شام
تجاری واسطه‌سيله شامه فرار ايدرك بر راهبك تربيه‌سی آلتنه
كيرمش وآز زمان ايچنده مجوسيلكدن تخليص كريبان ايلمشدر .
مربيسی اولان راهب اثنای وعظده هركسه فقرايه تصدق
اولنمسنی امر ايتديكی حالده فقرايه ويرلمسيچون كنديسنه ويريلن

پاره‌لری یرده حفظ ایتمش وهیچ بر فقیره ویرمامشدر. سلمان «بونك نه‌سنه حرمت ورعایت ایدییورسکز؟» دیدی. اهالی بونك اوزرینه وفات ایدن راهبك مسکننی بالتحری سلمانك دیدیکی کبی فقرا ایچون کوندریلن آقچه‌نك جمله‌سی راهبك خانه‌سندن چیقدی. درحال جسدی صلب ایتدیلر. سلمان دیکر بر راهبك توصیه‌سی اوزرینه موصله کیدرك اوراده زمانك عالملرندن بر راهبك خدمتنه داخل اولدی. راهب سلمان فارسینك خدمتندن خوشلانمش ایدی. بر کون سلمان فارسی راهبه رجا ایدرك: «سن وفات ایدر ایسه‌ك بکا حق دین تعلیم ایدیجی بر ذات توصیه ایله» دیدی. راهب: «ارض عربده بر ذات واردر. حق نبیدر. صدقه آلماز، هدیه آلیر. اورایه کیت، آکا ایمان ایت» دیدی. بو سوزدن حضرت سلمانك قلب مجلاسنه نور ایمان دوشه‌رك حسیات دیانت پروانه‌سی اویاندی. مدینهٔ منوره‌یه کلدیکی زمان مأکولاتدن بر شیء آله‌رق حضور نبی‌یه کیردی: «یارسول‌الله! بو صدقه‌دن سز واصحابکز اکل ایدیکز» دیمسیله جناب پیغمبر علیه‌السلاة والسلام: «بز صدقه اکل ایتمیز» بیوردیلر. سلمان فارسی «هدیه‌در» دینجه قبول بیورلمشدر. سلمان خاتم نبوتی کوردیکی زمان حضرت صلعمك نبوتنه شبهه‌سی قالمدیغندن درحال اظهار ایمان ایلمشدر.

مشار الیه حضرتلری خرما دالندن زنبیل اوره‌رك صاتار وفضله قالان پاره‌یی تصدق ایدر ایدی. مدائن اوزرینه والی

نصب اولنمش ایدی. والیلکی هنکامنده اوزون بر عباسی وار ایدی. ناسه وعظ ایده‌جکی صره‌ده عبانك بر مقدارینی یره سرر، دیکر اوجیله دخی وجودینی اورتر ایمش. النده قوری اکمك اکل ایدر ایدی. هرکیجه یاتمق ایچون محل مخصوصی یوق ایمش. هر هانکی آغاجك کولکه‌سنی بکنیر ایسه همان اوراده خوابه واریر ایدی. خادمنی بر خدمته یوللار ایسه اکمك خمیرنی کندیسی یوغورر ایدی. سببنی صوردقلرنده

☼ **بر آدمه ایکی خدمت تحمیل اولنماز** بیورمشلردر.

بر کون بر اعرابی کندیسنك والی اولدیغنی بیلمدیکندن مشارالیهه خطاباً: «یا اعرابی! کل، شو یوکی شو دوه‌یه یوکلته‌لم وبنی بیندر» دیدی. سلمان فارسی حضرتلری هیچ بللی ایتمیه‌رك اعرابیی دوه‌یه قالدیرمشدر. بو حالی مشاهده ایدن اعرابی‌یه: «سن نه یاپدك؟ بو امیرالمؤمنین‌در» دیدیلر، اعرابی درحال دوه‌سندن اشاغی اینه‌رك عذر دیلمه‌مش ایسه‌ده سلمان فارسی «بو اوله‌ماز» دیه‌رك آنی منزلنه قدر تشییع ایلمشدر. نزد عالیٔ پیغمبریده اودرجه حسن توجهه مظهر اولمش ایدی که حق عالیلرنده (سلمان من اهل البیت) بیورلمشدر. شاعرك بو بابده‌کی شعر آتیسی غایت بلیغ ودلنشیندر:

«لعمرك ماالانسان الا بدینه»
«فلاتدع التقوی اتکالاً علی النسب»

« لقد رفع الاسلام سلمان فارس »

« وقد وضع الشرك اللعين ابالهب »

مآلی ٭ یمین ایدرم که انسان دین ایله درجهٔ کماله واصل اولور ٭ حسب ونسبه کوه نه‌رك تقوایی ترك ایتمه. سلمانك قدر عالیسنی رفع ایدن دین اسلامدر ٭ ابولهبی وضع ایدن شرك وکفردر ٭

سلمان فارسی بر کون ابوالدرداء رضی الله عنهك خانه‌سنه داخل اوله‌رق ابوالدرداء جمعه کیجه‌لرینی احیا ایدر وکوندوزلری صائم اولور، دیدیلر. سلمان نفیس بر طعام حاضرلانمسنی امر ایلدی. ابوالدرداء اویاندقدن صکره سلمان فارسی طعام ایتمسنی اخطار ایتمش ایسه‌ده جمعه کونلری صائم اولدیغندن اکل ایده‌میه‌جکنی مع التأسف بیان ایلمش وسلمان فارسی حضرتلری زور ایله طعامدن آکا یدیرمشدر. آره‌لرنده وقوع بولان اختلافدن طولایی حضور نبی‌یه واردیلر وایشی آکلاتدیلر. حضرت نبی: «سلمان سزدن اعلمدر! صیام ایله کیجه عبادتنی مطلقا جمعه کیجه وکوندوزینه حصر ایتمیك» بیورمشلردر. بر کون ابوالدرداء رضی الله عنه سلمان فارسی‌یه ارض مقدسه کله‌سك دیه یازدی. سلمان

٭ ارض انسانی مقدس یاپماز. انسانی مقدس ایدن اعمال صالحه‌سی وحسن اخلاقیدر ٭ جوابنی ویرمشلردر.

بری ذات شریفلرندن «عمل صالح نه‌در؟» دیه صوردی.

٭ هر کسه سلام ویر، محتاجینه اطعام طعام ایله ٭ کیجه یاریسی انسانلر اویورایکن سن عبادتله مشغول اول ٭ بیوردیلر. ینه بر کون حضرت حذیفه ایله غیر مسلم نبطی بر قادینك خانه‌سنه داخل اولدیلر. مرقومه‌یه خطاباً: «بوراده نماز قیله‌جق طاهر مکان وارمی» دیدیلر؟ نبطیه: قلبکی تطهیر ایت وایسته دیکك یرده نماز قیل ٭ دیدی. مرقومه‌نك بو سوزی حضرت سلمانه صورت حقدن کورنمش اولملیدرکه ٭ سز حکمتی کافردن بیله اولسه آلیکز ٭ بیورمشلردر.

مشار الیه حضرتلرینك حکمیاتی مؤثر ودلنشیندر. بیوررلرایدی که:

٭ مؤمن دنیاده یاننده طبیب بولنان خسته کبیدرکه طبیب خسته‌لغنی تشخیص ایدر وعلاجنی بیلور، خسته‌یی مضر اولان موادك اکلندن منع ایدر، کذلك مؤمن آخرت خسته‌سیدر. جناب حق طبیبیدر.

مؤمنلرك علاجنی بیلور ومضر اولان فنالقلردن
آنلری منع ایدر ✲ کندیسنی موت تعقیب ایتدیکی
حالده دنیایه طالب اولان آدم ایله اللهك غضبنه
ویاخود رحمتنه مظهر اولدیغنی بیلمیوبده قهقهه
ایله کولن آدملره تعجب ایدرم ۰ فراق رسول الله
بنی نهایت درجه‌ده غریق دریای حزن ایلمشدر.
✲ علم کثیر وعمل فقیردر. سز علمدن لزومی مقداری
اخذ ایدیکز ۰ تواضع اوزره بولنکز. الله تعالی
تواضع ایدنی رفع ایدر ۰ یوم قیامتده‌کی ظلمات
دنیاده انسانلرك یکدیکرینه رواکوردکلری حقسز
معامله‌لریله اعتسافلرندن بشقه بر شیء دکلدر ۰ روز
محشرده انسانلرك اك چوق کناهکار اولانلری
دنیاده معصیتله دم کذار بولنانلردر ۰ آخرت ایچون
لازم اولان ذخائری اوزون یوله چیقه‌جق یولجی کبی
احضار ایدیکز ۰ بر ساعت قدر عظمت الهیه‌یی

تفکر ایتمك صباحه قدر عبادت ایلمکدن افضلدر ۰
نه کوزل خانه‌درکه اوراده صاحب خانه انزوایه
چکیلور. لسان وکوزینی هر فنالقدن محروم ایدر ۰
اکر سز موتدن صکره اوله‌جق حالاته واقف اولسه
ایدیکز لذتله نه اکمك ییر، نه صو ایچر دیکز ۰ صادق
رفیقکی برقباحتندن طولایی ترك ایتمه. زیرا بریرده
فنالق ایدرسه بریرده ایولك ایتمسی محتملدر ۰

حضرت سلمان حضرت عثمان رضی الله عنهك زمان خلا-
فتلرنده دامن کش حیات فانی اولمشلردر. وفات ایده‌جکلری
زمان زوجه‌سنه: «بنی یتاغمك یانته ویان طرفه یاتریکز.» دیه
وصیت ایلمشدر. اویقو حالنده روح عالیلری عالم علیینه واصل
اولمشدر. ✲ عبرت آلمق ایستر ایسه‌ك ابنای جنسکك
خطیئاتنه باق‌ده متنبه اول ۰ بیوررلر ایدی.

ابو الدرداء رضی الله عنه حضرتلری

فقهای اصحاب کرامدن بریده بو ذات حکمتسمات درکه
لسان ادیبانه‌لرندن صادر اولان سوزلرك هربری بر کتاب
حکمتدر. اسم عالیلرنده اختلاف واقع اولمش ایسه‌ده اصح
روایانه کوره (ابو الدرداء عویمر بن زید) در. بدرده شهید اولدی
دینیور ایسه‌ده بو جهت حقنده دخی مورخین بیننده ائتلاف
افکار حاصل اولمامشدر. جناب رسالتمآبك هر محاربه‌سنده
اثبات وجود ایلدی. حضرت عمر رضی الله عنه طرفندن دمشقه
والی نصب اولنمشدر. حکمیاتی پك کثیردر بوراده دسترس
اولدقلریمزی عیناً نقل ایده‌جکز. بیوردلر ایدی که * بن زمان
سعادتده تجارت ایله عبادتی جمع ایلمك ایستدم.
نصیب اولمدی. نهایت تجارتی ترك ایله روز
محشرده شدت حسابدن قورتلمق ایچون جمیع مالمی
تصدق ایلدم. اکا برك محبت ایتدیکی شیئلر خیر

ایسه قبول ایدك وسزه بر کلام سویلندیکی زمان
حق اولدیغنی بیلور ایسه‌کز ینه قبول ایدك. قرآن
کریمك وجوه مختلفه‌سنه واقف اولماز ایسه‌ك فقیه
اوله‌مازسین * انسانك فقیه اولمسی ارباب علمك
مجالسنه دوام ایتمکله اولور. بو بابده کسب ممارسه
لازمدر * اللهی کورور کبی عبادت ایدرك نفسکی
میت عد ایت. ایولك ضایع اولماز. فنالق اونوتلماز.
* خیر؛ مال واولاد کثرتنده دکلدر، تعظیم، علم
وتکثیر عمل صالحه‌ده‌در. انسانلری عبادته سوق
ایت. ایولك ایدر ایسه‌ك حامد اول. عاصی اولدیغك
زمان استغفار ایله. ذره قدر دخی اولسه محرماتدن
اجتناب ایتمك اتقادندر. عمل خیر نه قدر اوفاق
اولورسه ینه ایشله. علمك اربابی منقطع اوله‌دن
علمی طلب ایدیکز. * علم اولمینجه انسان متقی
اوله‌ماز. بر عالم عامل اولمدیغی حالده صاحب علم

صاییلماز . مسکننك مسجد اولسون . زیرا مسجد
دارالمتقیندر . یتیملره مرحمت ایدرك کندی طعامکدن
اطعام ایت . قلبکی تربیه ایدر ایسه‌ك حاجتك قضا
اولنور . حقلی اولان مواددە قلوب مؤمنینك
بغضندن کندیکی صاقین . فقر ، موت ، مرض
بونلرك اوچنی ده سودم ، موتی لقاء اللهه اشتیاقمدن ،
فقری تواضعمدن ، مرضی کفارت ذنوب اولدیغندن
سودم . سزك ایچون شهوت خفیه‌دن قورقارم .
بوده طعامده طوق اولوب عالم کمالاتده آچ قالمغله
حاصل اولور . موتی چوق ذکر ایدنك فرح
وحسدی آز اولور . ابنای جنسکزه ، باخصوص
سزدن استعانه ایتمکدن عاجز اولانلره سوء حر-
کاتده بولنمیك . دائما خیر التماس ایدیکز . بر قوم
نفس وهواسنه تابع اولوب تبدیل اخلاق ایتمینجه
هلاك اولماز . روز محشرده عذاب شدیده مستحق

اولانلر علملری فائده ویرمین علمادر . مبتلا
اولدیغك مصیبتدن عدم شکایت ورع و زهد
صاییلور . فرح وقتنده دعا ایله حالت عسرده
معاونت الهیه‌یه مظهر اولورسین . دنیایه تعظیم
کوزیله عطف نگاه ایتمه . زیرا دنیا واهلی عندالله
پك کوچکدر . اهل دنیاسنك نزدکده بیوك اولور
ایسه الله عندنده درجهٔ اعتباریکی غائب ایدرسین .
*دنیایی اله کتیرمك ایچون دینکی بدل ایتمکدن
صوك درجه اجتناب ایله . زیرا اویله بر حرکت
خسرات عظیمه‌در . جناب حق سکا بر بلیه ویرمز ،
الا کناهکدن حاصل اولور .

* برکیمسه ذات شریفلرندن فائده‌مند اولمق ایچون نصیحت
ایستدی . مأکولات و ملبوساتك طیب اولسون .
خانه‌که طیب اوله‌رق داخل اول . هر کون رزقکی
الطاف صمدانیه‌دن بکله . صباحله‌دیغك وقت

موتی درخاطر وفقری اختیار ایت ده ناموسکی آیاق آلتنه آلمه » بیوردیلر . بر جنازه کورسه‌لر ایدی: «سکا موعظه اوله‌رق موت کفایت ایدر » مألنده اولان (کفاك بالموت واعظاً) دیرلر ایدی . بر کون ناسه خطاباً: «سزه بر خیرلی شیٔ خبر ویره‌یمی؟» دیدی «خبر ویر» دینلره (ذکر الله) ی ورد زبان ایدیکز» جوابنی ویرمشدر . « بن زلهٔ عالم ومجادلهٔ منافقدن خوف ایدرم » دیر ایدی . عبد الله ابن عیینه: «ابو الدرداءدن افضل علمی صوردم. «تفکر واعتباردر» بیوردیلر » دیمشدر . بر کون والده‌سی: «اوغلم! فقیر دوشر ایسه‌م صدقه قبول ایده‌یمی ؟» دیدی . «خیر، چالیش چاباله ، ذل سؤالی ارتکاب ایتمه » دیه جواب ویرمشدر . « بر ساعت قدرت الهیه‌یی تفکر ایتمك بر کیجه‌نك عبادتندن افضلدر » « اجابت اولنمیان دعادن اللهه استعاذه ایدرم » بیوردیلر .

حضور عالیلرینه کیره‌رك «یا ابو الدرداء بکا وصیت ایله» دینه « «اللهی ذکر ایله. دنیاده بر نعمت اوزریکه

توجه ایدر ایسه عاقبتنه منتظر اول « الکی، لسانکی کوزیکی فنالقدن حفظ ایت « سوقاقلرده اوطورمه، لهو ولغوه مبتلا اولمه « مظلوملرك بددعاسنی آلمه. « عرض و ناموسکی فقر حاله تقدیم حدتکی تسکین وانتقامنی عفو ایت ونصف اللیلده هرکس خواب استراحتده ایکن سن عبادتله مشغول اول. « رضا اخلاص ایله توکل وخالقه تسلیمیتدر » دیمشلردر .

ذات عالیٔ زاهدانه‌لری بر کون چارشوده کناه ایشلین بر آدمك اهالی طرفندن لوم و شتم اولندیغنی کورنجه اهالی‌یه خطاباً « سز بو آدمی لوم ایتمیکز . بلکه اصلاح حال ایدر » دیمسیله ناسدن بر قاچی «ابو الدرداء ! بز بو آدمه بغض ایتمیه‌لمی ؟ » دیدیلر « اکا بغض ایتمه‌یك ایشلدیکی فعل مکروهی تقبیح وياپمقدن حذر ایدیکز » بیوردیلر . مرض موتنده «نه آرزو ایدییورسکز؟» دیه سؤال ایدنلره « رحمت الهیه‌یه اشتیاقم وار » جوابنی ویرمش . مشارالیه حضرت عثمانك خلافتی زماننده دمشقده ترك حیات فانی ایلمشدر .

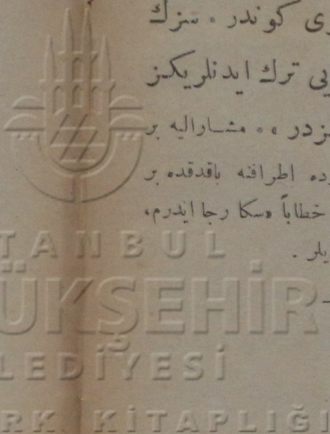
سالم مولى ابي حذيفه رضي الله عنه حضرتلري

اصحاب كرامك علماسندن بر فقيه عاليشاندر . حق عارفانه لرنده مدايح سنيه يي مشعر بر قاچ حديث شريف وارد اولمشدر . مهاجرين اولينندر. ابو حذيفه نك كوله سي ايكن اعتاق اولنمشدر . ابو حذيفه دنيلان ذات انصاردن ايدي . بر روايته كوره سالم جناب پيغمبردن مقدم مكهٔ مكرمه دن مدينهٔ منوره يه كلمشدر . علم وعرفاني بين الاصحاب مسلمدر . مهاجرينك اعلميدر . جمله سندن زياده مزاياي قرآنه واقف واحاديث صحيحه نك اكثريسي حافظه سنده موجود ايدي . حضرت عمر رضي الله عنه سالمي چوق ثنا ايتمشدر. حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم سالمي معاذ بن العاص ايله قرداش ايلدي. ابو حذيفه قرداشنك قيزي فاطمه بنت وليدي سالمه تزويج ايتدي . محارباتك جمله سنده حاضر بولندي. (يوم اليمامه) ده شهيداً وفات ايتمشدر . يوم مذكورده لواء محمدي يي الينده طوتمش ايدي . بر اوق اصابت ايدرك صاغ الي مجروح اولدي . لوايي صول النه آلدي . آكاده ديكر بر اوق اصابت ايدرك يره دوشمسون ديه بوينه آلمشدر . بو صره ده (وما محمد الا رسول الله قد خلت من قبله الرسل) آيت

كريمه سني اوقويور ايدي . يره دوشديكي زمان سيدي ابو حذيفه ايچون «نه ياپيور؟» صورمسيله محاربه ده شهيد اولديغي سويلديلر . «بني ده انلرك آره سنه كوتورك» ديه رك تسليم روح ايلمشدر . ميراثي معتقه سنه كوندرمشلر ايسه ده قبول ايلمديكندن بيت الماله ارسال قيلنمشدر . عبد الله بن عمر و سائره مشاراليه حضرتلرندن حديث شريف روايت ايلديلر . عمر بن العاص‌دن روايت اولنديغنه كوره حضرت نبي ذي شان (خذوا القرآن من اربعة من عبد الله وسالم ومعاذ وابن ابي كعب) بيورمشلردر .

حضرت عمر: «بن رسول اللهدن ايشتدم كه سالم اللهه محبت ايدر، محبتي حقدر، بيورديلر» ديور . سالم مولى ابي حذيفه ديوركه * بن جناب پيغمبردن ايشتدم : يوم قيامتده بر قوم كله جكدر كه طاغلر قدر حسناته مالكدرلر . جناب حق تعالى آنلرك جمله سني هباءً منثوراً ايده جكدر » بيوردي. آنام ، بابام يولكده فدا اولسون يا رسول الله بونلر كيمدر؟» ديديكمده * آنلر اويله بر كروه آدملردر كه نماز قيلارلر وصائم اولورلر. فقط كنديلرينه حرام بر شيء عرض اولنور ايسه

درحال آنی قبول ایدرلر، رد ایتمزلر ». جوابی
ویردی . جمل عارفانه‌سندندرکه ☼ « بنم یوم مسرتم اولاد
وعیالم کلوب ده بو کون اکل اولنه‌جق طعام
وایچیله‌جك صو یوقدر دیدکلری کوندر . سزك
خیرلیکز آخرت ایچون دنیایی ترك ایدنلریکز
دکل، کلاممزی قبول ایدنلریکزدر ». مشارالیه بر
کون نمازده آغلامغه باشلادی . برده اطرافه باقدقده بر
شخصك اوطوردیغنی کوردی. مرقومه خطاباً «سکا رجا ایدرم،
بنم بو حالمی کیمسه‌یه سویله‌مه » بیوردیلر .

عبد الله بن عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلری

فاروق عدل نهاد عمر بن الخطاب حضرتلرینك مخدوم
نجابتموسوملری‌در . افقه اصحاب اولوب مجتهد مطلق اولدیغی
جمله‌جه مسلمدر . اسم عالیلری (عبدالله)، کنیه‌لری (عبد
الرحمن) در . فاروقك طقوز اولادی‌اولدیغی حالده ایچلرندن
مشارالیهدن بشقه‌سی کندیسنه نسبت اولنمامش وبوده اعلام
عالیه‌دن اولدیغندن نشأت ایتمشدر. صغیر ایکن مکهٔ مکرمه‌ده
پدر عالیسیله برابر اسلامیتی قبول وینه برابر اوله‌رق مدینهٔ
منوره‌یه هجرت ایتدی . بدر محاربه‌سنده حضور عالیٔ جناب
رسالتپناهی‌یه عرض اولنمش ایسه‌ده کوچك اولدیغندن قبول
اولنمامشدر. خندق محاربه‌سنده اون بش یاشنه کیرمش ایدی.
محاربه‌یه کیرمه‌سی ایچون طرف اشرف رسالتپناهیدن اذن ویرلمشدر.
سنن نبی‌یه زیاده‌سیله راغب اولوب حضرت رسول اکرم صلی
الله علیه و سلم افندمز هانکی آغاجك آلتنده ادای
صلات ایدرلر ایسه ابن عمر دخی اوراده نماز قیلار ایمش .
علم حدیثده حافظدر . ایکی بیك آلتی یوز اوتوز حدیث
شریف روایت ایلمشدر. فضل وعرفانی حقنده یازی یازان

مؤلفين صحيفه‌لرجه مناقب عارفانه‌لرندن بحث ايديورلر . بو بابده بتون اكابر اصحاب وافاخم امتك شهادتلری دخی سبق ايتمشدر . (سعد بن المسيب) : « اهل علمك جنتلكی ابن عمر اولديغنه شهادت ايدرم » ديور . بر كون كعبهٔ معظمه‌نك جوفنه داخل اولمش و « يارب ! بن سكا حظوظ نفسانيه‌دن استعاذه ايدرم » ديه‌رك نالهٔ دلسوزينی رفع باركاه احديت ايلمشلردر . خدمه‌سندن هانكيسی اولورسه اولسون نمازه دوام ايدرسه آزاد ايدرمش . صكره خادملرك حيله‌سنه واقف اولان بر قاچ ذات : « يا ابن عمر ! خادملرك سنی آلداتيورلر ، قيد اسارتدن قورتلمق فكريله نماز قيليورلر » ديه اخطار ايتمشلر ايسه‌ده « **ضرر يوق . جناب خالقه عبادت ايله آلداتمش اولسونلر** » بيوردی . بر كون جانی بالق ايسته‌مش ايدی . زوجه‌سی طبخ ايدرك اوكنه براقديغی صره‌ده بر سائل قپويی چالدی . ابن عمر حضرتلری بر لقمه تناول بيورمه‌دن بالغی سائله ويرمش وزوجه‌سی : « سن اشتهاكی كسر ايتمه . بن فقيره پاره ويريرم » ديمش ايسه‌ده « **بن حظوظ نفسانيه‌مه تابع اوله‌مم** » جوابنی ويرمشدر . يالكز يمك يمدكاری كبی سفره‌سنده مطلقا مسافر ، ياخود بر يتيم بولنورمش . يتمش سنه معمر اولديغی حالده ثروت مجموعه‌سنی فقرای امته بذل ايلمشدر . بر دفعه قارنی طوق

اوله‌رق سفره‌دن قالقمامشدر . مجلس واحدده اوتوز بيك درهم قدر مبلغی فقرا ومحتاجينه داغيديويرمشدر . بر خزينهٔ لايفنی اولان سامانی ابلی دانه‌سی كبی تصدق ايتمشدر كه صباحلين يد عاليلرينه يوز بيكلرجه ليرا كچمش اولسه آقشامه قدر جمله‌سنی تصدق ايدر ايدی . بر كون فقرادن بری دق باب ايدرك صدقه ايسته‌مش ايدی . ابن عمر مخدومنه پاره ويرمسی ايچون امر ايلدی . مخدومی بر مقدار پاره ويرديكنده فقير ، ابن عمر حضرتلرينه : « الله قبول ايليه » مآلنده اولان (تقبل الله) جملهٔ دعائيه‌سنی سويلدی . مشاراليه حضرتلری دخی : « **صوص ، اكر جناب حقك بنم صوممی وبش وقت نمازيمی قبول ايلديكنی يقيناً بيلمش اولسه ايدم الك زياده اولومی ايستينلردن اولوردم** » **جناب رب عزت عبادتی متقی اولانلردن قبول ايدر** « **بن متقيمی‌يز ؟** » ديه توبيخ نفس ايلمشدر . هر نه وقت سورهٔ بقره‌نك آخرنده اولان (ان تبدوا ما فی انفسكم او تخفوه يحاسبكم الله) آيت كريمه‌سنی ياننده اوقومش اولسه‌لر هونكور هونكور آغلار ايمش . آقشامدن صباحه واوكله‌دن ايكندی‌يه قدر عبادات ايله امرار اوقات ايدر ايدی . طاووس

حضرتلری « بن ابن عمر حضرتلری قدر نمازده تعدیل ارکانه
رعایت ایدن کورمدم » دیر ایدی . مشارالیه هر صباح اویقودن
اویاندقلری وقت شو دعایی اوقورلر ایمش : (اللهم اجعلنی
من اعظم عبادك نصیباً فی کل خیر تقسمه الغداة وتهدی به ورحمة
تنشرها ورزق تبسطه وخیر تکشفه وبلاء تدفعه وفتنةً تصرفها
ومعافاة تمن بها یا ارحم الراحمین) .

سخاوت و کرمنه دقت اولنملیدرکه برکون بر مجلسده یکرمی ایکی
بیك درهم قدر کلی بر مبلغ کتورمشلر ایدی . دها یرندن قالقمه‌دن
فقرایه تصدق ایتمشدر . عراق طرفندن مسافر کلن بر ذات
مشارالیه حضرتلرینه : « سزه بر علاج اهدا ایدیورم ، وجوده
نافعدر و هضمی تسهیل ایدر » دیدی . ابن عمر « اللهه یمین
ایدرم که قرق سنه‌دن معدهم طولنجه‌یه قدر طعام اکل ایتمدم .
بزه بویله هدیه‌نك لزومی یوقدر » بیوردی . بر دفعه یاتسو
نمازینی جماعتله ادا ایده‌مزسه متأثر اولور واو کیجه‌یی صباحه
قدر عبادات ایله کچیریر ایدی . صغوق صو ایچدیکی زمان
آغلار ایدی . سببنی صورمشلر : « اهل نارك روز محشرده
شدت حرارتدن فریاد ایتملری خاطرمه کلدی . آه او کون
حالم نه اوله‌جق ؟ آنك ایچون آغلایورم » بیورمشلردر .
جمله‌ء کراماتندندرکه مدهش بر آرسلان یولی قپامش ، اورادن
کیمسه کچه‌مز اولمشدی . ابن عمر حضرتلری آرسلانی دفع
ایتدکلری حالده هیچ بر ضرر کورمه‌مشلردر . مدت عمرنده
بیك کشی‌یی ثروتی سایه‌سنده قید اسارتدن قورتارمشدر .

ذات شریفلرندن نقل اولندیغنه کوره برکون جناب رسالتمآب
افندمز ایله ابن عمر مسجدده ایکن شو دعایی اوقورلر ایمش :
(اللهم اجعل حبك احب الاشیاء الیّ . ربی بما انعمت عليّ لا
اکوننّ ظهیراً للمجرمین) مآلی شو اولورکه « یارب بکا
محبتکی هر شیئه اولان محبتدن زیاده قیل . سنك بکا احسان
ایتدیککك نعمتلردن طولایی بن مجرمینه معین وظهیر اولمه‌یم »
عبد الله ابن عمر حضرتلری احوال قیامتی نقل ایتدکجه شدتله
بکا ایدرمش . برکون مدینهٔ منوره‌ده کزر ایکن بریسی « زاهد
کیملردر ! » دیه باغیردی . مشارالیه حجرهٔ سعادتی پارماغیله
اشارت ایدرك « ایشته زاهد بونلردر » بیوردیلر . صفا ایله
مروه آراسنده شو دعایی تلاوت ایدرلر ایمش : (اللهم ثبتنی
بدینك وطاعاتك وطاعات رسولك اللهم اجعلنی محسن بحبك
وبحب ملائکتك وبحب رسولك وبحب عبادك الصالحین اللهم
یسرلی الیسری وجنبنی العسری واغفرلی فی الآخرة والاولی
واجعلنی من الائمة المتقین اللهم انك قلت ادعونی استجب لکم »
مآلی « بنی سنك دینكده وسنك ورسولكك طاعتنده دائم ایت .
بنی سکا ، رسولکه ، ملکلریکه ، صالح قوللریکه محبت ایدنلردن
ایله ، یارب بنی سهله تقریب ، عسرتدن بری ایت . بنی دنیا
وآخرتده مظهر غفران ایدرك متقی اولان امامرلدن قیل . یارب
سن بزه بکا دعا ایدیکز اجابت ایدرم بیوردك . سن وعدکده خلف
ایتمزسین ، یارب بنی دین اسلامه هدایت ایلدك . بنم روحم قبض

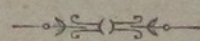
اولنتجه‌یه قدر بنی اسلامیتدن، اسلامیتی بندن نزع ایتمه تاکه
بن اسلامیتده دائم اوله‌یم».

بر کون یولده بر خرابه‌یه تصادفله متأثر اوله‌رق خرابه‌یه
خطاباً: «ای خرابه‌زار کریه انکیز وای ویرانه‌زار دهشت
آمیز، هیچ اهل دنیانك نظرنده عبرتنما اولمیورمیسین؛ سویله!
سنی بو حال فلاکت اشتماله کتیرن کیمدر؟ اولجه سنی اعمار
ایدنلر نره‌ده‌در؟» سوزلریله ندا ایلمشلرسه‌ده خرابه‌دن جواب
کلیه‌جکی طبیعی اولدیغندن ذات عالیٔ عارفانه‌لری مجیب اوله‌رق
«آه انلرك جمله‌سی دست عذاب اجلده زبون اوله‌رق حفرهٔ
عدمه چکلمشلردر، عجبا اعمال خیریه‌لری باقی قالدیمی؟»
بیوردی. روایت اولندیغنه کوره بر کون حضرت فخر
المرسلیندن «مؤمنلرك عقللیسی کیمدر؟» دیه صورمشلر
«موتی چوق ذکر ایدنلردر» جوابی ویرلمشدر. ینه
کندیلرندن نقل اولنورکه حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام
«چوق عاقل واردرکه قدرت وعظمت الهیه‌یی تفکر ایدر
وحکمیاتك اعماق خفایاسنه واریرده‌ناسك نظرنده حقیر کوریلور،
فقط آخرتده آلام واکداردن مصوندر. نه قدر فصیح
اللسان کیمسه‌لر انسانلرك حسن توجهلرینی قزاندقلری حالده
سوء نیتلرینه مبنی هلاك اولورلر» بیورمشدر. ابن عمر
مدینهٔ منوره‌یه کلدیکی زمان روضهٔ مطهره‌نك پیشکاهنده
طوره‌رق «وا ابتاه» دیه‌رك هم ندا ایدر، همده آغلارلر

ایمش مجتهدیندن مجاهد حضرتلری ابن عمر حضرتلرندن قبوله
قرین اولان حجی صوردی. مشارالیه «نیت خالصه،
عقل تام وحلال نفقه ایله ادا اولنان حج مقبولدر»
دیه فتوی ویرمشدر. حضرت ابن عمر رضی الله عنهك امثال
حکمیه‌سی چوقدر. هر بری بر دستور اخلاق جمیله‌در.
دسترس اولدیغمز قدر انظار قارئینه عرض ایده‌جکز. بیوررلر
ایدی که: ❊ برکمسه حظوظ نفسانیه‌دن بر شیئه
نائل اولدیغی وقت درجهٔ معنویه‌سنه خلل کلور.
عبادتدن مقصدی رضاء الله اولمیان آدم مرتبهٔ
ولایته واصل اوله‌ماز. ایستدیکی قدر مصلی وصائم
اولسون. صباحلین نفسکی آقشام ایله تبشیر ایتمه ❊
خسته‌لق زمانی ایچون صحتکدن استفاده ایله. دار
آخرته رحلت ایتمدن اول حیاتکده آمالکی
خیره صرف ایت. یارین نه یاپاجغکی بیله‌مزسك.
حقلی اوله‌رق خطیئه‌لری ذکر اولندیغی وقت
متأثر اولانلر (ام الکتاب) ده صحیفهٔ انسانیه‌دن

سیلینوردلر . کوندوزلری صائم اولور ایسه‌م
آقشاملری افطار ایتمم . کیجه صباحه قدر اویومام .
جمیع مالمی الله اوغرنده تصدق ایلدم . نه اهل اخرته
محبت ایدردم نه‌ده ارباب معصیته بغض ایدردم .
چونکه اونلردن بکا فائده یوقدر . یانکزه نه
سفها کلسون ، نه‌ده حکما ایله الفت ایدیکز . ای
ابن آدم وجودیکی دنیایه حصر ایلر ایسه‌ك قلبیکی
هیچ اولمازسه دنیادن آییر . سنك اعمال خیریه‌ك
موقوفدر . همان اخذ ایت . مافوقنه حسد ،
مادوننی تحقیر ایدن اهل علمدن صاییلماز . جناب
حقه التجا ایتمین نجاة بوله‌ماز . (مانجا الا من التجا الی
الباری جل جلاله) * حسن ادب ، نسبك فنالغنی
ستر ایدر . صادق رفیق انسانك مشقت و مسرتنه
اشتراك ایدر . کلام دوایه بکزر ، آز سویلر ایسه‌ك
نافعدر . سنی شره تشویق ایدن دشمندر . آصل

مزیت فضیلت وجدانده اولوب ثروتده دکلدر .
حکمت اوندر : طقوزی سکوت ، بری‌ده آز
سویلمکدر . کلامك طاتلیسی حسن اخلاق
صاحبلریله کوروشمکده‌در . انسانك ماهیتی
آرقداشندن آکلاشیلور . کذب داء ، صدق
شفادر . یالانجی آدمده نه مروت ، نه‌ده کرامت
اولور . بر یالانجیدن ایکی شر اصلا آییرلماز : بری
وعد کثیر ، ایکنجیسی طلب عذر . عهدنده
شقاقی اولانك دیننده نفاق واردر .

سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه حضرتلری

اکابر فقها و اصحاب کرامدن بریده بوذات محترمدر . پدرینك اسمی مالك ، کنیه‌سی ابووقاصدر . اون یدی یاشنده اوله‌رق اسلامه داخل اولدی . بشنجی باباده نسبی رسول اکرمه ملاقی اولور . فی سبیل الله ایلك اوق آتان کندیلری ایدی . جناب پیغمبرك یکرمی یدی محاربه‌سنده حاضر بولندی . امرای حضرت نبویدن ایدی . مستجاب الدعوه اولوب آتدیغی اوق اصابت ایدر ایدی . مجاهدین میاننده نشانجیلق شرفی احراز ایلمش ایدی . احد محاربه‌سنده بیك قدر اوق آتدیغی موثوقاً مرویدر . شمشیر جلادت دلاورانه‌سیله اوزمانلر شبه جزیرهٔ عربی تتره‌تن سعد بن ابی وقاص حضرت عمر طرفندن اوتوز سکز بیك کشیلك سواری ایله عراق اوزرینه سوق اولنمش ایدی . اوکلرینه نهر ، دره ، تپه هرنه کلدی ایسه بی پروا اوله‌رق کچدیلر . ایشته عراق طرفلری بو قهرمان امتك صولت فداکارانه‌سیله یدء اسلامه کچمشدر . اصحاب شورادن بریده ابن ابی وقاص حضرتلریدر . حین محاربه‌ده اوکوز سوریسنه کیرمش آرسلانلر کبی دشمنی قتل وتنکیل ایلرلردی .

اغور میامن موفور جناب پیغمبری‌ده فدای حیات ایلمشدر . همتیله چوق کیمسه‌لر دین مبین اسلامه داخل اولدیلر . حضرت عمر وعثمان رضی الله عنهما طرفندن دخی برچوق مهم اموروده استخدام اولنمشدر . ایکی یوز یتمش قدر حدیث شریف روایت ایلمش وکندیسندن دخی اصحاب وتابعین حضراتی نقل ایلمشلردر . حضرت عمر بوذات شجاعت صفاتی فرس اوزرینه امیر جیش نصب وتعیین بیورمش ایدی . کوفه‌یی بنا ایدن وممالك کسرایی فتح ایلین کندیلری اولمشدر . صوکره‌لری کوشه نشین انزوا اوله‌رق عبادت ایله امرار حیات ایلدی . خسته اولدیغی زمان جناب پیغمبر کندیلرینی زیارته کلمشلر ایدی . ابن ابی وقاص اللرینی قالدیره‌رق (یاربی ! بکا عمر احسان ایله ایکی کوچك اوغلم واردر ، بیوسونلر) بیوردیلر . واقعا افاقت بوله‌رق یکرمی سنه دها معمر اولمشلردر . یتمش یدی یاشنده هجرتك اللی بشنجی سنه‌سنده مدینهٔ منوره‌یه اون میل مسافه‌ده دامنکش حیات فانی اولمشلردر . جسد مبارکلری مدینهٔ منوره‌یه نقل اولنه‌رق بالجمله اصحاب کرام وازواج مطهرات حجره‌لرنده اولدقلری حالده مدینهٔ منوره والیسی مروان بن الحکم طرفندن جنازه نمازی قیلدیرلمشدر . جنازه ازواج مطهراتك حجرهٔ سعادتلری اوکندن کچر ایکن حضرت عائشه «سز بیلمزسکز ، حضرت رسول الله سهل ابن بیضانك جنازه نمازینی مسجدده قیلدیردی » بیورمشلردر . حضرت انس

دیورکه « بر کون بعض اصحاب ایله مواجههٔ نبیده اوطوریور
ایدك. جناب پیغمبر « شمدی بورایه اهل جنتدن بر ذات
کله‌جکدر » دیوردی . بر وقت صکره ابن ابی وقاص کلمشدر . »
مخدوم صلابتموسوملرینه: اوغلم ! سن هرشیئی قناعت
ایله طلب ایت. قناعتی اولمیانك مالی کندیسنی غنی
ایده‌مز » بیورلردی . اخلاق جمیله . صافیت
وجدانه مالك اولمیان آدملر معنی حقوق انسانیتدن
ساقطدر . مسعود، مستریح القلب اولمق برکمسه‌نك
حقوق مشروعه‌سنه تجاوز ایتماکله اولور. جمل عارفا
نه‌سنی ذات عرفانپناهیلرینه اسناد ایدرلر .

ابو محمد طلحة بن عبدالله رضی الله عنه حضرتلری

مشاهیر محدثیندن و سرآمدان اصحاب کرامندندر . مآثر
عرفانی مصدق بر چوق احادیث شریفه وارد اولمشدر .
بونلری مؤید اکابر اصحابك اقوال منضمه‌سی عادتا برسلسلهٔ
برهان تشکیل ایلر . قریشی اولدقلرندن نسب عالیلری نسب
رسول الله ایله اجتماع ایدر . خزینهٔ سخاسی بالجمله ابنای
نوعنه، بالخصوص اصحاب احتیاجه دائما کشاده بولندیغندن
بتون السنهٔ صحابه‌ده (طلحة الخیر) دیه معروفدر . مکهٔ
مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمکله مجاهدین اولیندن عد
اولنور . حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم کندیسنی
ابو ایوب انصاری ایله قرنداش ایلمش ایدی . جناب نبی
محترم ایله بدردن بشقه کافهٔ محارباتده حاضر بولندی . بدر
محاربه‌سنده شامده بولنیور ایدی . بر کون رسول اکرم
یوکسك بر محلدن بر شیء آلمق ایچون اوزانمش ایسه‌ده
یتیشه‌مدکلرندن حضرت طلحه‌نك کوکسنه باصه‌رق یوکسلدیلر .
نبی محترم افندمز حضرتلری اکثر اموره‌ده حضرت طلحه
ایله مشاوره ایدر ایدی . کندیلری عشرهٔ مبشره‌دندر .

احد محاربه‌سنده رسول اکرمی وقایه ایچون کوکسنی دشمنه
ویرمش ایدی . او کون یکرمی درت محلندن مجروح اولمشدر.
اسلامك سکسانجیسیدر . او درجه‌ده علویت وجدانه
وسخاوت قلبه مالك ایدی که بو کون النه بیکلرجه آلتون
کچمش اولسه جمله‌سنی تصدق ایتمینجه کوزینه اویقو کیرمز
ایدی . ثروت وسامانی مساعد اولدیغندن کونده یوزلرجه
دینار تصدق ایدر ایمش ، بدر محاربه‌سنده اون اسیری پاره
مقابلنده اعتاق ایتدیردی . بر کون بر اعرابی کله‌رك مرحمت
اولنمسنی رجا ایلمسیله حضرت طلحه : « بنم اوچ یوز بیك
درهم قیمتنده بر ترلام واردر . حضرت عثمان ویرمش ایدی.
ایستر ایسه‌ك عیناً ترلایی آل ویا پاره‌سنی ویره‌یم » دیدی .
اعرابی « پاره‌سنی ویر » دینجه مبلغ مذکورك جمله‌سنی اعرابی‌یه
اعطا ایلمشدر. حضرت عائشه رضی الله عنهایه هرسنه اوچ بیك
درهم قدر مبلغ کوندریر ایمش . بنی جشم قبیله‌سندن چوق
کیمسه‌لرك بورجلرینی ادا ایلمشدر . حضرت ابوبکر: « احدده
حضرت رسول اکرم سز صاحبکزه اطاعت ایدیکز بیوردیلر .
بوندن مقصدلری حضرت طلحه ایدی . » دیورلر. حق عالیلر-
نده (سز یریوزنده یوریین شهیدی کورمك ایستر ایسه‌کز
طلحه‌یه باقیکز) حدیث شریفی وارد اولمشدر. علقمه حضرتلری
دیورکه: « بن حضرت ابوبکردن ایشتدم: جناب پیغمبر طلحه
و زبیر جنتده بنم رفیقلرمدر » بیورمشلردر . بر کون بتون

مالملکی اولان یوز بیك درهم آقچه‌سنك جمله‌سنی بیچارکانه
تصدق ایلدکلرندن وجود عالیلری چپلاق قاله‌رق روزکارك
شدتندن محافظه ایچون مسجد شریفه کیرمشلر ایدی . برمدت
صکره زوجهٔ ، محترمه‌لری طرفندن اثواب تدارك اولنه‌رق
کوندرلمشدر . اون بر یاشنده ایکن حضرت صدیقك دلالتیله
داخل دین مبین اسلام اولدی. هجرتك اون آلتنجی سنه‌سنده
آلتمش یاشنده اولدیغی حالده وقعهٔ جملده آتیلان تیرك تأثیریله
عازم دارالجنان اولمشدر. جسد مبارکاری بصره‌ده (کلاّء)
موقعنده مدفوندر. کنیه‌لری (ابومحمد) در . برنجی مخدومنك
اسمیله کنیه‌لنمشدر . عثمان ومالك نامنده ایکی برادری اولوب
مالك زمان اسلامه یتشمه‌دن اول وفات ایلمش ایسه‌ده عثمان
اوان سعد اقترانه یتیشه‌رك صحابهٔ کرامدن اولمشدر . اونی
ذکور ودردی اناث اوله‌رق جمعاً اون درت اولادی وارایدی.
احد محاربه‌سنده جناب رسالتمآب مجروح اولمغله برابر ایکی
زرهی لابس اولدقلرندن وجود مبارکارینه زره‌لرك مسلم
اولان ثقلتی یوکسك بر محله صعودلرینه مانع اولدیغی کورن
حضرت طلحه درحال اوموزلرینی پای نبوت‌پناهی‌یه فرش ایله
حضرت رسول اکرمی ذکر اولنان محله چیقارمشدر . اوتوز
سکز حدیث روایت ایلدیکی مرویدر . حربده شهید اولدیغی
صره‌ده حضرت علی کرم الله وجهه مقتوللری تجسس ایلمکده
ایکن جناب طلحه‌نك جسم خون آلودینی کوردیکی زمان

یوزندەکی طوپراغی ازاله ایدرك آغلادیغی حالده (عزیز علیّ ابا محمد ان اراك مجندلاً تحت نجوم السماء ولیتنی مت قبل هذا الیوم بعشرین سنة) بیوردیلر. یعنی «ابو محمد! نجوم سما آلتنده سنی زمین اوزرنده بویله مقتول کورمکلکم بکا پك کراندر. کاشکی بوندن یکرمی سنه اول جام مماتی نوش ایده ایدم» کونده وارداتی بیك درهم ایمش. تزوج ایتدیکی ام کلثوم بنت ابی بکر الصدیقه مهر اولمق اوزره یوز بیك درهم اعطا ایلمش اولمسی ثروت کثیره اربابندن اولدیغنه دلیلدر. سخاوت فوق العادەسنه مبنی طرف نبیدن (طلحة الفیاض) و (طلحة الجود) ایله تسمیه اولنمشلر و کونده بیك دینار تصدق ایلدیکی کورلمشدر.

٭ چوق ذلیل واردرکه حسن آخلاقی کندیسنی عزیز ایلمش. سوء خلق بر وحشتدرکه نتیجەسی وخیمدر ٭ انسانك دنیسی غیاباً ذم ایتدیکی حالده یوزه قارشی مدح ایدندر ٭ صادق رفیق سکا نفسکدن خیرلیدر. چونکه نفس فنالق امر ایدر. صادق رفیق ایولکه دلالت ایلر ٭ حیاسز بر عمرده خیر یوقدر ٭ بیوررلر ایدی.

ابن ابی کعب رضی الله عنه حضرتلری

مدینهٔ منورەده عهد رسول اللهده فتوی ویرنلرك بریدر. کنیەسی ابو المنذردر. کاتب وحی ایدی. قرآن عظیم الشانك جملەسنی ازبرلەینلردندرکه عرفانینه مبنی حضرت فاروق بوکا (سید المسلمین) عنوان جلیلنی ویرمشدر. محاربالك هپسنده حاضر بولندی. مناقب عالیەسی پك چوقدر. قلبنده مرکوز اولان خوف الهی حسبیله کوزلرندن دائما دوکیلن داملەلردن کوزلرینه ضعف طاری اولوب وجود مبارکلری آغاچلرك اوزرنده کونشدن قورومش یاپراق کبی نحیف اولدی. «ظاهرده حما خستەلغنه مبتلا اولمق معنیً «مکافاتی واردر» دیه حظوظ نفسانیەدن بری اولمق ایچون هر کون حما حرارتنه کرفتار اولمسنی دعا ایدر ایمش. واقعا وجود عرفانپناهیلرنده خفیف بر صتمه پیدا اولمشدر. سکز کیجەده قرآن کریمی ختم ایدر ایمش. جناب پیغمبر بو ذاته خطاباً «یا اباالمنذر! قرآن کریمك هانکی آیتی عظیمدر؟» بیوردی. ابو المنذر «یا رسول الله: (لا اله الا هو الحی القیوم) آیت شریفەسی اعظم آیات قرآندر» دینجه جناب فخر کائنات علیه الصلوة والسلام ید مبارکلرینی

ابوالمنذرك كوكسنه وضع ايله علمنك قوت وكثرتنى ثنا بيور-
مشلردر . بركون بر آدم كله‌رك: «يا ابوالمنذر! بكا بر وصيت ايله،
انكله عامل اوله‌يم» ديدى. ابوالمنذر « كتاب اللهى مقتدابه
اتخاذ ايله، حكمنه راضى اول . چونكه جناب نبى
سزه قرآنى خلف ترك ايلدى . بر شاهددركه متهم
اوله‌ماز . اوراده سزك وسزدن اولكيلرك ذكرى
واحكامى بيان اولنمشدر، بوندن بيوك زمين تطبيق
اوله‌ماز » جواب حكمتمآبنى ويرمشلردر. حضرت « برمؤمنه
مصيبت اصابت ايدر ايسه هر بر كناهدن برى اولور» بيور-
مشلردر . ذات عالئ كريمانه‌لرندن نقل اولنديغنه كوره
حضرت فخر عالم «يا ابا المنذر! سن بوامته نصرت وتمكين تبشير
ايله . دنياده منافع غير مشروعه‌سنى استحصال ايچون ارتكاب
ظلم ايدنلرك آخرتده هيچ بر نصيبلرى يوقدر» بيورمشلردر .
ينه كنديلرندن روايت اولنوركه جناب نبى هر كيجه نصف
الليلده « اى ناس! اللهى ذكر ايديكز . اولوم كليور » ديه اوچ
دفعه ندا ايدرلرمش . حضرت فخر الرسل ابوالمنذره خطاباً
«سكا جبرائيلدن اوكرنديكم شيئلرى تعليم ايده‌يمى ؟ » ديدى .
ابوالمنذر « منتداريكز اولورم يارسول الله » ديمسيله «سن شودعايى
اوقو» امرى شرف صادر اولمشدر : (اللهم اغفرلى خطاياى

وعمدى وهزلى ولاتحرمنى بركة مااعطيتنى ولاتفتنى فيما حرمتنى)
مآلى «الهى! بيله‌رك وبيلميه‌رك نه‌قدر خطالرم وار ايسه جمله‌
سنى عفو ومغفرت ايله. بكا احسان بيوريلان نعمتلرك فيض
وبركتندن بنى محروم ايتمه . بكا حرام ايتديكك شيئلره بنى
مفتون وخواهشكر قيلمه». بيوريرلر ايدى‌كه: « سز طريق
حق وسنن نبى‌يه سالك اوليكز. بر قول تصور
اولنمازكه خشية اللهدن آغلاديغى حالده كناهلرى
آغاچلرك قورومش ياپراقلرى كبى دوكلمسون. هيچ
بر كيمسه يوقدركه خوف اللهدن كريه‌ناك اولمسون.
مؤمنلرك درت حال اوزره بولنملرى لازمدر: »
بلايه صابر ، احسانه شاكر ، طوغرى سوزلى ،
عادل حكملى . اوچ صنف خلقك مجلسندن اجتناب
ايديكز: آنلرده، عالم غافل، قارئ مداهن ، متصوف
جاهلدر » آچلق نور، طوقلق آتش شهوتى موقظدر،
بونلردن بر آتش سوزناك ظهور ايدركه صاحبنى

احراق ایتمینجه سونمز . حقیقتی سویله ینلر نه قدر
معرض تحقیرده بولنسه‌لر دشمنلری دخی علویتلر-
ینی تصدیق ایدرلر . بر مجلس که ارباب علمدن
خالیدر، اوراده حیوانیت قائم اولور . برقومك عالمی
فقیرده اولسه محافل عرفانده بیوکدر . جاهلك
جسدی قبل الموت کندیسی ایچون برقبر مظلمدر .
سکا انسانیت نامنه اولمیه‌رق منفعت مقابلی التفات
ایدنلرك حسن توجهلری موقتدر .

مشارالیه هجرتك اوتوز برنجی سنه‌سنده ارتحال داربقا
ایلدیلر، رضی الله عنه .

عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه حضرتلری

عبدالرحمن بن عوف بن الحارث بن زهره‌در . کنیه‌سی
(ابومحمد) در . فقها ومجتهدین اصحاب کرامدن ایدی .

نزد مکارم وفد حضرت پیغمبریده نائل اولدیغی
التفات وامتیازاته هیچ برکیمسه نائل اولمامشدر . حتی (تبوك)
غزوه‌سنده جناب نبی ذیشان بر ایش ضمننده برمحله کیتمشلر
ایدی. صباح نمازینك وقتی کچیور دیه (عبدالرحمن بن عوف)ی
امامته کچیردیلر. اوصره‌ده ذات رسالتمآب افندمز حضرتلری
کله‌رك ایکنجی رکعتده (عبدالرحمن) ه اقتدا ایلمشدر . هم‌ده
«برنبی، صالح برکیمسه‌نك آرقه‌سنده نماز قیلمینجه روحی قبض
اولنماز» مالنده اولان (ماقبض نبی حتی یصلی خلف رجل
صالح) حدیث محترمی شرف صادر اولمشدر . بوده مشارالیهك
قدرینی اعلا ایدر . نسب عالیلری (کلاب بن مره) قبیله‌سنده
نسب رسول الله ایله اجتماع ایدر . والده‌سی (شفا) اسلام
اوله‌رق هجرت ایلدی . عبد الرحمن حضرت ابو بکرك تحت
ادارهٔ زاهدانه‌لرنده شرف اسلام ایله مباهی اولمشدر . کندیسی
اصحاب شوراadn وعشرهٔ مبشره‌دندر . کافهٔ محارباتده حاضر

بولنمشدر . (یوم احد) ده دشمنه قارشی حضرت پیغمبر ایله
ثابت قدم اولوب صولت دلاورانه‌سیله ابراز آثار شجاعت
ایلمشدر . شبه جزیرة العربی لوث ارتداددن تطهیر ایدن
مشهور خالد بن ولید حضرتلریله بعض غزواتده آره‌لرنده
حاصل اولان منافرت اوزرینه خالد بن ولید ، عبد الرحمن
بن عوف حضرتلری حقنده بعض کلماتده بولنمش ایدی . بو
حال واصل سمع جناب نبوی اولدقده: ☼ « سز اصحابی سب
ایتمیکز . کندی نفسمی خلق ایدنه یمین ایدرم که
سزدن بری احد طاغی قدر آلتون انفاق ایتمش
اولسه اصحابمك بری ویاریسی قدر اوله‌ماز » مآل
حکمت اشتمالی متضمن اولان: (لاتسبوا اصحابی فوالذی نفسی
بیده لوانفق احدکم مثل احد ذهبا ما بلغ احدهم ولا نصفه)
حدیث شریفی فم درربار محمدیدن صادر اولمشدر . وقعهٔ
فیلدن اون بش سنه صکره گهواره پیرای عالم شهود اولدی .
ایکی دفعه حبشستانه هجرت ایلمشدر . رسول اکرم کندیسنی
(سعد بن ربیع) ایله قرنداش ایلمش ویدمبارکلرینی ایکی
اوموزلری آره‌سنه وضع ایدرك (بنی کلب) قبیله‌سنه مبعوث
گوندرمشدر . سخاوتی زیاده ایمش . احد محاربه‌سنده اوتوز
بر اسیری آزاد ایتدرمشدر ، قرق بیك درهم قدر کلی بر
مبلغی ده اصحاب احتیاجه تصدق ایلمشدر . آلتمش بش حدیث

شریف روایت ایلدی . کندیسندن دخی ابن عمر ، ابن عباس ،
جابر وسائر محدثین روایت ایلدیلر . بذل ایتدیکی اموالی
تجارتدن قزانمشدر . حق عالیٔ زاهدانه‌لرنده (عبدالرحمن بن
عوف امین فی السماء وامین فی الارض) بیورلمشدر . بدر
محاربه‌سنده فدای جان ایدن شهدانك ورثه‌سندن هر برینه
درت یوز درهم (پاره) وصیت ایلمش اولدیغنی موثوقاً
یازییورلر . محاسن اخلاقیه‌سنه مبنی اهالیٔ مدینه منتداری
اولمش ایدیلر . تواضعه دقت اولنملیدر که تنها یولده گزر ایکن
خدامی برابر اولور ایسه ایکیسی بربرندن تفریق اولنمازدی .
بوده کندی اثوابی هر قاچ غروشه بالغ اولور ایسه عین بهاده
اثواب آله‌رق خادمنی گیدرمسندن نشئت ایدر ایمش . وفات
نبیدن صکره تجارتی الدن براقمامشدر . بر کون ینه یوز قدر
دوه‌دن مرکب امتعه قافله‌سی مدینهٔ منوره زقاقلرنده طنین انداز
اولمقده ایکن گورولتی‌یی ایشیدن حضرت عائشه رضی الله عنها
«بو نه‌در؟» دییه سؤال ایلمسیله عبدالرحمن بن عوف حضرتلرینك
شامدن قافله‌سی کلدیکنی سویلدیلر . حضرت عائشه : « چوق
تحف ! بن جناب پیغمبردن ایشتدم که عبد الرحمن بن عوف
بتون مالنی تصدق ایدرك جنته داخل اوله‌جق ، بیوردیلر »
دیدی . بو حدیث شریف عبدالرحمنك سمعنه واصل اولدقده
درحال نه قدر اموالی وار ایسه جمله‌سنی تصدق ایتمش ودوه‌لری
یوکلریله برابر بیچارکانه طاغیتمشلردر . حضرت رسول اکرم

بر کون وحی اثری اوله‌رق (عبدالرحمن) ه خطاباً : **مسافره اکرام ایت ، مساکین وسائلینی اطعام ایله سنك ایچون کفارت ذنوب اولور** » دیه فرمان بیوردیلر .

مشارالیه صائم ایکن کندیسنه نفیس بر طعام کتورمشلر . « حضرت (حمزه) ، (مصعب بن عمر) شهید اولدقلری وقت کفن بوله‌مدیلر . بنده طعامدن اکل ایتمم » دیه‌رك رد ایتمشلردر .

ذکور واناث یکرمی سکز اولادی وار ایدی . هجرتدن اوتوز ایکی سنه صکره عازم گلشنسرای آخرت اولمشلردر . درت زوجه‌سی وار ایمش . جسد مبارکلری مدینهٔ منوره‌ده (بضع) نام محلده مدفوندر . مطاف قدسیان وزیارتگاه اهل ایماندر .

اخطار

فقهای صحابهٔ کرامدن دها وار ایسه‌ده تراجم احوالنه مطلع اولدقلریمزی درج ایلدك . بوندن صکره تابعیندن اولان مجتهدین حضراتنك تراجمی یازیله‌جق وجمله‌سنك حکمیاتی دخی آیریجه درج ایدیله‌جکدر .

سعد بن جبیر رضی الله عنه حضرتلری

سادات تابعیندن وکبار مجتهدیندندر. کنیه‌سی (ابو محمد)، اسم عالیلری (جبیر بن هشام الاسدی) در . عصر عالیلرنده فقه شریفده مرتبهٔ قصوایه واصل اولمش وسائرلری فقهك برر شعبه‌سنده کسب اختصاص ایتمش ایکن بو فقیه عالیشان احکام دینیه‌نك کافهٔ مسائلنده احراز امتیاز ایلمشدر. عبدالله بن عباس، عبدالله بن عمر کبی افاخم اصحاب دینك حلقهٔ تدریسندن یتشمش بر استاد کلدر. برکون عبدالله بن عباس حضرتلری سعد بن جبیره خطاباً: « یا سعد ! سن ده امور شرعیه‌یه مداخله ایت، خطا ایدر ایسه‌ك تصحیح ایدرز » بیورمش ایدی . سعد « یا ابن عباس! حضور استاد اکرملرنده امور دینیه‌یه قاریشمقلغم حدمك خارجنده‌در » دیه اظهار آثار تواضع ایتمشدر. وقتاکه عبدالله بن عباس رضی الله عنهك کوزلرینه علت طاری اولدی ، سعد حضرتلری امور فتوایی درعهده ایدرك ناسك مشکلاتنی حل ایتمکه باشلادی. علم قرائت وعلم تفسیری دخی حضرت عبدالله بن عباسدن اخذ ایلمش وذات عالیٔ زاهدانه‌لرندن دخی جعفر بن المغیره و محمد بن یوقه و نهال بن عمر وابو عمر بن العلا

كبى سر آمدان امت اخذ علوم ايتمشلردر . مشاراليه كعبهٔ معظمه‌نك جوفنه داخل اوله‌رق بر ركعتنده بتون قرآن عظيم الشانى ختم ايلديكى چوق واقع اولمشدر . رمضان شريفده صلاة تراويحده امام اولدقلرى وقت دورت، بش قرائت اوزره تلاوت بيوررلر ايدى. حياتنده برچوق فقهاى تابعين موجود ايكن (سعدبن جبير) جمله‌سنك مرجع يكانه‌سى ايدى . هرفرد مقتداسى اولمشدر . ابتداى حالنده (عبداللّه بن عتبه بن مسعود)ك كاتبى ايدى. بعده (ابوبرده بن موسى الاشعرى) نك يانده بروقت خدمت كتابتده بولنمشدر. سعدبن جبير (واسط)ده مدفوندر . سن شريفلرى وفاتنده قرق طقوز ايدى . جوف كعبه‌ده وباخصوص رمضان شريفده آقشام ايله ياتسو آره‌سنده هركون قرآن كريمى ختم ايدر ايدى * عذاب ومسئوليتى موجب اولان كناه معصيت كبيره‌در. بن بركيمسه‌يى عصيان اوزره كورير ايسه‌م نهى ايتمكه حيا ايدرم ، چونكه نزدمده نفسمى تحقير ايتمش اولورم * سكوت اجابت علامتلرندندر * حق تعالى‌يه اطاعت ايدن ذاكر اولور * تسبيحك اكثريسى تلاوت قرآندر. ناسك زياده عابدى كناهدن توبهٔ نصوح ايله برى اولاندر * بيوريرلردى .

عمر بن عبدالعزيز رضى اللّه عنه حضرتلرى

(عمر بن عبدالعزيز بن مروان بن الحكم) سرآمدان خلفاى امويه‌دندر . عدل و حقانيتك تمثال مجسمى اطلاقنه شايان بر حكمدار عالى تباردر. كمال درجه صافيت وجدانه وحسن اداره‌يه مالك ايدى. فقهاى امتدن ايدى. محمود كفوى «اعلام الاخيار» نام كتابنده اجتهادات فقيهانه‌سنى على التفصيل ذكر وبيان ايتمشدر. حتى برچوق احاديث شريفه‌يى ثبت صحيفهٔ بيان ايتديرن عمر بن عبدالعزيزدر . نام جلادت اتسامى افاخم اسلاميه بيننده حرمت و تقدير ايله ياد اولنوب مآثر عرفانى لسان تبجيل ايله تذكار اولنمقده‌در . مجتهديندن امام شافعى حضرتلرى بو ذات ستوده صفاتك ائمهٔ عادله‌دن اولديغنى تصديق ايليور . هجرتك آلتمشنجى سنه‌سنده مدينهٔ منوره‌ده ، ياخود بصره‌ده ساحهٔ جهانه قدمنهاده اولمشلردر . سلالهٔ طاهره‌يه منسوب بر خاندان جليل العنوانك صلب پاكندن كلديكى تسليمكردهٔ مؤرخيندر . لونى بياض ، جميل المنظر ، بنيه‌سى نحيف ايمش . آلننده آت طرناغنك ضربه‌سندن براثر وار ايمش. تعليم وتدريسنه مأمور اولان اساتذهٔ امتك رحلهٔ فضل وتربيه‌لرنده

پرورشیاب ادب و عرفان اولدیغی حالده سن رشده واصل اولنجه حکمدار (عبدالملك) کندیسنی امور دولتده استخدام ایلمك ایستەمش ایسەده برچوق عذرلر سردیله کوشه نشین انزوا اولمغی آرزو ایلدیکنی آکلاتمشدر. عبدالملکك وفاتندن صکره خلفی اولان (ولید) بویله بر خزینهٔ فضل و عرفانك کوشەده قالمسنه راضی اولمدیغندن کمالات علمیەسندن افرادامتك استفادەسی ایچون حجازه والی تعیین ایدرك قیزقرنداشی (فاطمه بنت عبدالملك) ی کندیسنه تزویج ایلمشدر. فاطمه یاننده اولدیغی حالده یوله چیقەرق مدینهٔ منورەیه مواصلتنده اوراده موجود بالجمله فقهایی جلب ایدرك آتیدەکی خطبهٔ مؤثرەیی اوقودی: « ای اخوان! بن که حرمین والیلکنه دکل، « خادملکنه مأمور اولدم، سزی تأمین ایدرم که « مسلك مخصوصم طریق عدلدن آییرلمامقدر. « کرك عامل وکرك جابرەنك اعتسافاتنی بکا « خبر ویرمزایسه کز مسئولیت معنویه سزه عائددر. »

اهالی و فقها والیٔ معزول هشام بن اسماعیلك اعتسافاتندن دلکیر اولدقلرندن مشارالیهك بو نطقندن ممنون اولەرق یکدیکرینی تبریك ایلدیلر. حقیقةً دیدیکی کبی اهالی‌یه ابواب عدالتی کشاده ایدرك انوار حقانیت بتون قطعهٔ حجازی تنویر ایتمکله

باشلادی. والیلکی اثناسنده حکمدار (ولید) مدینهٔ منورەیه کلەرك عمربن عبدالعزیزك اجراآت عادلانەسندن ممنوناً عودت ایلمشلردر. ولیدك برادری سلیمانك وفاتندن صکره عمر جالس سلطنت اولدی. عدالت جهان پسندانەلری حقنده سرآمدان شعرا طرفلرندن برچوق اشعار وقصائد سویلنمشدر. مقام خلافته حین جلوسلرنده عادلانه معاملەلرندن طولایی ملکك قسم اعظمی نائل آسایش اولمش و قانونك تمامیٔ اجراسی ایچون هرطرفه امرلر تسطیر اولنمشدر. زماننده قسطنطینەنك فتحی ضمننده (مسلمه بن عبدالملك) قوهٔ کافیه ایله کلمش ایسەده عسکرك ذخیرەسزلکدن دوچار اضطراب اولملرینه بناءً عودتلری حقنده امرویرمش ایدی. عهد عالیلرنده برچوق فتوحاته نائل اولمش ایسەده بزبوراده مختصر کچیورز. نورعدلیله هر طرفی تنویر ایتمکده ایکن هجرتك (١٠١) نجی سنەسنده واصل نزد رحمان اولدی. روایت اولندیغنه کوره جسدمبارکلری (سمعان)ه نقل اولنمشدر. مدت خلافتلری ایکی سنه، بش آیدن عبارت اولوب عمری اوتوز طقوز سنه آلتی آیدر. اون درت ارکك، بش قیزکه جمعاً اون طقوز اولادی دنیایه کلمشدر. خستەلقلری اثناسنده: «بر طبیب کتورەلمده تداوی ایتسون» دیملریله «خستەلغك علاجی الیمی قولاغمه تماس ایتدیرەجك قدرده قولای اولسه تداوی ایتدیرمم» دیمشلردر. عندنده اك بیوك لذت مظلوملرك انتقامنی آلمق ایدی. عدالت پرورلکی وسخاوتی

تعريف اولنماز درجه‌ده اولوب غايت متواضع ايدى. آز زمان
ايچنده چوق موفقيتلره نائل اولدى. احاديث شريفه‌يى
ايلك اوكجه متين براساس اوزرينه درج صحيفهٔ حقيقت ايتديرن
كنديسى اولمشدر.

امام شعبى رضى الله عنه

(ابو عمرو عامر بن شرجيل بن عبد ذى كبار الشعبى)در. مشار اليه
حضرتلرى كبار تابعيندن اولوب مجتهد مطلق، شيرين گفتار
برفقيه عاليشاندر. هجرتك آلتنجى سنه‌سنده ساحهٔ جهانى
تشريف بيوروب يوز درت سنه‌سنده كوفه‌ده فجأةً داربقايه
ارتحال بيورمشلردر. خلقه وعظ ونصيحت ايتمكى چوق سور
ايدى. بركون اثناى وعظده جماعته غزوات نبيدن برينى
نقل ايدركن مشهور (ابن عمر) رضى الله عنه حضرتلرى كچيورلر
ايدى. بو واعظ شيرين ادانك تقريرى خوشلرينه كيتمش
اولمليدركه برمدت استماع بيورمشلردر. حياتنك پارلاق زمانى
خلفاى امويه‌دن (عبدالملك)ك عصرينه تصادف ايديور. حتى
او زمانلرده حكمدارلر و اكابر حكايات غريبه استماعندن لذتياب
اولدقلرى جهتله شعبى حضرتلرى بر چوق اشعار غريبه
روايت ايدر ايدى. مشار اليه بركون مسائل دينيه‌دن برشيئى
صورمشلر. «بيلمم» ديمش. «سن بو قدر عالم اوله‌سين ده نصل
بيلميورسين؟» ديدكلرنده «ملائكهٔ كرام بيله (لا علم لنا الا ما
علمتنا) بيورديلر. «بن بيلمز ايسه‌م عيبمى؟» بيورمشلردر.

بركون شعبی‌یه بری : «یا فقیه !» دیه خطاب ایلدی. مشارالیه «بن فقیه وعالم دکلم. بز اصحاب حدیثدن ایشتدیکمزی خبر ویریورز» فقیه محرماتدن اجتناب، عالمده غیاباً اللهدن خوف ایدندر * بیوردیلر . کلام حکمت اشتمالندندرکه

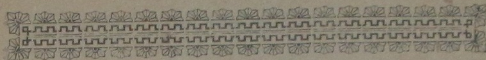
«سز علمانك فاسقیله جهلانك عابدندن فرار ایدیکز»

بر وقتلر انسانلر دینلرینی مدار تعیش اتخاذ ایتمشلر ایدی . دینلرینی غائب ایلدکدن صکره‌ده مروت مدار معیشت اولدی ، بوده کیتدی، مدت مدیده حیا ایله کچینیرلر ایکن شمدی اوده زائل اولمشدر. نه‌اوله‌یدی‌ده هیچ برشیٔ اوکرنمه‌دن جام موتی نوش ایتمش اوله ایدم . لهمده و علیهمده برشیٔ کسب ایتمز ایدم* برزمانلر علمی عاقل اولان اولی الابصاره تعلیم ایدرلر ایدی. شمدی علمك قدری قیمتنی بیلمینلره تعلیم ایدییورلر * سزدینده قیاسدن صاقینکز. چونکه‌دینده قیاس دیندن اولمیان مسائلی تزیید ایتمکدر * کرام ناسك محبت ومود.

تلری سریع اولوب غضبلری بطی‌ٔدر . جهله‌نك غضبلری سریع، محبتلری بطائت ایله‌در * بیوریرلر ایدی . عبدالملك کندیسنی مخدوملرینه خواجه نصب ایتمش ایدی . مشارالیهه خطاباً : «سن بنم اولادیمه قرآن کریم تعلیم ایلدکدن صکره آداب اسلامیه و اخلاق جمیله‌یی کوزلجه اوکرتملیسین که علم ادبه رغبتلری زیاده‌لشسون» بیوردی. شعبی حضرتلری اکثریا شو شعری ورد زبان ایدرلردی:

(لیست الاحلام فی حال الرضا انما الاحلام فی حال الغضب)

مآلی : حلم ، رضا وسرور وقتنده دکل ، غضب حالنده لازمدر .

امام بخاری رضی الله عنه

(عبدالله محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن المغیرة الجعفی البخاری) در. مشارالیه اصحاب حدیثك سر آمدانندن بر امام همام اولدیغی بتون اهل ایمانجه معلومدر. طلب علم ایچون خراسان، عراق، حجاز، شام و مصر کبی قطعات وسیعه‌یی کزه‌رك احادیث نبویه‌یی طوپلادیغندن تا حشره قدر بتون افراد اسلامیه منتدار همت والاسیدر. ولادتی یوز طقسان درت سنه‌سنده‌در. ایکی یوز آلتی سنه‌سنه قدر معمر اولمشلردر. برچوق اکابر محدثیندن اخذ حدیث ایلدی. کتاب بخاری‌یی یازمق ایچون طقسان بیك کشی‌یی استماع ایلدیکنی معتبر تاریخلر یازییور. اون ایکی یاشنده ایکن تحصیل علومه بسمله‌کش ابتدار اوله‌رق بر قاچ سنه صکره احادیث شریفه جمعنه باشلامشدر. «بن کتابمی آلتی یوز بیك حدیثدن استخراج ایلدم و هر بر حدیثی یازه‌جغم وقت غسل ایدر و بعد الاستخاره ایکی رکعت قیلار ایدم» بیوریرلر ایدی. کتاب بخاری‌یی اون آلتی سنه‌ده وجوده کتورمشلردر. وجدانده بر

حدیثك صحتنده کمال درجه تعیین حاصل اولمه‌دن یازماز ایدی. احادیث بخارینك جمله‌سی احادیث مکرره ایله برابر یدی بیك ایکی یوز یتمش حدیث شریفدن عبارتدر. مشارالیه حضرتلرینك بیاننه کوره اصح اسانید مالك، نافع، ابن عمر، ابو هریره ابوالزناد، اعرج نام ذواتدن عبارتدر. امام حضرتلری بغداده کلدیکی وقت صیت و شهرتنی ایشتمش اولان اساتذهٔ محدثین برچوق حدیث شریفی یکدیکریله مزج ایدرك برینك راویسنی دیکرینه اسناد ایلدیلر. بوندن مقصدلری بخاری حضرتلرینك تجربه‌سی ایدی. بر کون بر مجلسده اوجه احضار اولنان احادیث حضرت بخاری‌یه عرض اولندقده مشارالیه «بو حدیث یاکلشدر. بونك راویسی بودر، شوراسی بویله اوله‌جقدر» دییه جمله‌سنی تصحیح بیورمشلر و بالجمله علما حیرتده قالدقلرندن کندیسنه عرض تسلیمیت ایلمشلردر. احمد بن ابوبکر المدنی، بخاری حضرتلری حقنده: «فقهده امام حنبله معادلدر». دییور. حتی امام حنبل دخی حال حیاتنده «بخاری حضرتلری کبی بر عالم بیدانی بخارادن چیقمامشدر» دیمشدر. الحاصل مآثر عرفانی بتون افاخم علمانك تحت تصدیقنده‌در. بخارادن مفارقت ایتمسی حقنده شو روایت واردر: امیر بخاری خالد بن احمد الذهلی کندیسنی خواجه نصب ایدرك تعلیم علم ایچون حضرت بخارینك کندی خانه‌سنه قدر کلمسنی آرزو ایلمشدی.

جناب امام: ** بن نخوت علمی تذلیل ایتمم. علم کیمسه نك
آیاغنه کیتمز ** بیوروب رد ایتدکلرندن بخارایی ترکه مجبور
اولمشلردر. حتی زماننده کوزلری حجاب کبر ایله مستور بعض
خودپسندان کندیلرندن بشقه‌سنك اوقوتدیرلماسنی ایسته‌مشلر
ایسه‌ده حضرت امام: ** علم بر قاچ شخصه منحصر
اوله‌ماز ** بیوردقلرندن حق عالیلرنده بر طاقم اعتسافاته
قالقشمشلر ایدی. نهایت اونادرهٔ روزکارك بخارادن چیقمسنه
سبب اولدیلر. بوحالدن قلب مبارکلری شکست اوله‌رق جمله‌سی
حقنده بددعا ایلمسیله بر بر محو اولوب کیتمشلردر. سمرقندده
کندی قریه‌سنه کلدکلری زمان بر کیجه صلاة صبحی بعدالادا
روحنك قبض اولنمسنی حضرت خدادن رجا ایلمش ایدی.
واقعا بر آی کچمدن واصل دار آخرت اولدی. وفاتی کونی
هر کس کرا ایله مرکبلره بینه‌رك بیكلرجه جماعت ایله ودیعهٔ
خاك غفران ایدلمشدر.

امام ابومحمد المزنینك امری اوزرینه (صحیح البخاری)
طقوز جلد اولمق اوزره کاملاً آلتون صویله یازلمشدر. بو
کتاب مبارکی اکثریا طاعون زماننده اوقورلر. باذن خدا دفع
اولور. پدرلری اعلم علمادن بر ذات ایمش. وفات ایلدیکی وقت
بخاری حضرتلری یتیم قالمشلر ایدی. وجود عالیلری نحیف
اولوب نه‌بك قصیر، نه‌ده طویل ایمش. بری ذات شریفلرینه

قارشو (عالم الدنیا) دیه خطاب ایدرك اظهار آثار مودتکارانه‌ده
بولنور ایکن حضرت امام: «مدح ایله ذم بزم عندمزده مساویدر»
بیوردیلر. بصره‌یه داخل اولدقلری زمان هر کس: «بوکون بزم
بلده‌مزه (سیدالفقها) داخل اولدی» دیه‌رك اظهار آثار
شادمانی ایلمشدر. بغدادده یکرمی بیك کشیلك بر مجلس عمو-
میده حدیث شریف تلقین ایلدکلرندن مآثر کمالاتیله بتون
قلوب امتده جایکیر احترام اولمشدر. بوبابده یوزلرجه اکابر
علما، افاخم فقها شهادت ایدیورلر. بز بوراده تطویل مقاله
لزوم کورمدك. اودرجه احترامات فائقه‌یه نائل اولمش ایدی که
مسلم بن الحجاج حضرت بخارینك ایکی کوزلرندن بوس ایتدکدن
صکره: «یاسید المحدثین، یا استاذالاستاذین ویاطبیب الحدیث فی علله!
بنی براقده آیاقلریکی اوپه‌یم» بیوردیلر. دها حال شبابده
بصره‌ده اسواقده کذر ایدر ایکن مشتاقان اهل حدیث اثنای
طریقده کندیسنه تصادف ایدرلر ایسه احادیث شریفه‌دن سؤال ایدرلر
و تقریرلرینی یازارلر ایدی. اکثر کونلر سوقاقلرده یاننه بیكلرجه
خلق طوپلاندیغی اولور ایمش. بیكدن زیاده کبار مشایخدن
اخذ حدیث ایلدیکی اقراریله ثابتدر. کتاب اللهدن صکره کافهٔ
کتبك اهمی وسیدی صحیح بخاری اولدیغی کافهٔ علمانك اتفاقی
تحتنده‌در. سبب تألیفنه کلنجه کندیلری دیورکه: «بر کون فقهادن
(اسحق بن راهویه) مجلسنده اوطوریور ایدم. حاضروندن
بعضلری سنن رسول اللهه دائر بر کتاب یازان اولسه نه کوزل

اولور دیدیلر . بونك قولدن حیز حصوله کتیرلمسی خاطریمه کلدی. آلتی یوز بیك حدیثدن بالانتخاب بو کتابی یازدم » .

مکهٔ مکرمه‌یه کیتدکاری زمان طلب حدیث شریف ایچون مدت وفیره قالمشلردر . (تاریخ) نام کتابنی قبرنبی علیه‌السلام قربنده کیجه‌لری قمرك ضیاسنده یازمشدرکه بو کتابده اهل علمدن بیك قدر اعاظم رجالك احوالندن بحث اولنیور. درجهٔ تقواسنه دقت اولنملیدرکه برسنه‌یی بردن صائم اولمقله برابر قوت لایموتی یکرمی درت ساعتده خرمایه ایندیردیکنی شعر طبقاتنده محرردر . اکثریا سراج یاقه‌رق صباحلره قدر احادیث شریفه یازارلر ایدی: ❊ کشینك هلاکی کندینی بکنمه‌سندندر، جداً اصیل اولانلر هرکسه متواضعدرلر. کونش بیله بتون کائناتده علویت‌فشان اولمش ایکن ضیاسنی روی زمینه ایصاله تنزل ایدییور. اغراض ذاتیه ایله افتخار ایتمك روزکار ایله دفع جوع ایتمك قدر عبثدر ❊ حسن اخلاق اجنبیلره قارشی بیله واسطهٔ محبتدر ❊ . چوق ذلیل وحقیر واردرکه حسن اخلاقی آنی عزیز ایدر ❊ حیوان ایله انسیت ، جهلا ایله الفتدن اولادر ❊ کلام حکمت اتسامی کندیلرینه اسناد اولنور.

ابوداود حضرتلری

(سلیمان بن اشعث بن اسحق الازدی السجستانی) در. اصحاب کتب سته‌دن بری‌ده بوذات ستوده صفاتدر . ایکی یوز ایکی سنه‌سنده کهواره پیرای عالم شهود اولوب ایکی یوز یتمش بشده بصره‌ده عالم ابدیته چکلمشلردر . خراسان ، شام ، عراق طرفلرینی کزه‌رك برچوق اعاظم محدثیندن اخذ ایلدکدن صکره برقاچ دفعه بغدادده قدمزن علویت اولمشدر. محصول ثمرهٔ سعی اولان (سنن ابی داود) نام کتاب فوائد نصاب — که درت بیك سکز یوز حدیث شریفی جامعدر — بتون اهل ایمانك مابه‌الافتخاری وزمین تطبیقیدر. ایلك اوکجه کتابنی بغدادده نشر ایلدی . حسابسز مشتاقان عرفان تنویر دیدهٔ ابتهاج ایلدیلر . (سنن ابی داود) یوز بیك حدیث شریفدن انتخاب اولنمشدر. امام حنبله عرض اولندیغی وقت زیاده‌سیله تقدیر ایلمشلردر . بیوریورلرکه: « بن بیکلرجه نطق عالئ پیغمبری‌یی ثبت صحیفهٔ بیان ایدرك انظار امته عرض ایلدم. ایچنده درت حدیث ارباب وجدان و ایمان کامله دنیا و آخرتده کافیدر . مصور اخلاق

اولان جلدلرجه صحایف ادبیه‌یه بدلدر: برنجیسی (انما الاعمال بالنیات). ایکنجیسی (من حسن اسلام المرء ترکه مالایعنیه). اوچنجیسی (لایکون المؤمن مؤمناً حتی یرضی لاخیه مایرضی لنفسه) دردنجیسی (الحلال بیّن والحرام بیّن وبینهما امور متشابهات) مآللری: ☼ بالجمله اعمال نیتلر ایله‌در. ☼ مالایعنی‌یی ترك ایتمك کشینك اسلامیتی محسناتندندر. بر مؤمن کندی نفسی ایچون آرزو ایلدیکی ایولکی مؤمن قرنداشی حقنده ایسته‌مینجه مؤمن کامل اوله‌ماز. ☼ حلال وحرام معلومدر. آره‌لرنده امور متشابهه واردرکه اجتناب ایتمك لازمدر.

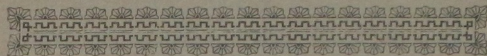
ابوداودك (کمیّ) - یعنی انباریسنك قولی - نك بری واسع، بری‌ده طار ایمش. سببنی صورمشلر. «برنده کتاب حفظ ایدییورم. دیکرینك خدمتی یوقدر. اسراف اولمسون دیه طار یاپدیردم» بیورمشلر. (ابوغانم بن حسان): «ابوداود ائمهٔ دنیادن بریدر. فقه حدیث واصول فقهده ید طولی صاحبیدر. کمالات انسانیه‌سنی تصدیق ایتمه‌ین بر فرد یوقدر. هله امهات سنن پیغمبری‌یی بریره جمع ایدن ذات عالیٔ فقیهانه‌لری اولدیغی بالجمله فقهانك تسلیم کرده‌سیدر.» دیمشدر.

کلام عرفان پناهیلری بروجه آتیدر: «☼ جناب حق

قربیت کسب ایتدیردیکی بر قولنه طلبسز علم احسان ایدر ☼ عامل، علمی طلب ایدوب مآثر علمیه‌یی هوای نفسنه آلت اتخاذ ایدن دکلدر ☼. نظرینی انسانلرك معایبنه حصر ایدن کندی عیبلرینی کورمز ☼ خالقی براقوبده مخلوقه بیون اکن ارباب علمه تعجب اولنور ☼ عارف نه سرورده، نه‌ده حزنده دائم اولور ☼ سوء طبیعت صاحبلریله اختلاط ایتمك سفینه‌یه راکب اولمقله برابردر. چونکه هردرلو مخاطره ملحوظدر ☼ اوچ شیء غضب اللهی موجبدر: آنلرده کثرت لعب، ابنای جنسنی استهزا وغیبتدر ☼ اغنیایه محاور اولمقدن صاقینکز، باعث مفسدتدر. ☼ تقواسز خوف الله، انفاقسز حب جنت کبیدر. ☼ فقرایه معاونت ومودت ایتمه‌کسزین حب نبی‌یی ادعا ایدنلر کاذبدرلر ☼ سرمایهٔ عرفان امتعه‌نك سیدیدر. ☼ خالقنی دنیاده بیلمین آخرتده هیچ بیلمز.»

ایسترم» دیدی. کلام درربارلرندندرکه: ❋ « اولادکزه علم
تعلیم ایلیکز، واقعا کوجدر فقط ایلریده بیوك
اولور ❋ بر قومك کوچکی فقیر اولسه‌ده صاحب
علم اولورسه بیوکدر » .

هجرتك یکرمی ایکنجی سنه‌سنده دنیایی تشریف بیوردیلر.
طقسان درت سنه‌سنده دفین خاك مغفرت ایدلمشدر .

عروة بن الزبیر بن العوام حضرتلری

مدینهٔ منوره‌ده ظهور ایدن فقهای سبعه‌دن بر مجتهد
مطلقدر . والد عالیلری حضرت زبیر عشرهٔ مبشره‌دندر .
والده‌لری حضرت ابوبکر رضی الله عنهك کریمهٔ عفت وسیمه‌لری
حضرت (اسما) در . حضرت زبیرك والده‌سی جناب رسول
اکرمك عمه‌سی (صفیه) رضی الله عنها حضرتلریدر. حضرت
عائشه رضی الله عنهادن حدیث شریف روایت ایلدی .
کندیسندن دخی ابن شهاب ، زهری وسائر کبار تابعین روایت
ایلدیلر . زهد وتقوی ایله مشهوردر . قوهٔ حافظه‌سی درجهٔ
قصواده ایدی . ولید بن عبد الملك زماننده قدم شریفلرینه
علت عارض اولدی . کوریلن لزومه مبنی اطبا معرفتیله قطع
ایدلمشدر . بو عملیات رمضان شریف ایچنده اولدی . صائم
ایدی . افطار ایتمدی . هم‌ده صبر ایلدی . بعده سکز سنه
قدر معمر اولمشدر .

مشارالیه برکون بر مجلسده بولنیور ایدی. اهل مجلسدن
هربری دنیایه عائد بر آرزو بیان ایلدیلر . عروه ایسه:
«بن آخر عمریمه قدر عبادات وطاعات ایله مشغول اولمق

سفیان بن عیینه حضرتلری

کبار تابعیندن ومجتهدین مطلقه‌دندر . نهایت درجه‌ده متقی ایدی . قرق سنه قدر آرپه اکمکی ایله امرار حیات ایلدی . عالم فنایه وداع ایلمسیله برابر مذهب عالیسنك تابعلری قالمامشدر . ذکای خارق العاده‌سنه دالدر که درت یاشنده ایکن حافظ قرآن عظیم اولدی . آلتی یدی یاشلرنده‌ده احادیث پیغمبری‌یی حافظهٔ علویت و فراسته آلدی . یوز یتمش سنه‌سنده کوفه‌ده دنیایه کله‌رك صکره‌دن مکهٔ مکرمه‌ده توطن ایلدی . یوز طقسان اوچ سنه‌سنده طقسان بر یاشنده اولدیغی حالده کشمکش حیات فانیه‌دن وارسته اولمشدر . مکهٔ مکرمه‌ده (حجون) ده ودیعهٔ خاك غفران اولمشدر . * بن مدح وذم اولنان شیئلره اینانه‌مام ، صوکی بر عکس اولمسی محتملدر * علمم نفسمی اصلاح ایدر دیوبده صلاح کسب ایتمه‌ینلر فاسقدرلر * بر عالمك کوندوزی

سفاهتده، کیجه‌سی جهلده کچر ایسه نه فائده ویریر؟ * ارباب علم عملریله عامل اولانلردر. (لا اله الا الله) کلمهٔ طیبه‌سی صو کبی نافعدر * (وجعلنا من الماء کل شیء حی) مقتضاسنجه جناب حق صو ایله هر شیئی احیا ایلدیکی جهتله (لا اله الا الله) ایله دخی قلوب بشری احیا بیورمشدر * کیجه کوندوز مصحف شریفه نظر ایتمك بکا هر شیئدن لذیذدر * دنیاده زهد، صبر ایتمك و موته منتظر اولمقدر . دنیاده کندیکی کویا موجود دکلسین فرض ایت ، علمك اولی استماع آخری حفظ و نشردر ، غیبت ایتمك مدیون اولمقدن اشددر، چونکه دین قضا اولور، غیبت اولماز * عالم اولانه آز نصیحت فائده ویرمدیکی حالده چوغی ضرردر . * قلبکزده خشیة الله هر شیئدن زیاده اولماز ایسه درجهٔ زهده واصل اوله‌مازسکز . * بتون عالم جنته داخل اولسونده

بن نارده قالەیم راضی‌یم ٭ نفسی هر کسك مادو .
ننده کورمك ، فقری غنایه ، تواضعی کبره ، ذلی
عزته تقدیم ایتمك و تحصیل عرفان ایچون طول
عمر آرزوسنده بولنمق فضائل وجداندندر . عکسنی
ارتکاب ایدنلر عاقل دکلدر . فخر کبری ترك
ایت ده قبرده طول مکث دوشون . اهل تقوایه
متقین دینلمسی هر درلو فنالقدن بری اولەرق
دائرۂ اتقایه داخل اولدقلرندن ایلری کلدیکی کبی
عارفلره عارف اطلاقی ده هر شیئی بیلدکلری
حالده بیلمه‌مزلکله کوروندکلری ایچوندر . ایولکك
ایوسی مصائبی کتم ایتمکدر . برکیمسه قرق کون
خلوص قلب ایله عباداته مداوم اولور ایسه قلب
مجلاسنده حکمت پیدا اولور . سکا عامل اولمدیغك
علمدن ضررلی بر شیء یوقدر . روز حشرده
اشد عذاب مال صاحبی اولدقلری حالده تصدق

ایتمینلر ایله علمیله عامل اولمیانلره مخصوصدر .
برکیمسه حرام ایله نفس آره‌سنه حلالدن حجاب
چکمه‌یجه درجۂ تقوایه واصل اوله‌ماز . ناسك
عندالله خیرلیسی انسانلر ایله حضرت خدا آره‌سنه
توسط ایدنلردر . آنلرده انبیای عظام و علمای
عاملیندر . حدینی بیلمین کیمسه ایچون مدح فائده
ویرمز . سز طریق حقه سالك اولوب طوغری
سویلیکز . ارباب وجدانك قلبی سزه قورقو
ویرمسون . رضاء اللهی ایسته‌ین بشقه‌سنك کیفنه
خدمت ایتمز . جمل عارفانه‌لرینك هر بری برصحیفۂ حکمتدر .
ذات مبارکلرینه هدیه تقدیم ایتدکلری وقت : « فلان بندن
دها محتاجدر اورایه ویریکز » دییه‌رك رد ایدرلردی .
الحاصل وجدانی هر درلو شوائب سیئه‌دن خالی بر مجتهد عالی
ایدی اویله عالی سوزلر سویلردی که مستمعنك بادئ نجاتی
اولور ایدی . بیوریرلر ایدی که . سکا فائده‌سی اولمیان

بر شیئی اوکرنمك عبثدر . بلایه صابر، قضایه راضی اولان اهل کمالدر . طمع وریادن خلاص اولمق پك کوجدر . طالب علم نفسنی هر کسك مادوننده کورملیدر . عملسز علم سکا فائده ویرمز ، مضرت ویریر . انبیا وعلما ایچون آیریجه اسرار واردر» .

سعید المسیب حضرتلری

خورشید معرفتی مدینهٔ منورهده شعشعهپاش اولان فقهای سبعهدن اولوب مجتهد مطلقدر . همده کبار تابعیندن اولمق شرفیله مباهیدر . کنیهسی (ابو محمد) در . سرآمدان محدثین وفقهادن ایدی . حدیث شریفی ابو هریره ، سعد بن وقاص ، زهری حضراتندن اخذ ایلدی . عبد الله بن عمر مسائل شرعیهیی سؤال ایدنلری اکثریا مشار الیه حضرتلرینه کوندریر وویردیکی جوابلری قبول ایدر ایدی . خلاصه مآثر عرفانی فقهای عظامك جملهسی طرفندن تصدیق ایدلمشدر . زماننده جملهنك سرتاج ابتهاجی ایدی . ازواج مطهرات حضراتندن حدیث شریف استماع ایلدی و اصحاب نبیدن چوقلریله کوروشدی . مشار الیه حضرتلری : « قرق حج ایلدم واللی سنه امام ایله برابر نماز قیلدم ونمازده بر فردك قفاسنی کورمدم » بیوردیلر . دیمك اولیورکه نمازده ایکن هپ اوك صفده بولنورلر ایمش . اللی سنه آقشامك آبدستیله صباح نمازینی ادا ایتمشلردر . بو حال صباحه قدر اویومدیغنه

دلالت ايدر . قرق سنه قورو آرپه اكمكيله معمر اولمشلردر.
هجرتك ايكنجى سنه‌سنده دنيايى تشريف و هجرتك طقسان بر
سنه‌سنده مدينهٔ منوره‌ده ارتحال دار بقا بيورديلر . صباحلره
قدر عبادتدن مبارك آياقلرى شيشمش ايدى . آياقلرينه
خطاباً « نه اوليورسن ؟ عبادت ايچون خلق اولندك »
دير ايدى . اوتوز سنه قدر اذان شريف اوقونمدن مقدم
جامع شريفه داخل اولورلر ايدى « اموال دنيايى جمع
ايدوبده هر فنالقده بولنانلرده خير يوقدر «
انسانلرك جمله‌سى جناب حقك محافظه‌سى تحتنده‌در،
بر فنالق قصد ايدرسه كيم مانع اولور » بيورديلر
ايدى .

ابن شهاب زهرى حضرتلرى

كبار محدثين وتابعيندن بر مجتهد مطلقدر . (زهر) ضم (زا)
وسكون (ها) ايله (زهرة بن كلاب بن عامر) ه منسوبدركه
(قريش) قبائلندندر . حضرت رسول اكرمك والده‌لرى (آمنه)
بوقبيله‌يه منسوبدر . ابن شهاب دخى قبيلهٔ مذكوره‌دندر . علوم
شرعيه‌ده مشار بالبنان ايدى . امام مالك ، سفيان الثورى ، ابن
عيينه وسائر ذوات كرام كنديسندن اخذ حديث شريف ايلديلر ، محافل علميه‌ده لسان ستايشله ياد اولنور ايدى . فقهادن
ابن دينار حضرتلرى زهرينك مدحنى صماخ جان ايله ايشتديكى
وقت : « بو زهرى كيمدر ؟ بو قدر مدح ايدييورسكز ؟ بن ابن
عباس و ابن عمردن اخذ حديث ايلدم و ملاقاتلريله مشرف
اولدم . زهرى نيچون بندن افضل اولسون ؟ » دير ايدى .
زهرى مكهٔ مكرمه‌يه كلمش ايدى . عمر بن دينارك مجلسنه كوتورديلر
ساعتلرجه فم عاليلرندن نطق صادر اولدقجه هر كس حيرتده
قالدى . زهرى مجلسدن كيتدكدن صكره : « زهرى‌يى نصل بولديكز؟ »
ديه سؤال ايلملريله : « والله بن بو قريشى كبى عالم كورمدم » ديدى

خليفهٔ عادل عمر بن عبدالعزيز اطراف ممالكه فرمانلر كوندروب
زهرى نك اجتهاديله عامل اولنمسنى امر ايلدى. مشاراليه فقهاى
سبعه نك معلوماتى حافظه سنه آلمش ايدى . روزوشب مطالعهٔ
كتب ايله وقت كچيرير ايدى . حجرهٔ عالمانه سنده كتابلر لباب
طولى ايدى . برينى براقير، ديكرينى اوقور ايدى . بو حالندن
بيزار اولان زوجه سى مشاراليهه خطاباً: «سنك بو كتابلر ايله
اوغراشمقلغك اوزريمه اوچ زوجه دها آلمقدن فنادر» ديه رك
بو سوزى ايله فطرت نسائيه سنى ميدانه قويمشدر . مشار اليه
حضرتلرى يتمش ايكى ياشنده يوز يكرمى درت سنه سنده عالم
آخرته انتقال ايلمشدر . وفاتندن صكره حزن آور بر چوق
مرثيه لر يازلمش و ارباب معرفت طرفندن آغلانمشدر .

اسحق ابن راهوى حضرتلرى

ائمهٔ اسلام وفقهاى كرامدن بر مجتهد مطلقدر . علم
حديثده بر استاد عاليمقدار ايدى . يتمش بيك حديث شريف
ازبرلديكى اقراريله ثابتدر . (راهه) اسناد اولنمسى پدرى
ابوالحسن ابراهيمك لقبى اولديغى ايچوندر. مكهٔ مكرمه يولنده
ساحهٔ عالمه كلمشدى. امام شافعينك اصحابندن اولديغى مروى
ايسه ده امام شافعى ايله آره لرنده شدتلى بر مباحثه كچمش
اولديغنه كوره بو قول غير معتبردر . فخر الدين (مناقب
شافعيه) نام كتابنده شو معلوماتى ويرمكده در : «(راهوى)
حضرتلرى مصره كيتديكى وقت حضرت شافعينك آثارينى
جمع ايدرك كمالنى تصديق ايتمكه مجبور اولدى . احمد بن حنبل
حضرتلرى ديبوركه: (راهوى) بزم عندمزده ائمهٔ مسلميندندر.
آنك كبى بغدادده فقيه كلمامشدر . (مسند) نام اثر بهترينى
بين المحدثين مقبول ومعتبردر . عراق ، حجاز ، يمن ، شام
طرفلرينى كزدى وسفيان بن عيينه كبى اعاظم امتدن اخذ
حديث ايلدى . بخارى، مسلم دخى مشاراليهدن اخذ حديث
ايلديلر . يوز آلتمش بر سنه سنده دنيايى تشريف و ايكى
يوز اوتوز يدى سنه سنده ارتحال دارِبقا بيورمشلردر . رحمه
الله تعالى .

ابو بکر عبدالرحمن بن حرث حضرتلری

مدینهٔ منورەدە آرامساز معرفت اولان فقهای سبعەدندر. سادات تابعیندن ایدی . حضرت عمر رضی الله عنهک زمان خلافتلرندە قدمنهادهٔ عالم وجود اولدی. طقسان درت سنەسندە وفات ایلمشدر . اوسنه برچوق فقهای کرام داربقایه ارتحال ایتدکلرندن «سنة الفقها» دینلمشدر .

ابن سیرین حضرتلری

اسم عالیلری (ابو بکر محمد بن سیرین البصری) در . مشاهیر فقهادن بر مجتهد مطلقدر . پدری (انس بن مالک) حضرتلرینک کولەسی ایدی . جدی قالاینجیلق ایدر ایمش . والدەسی (صفیه) حضرت صدیقک جاریەلرندندر. ابن سیرین انس بن مالک، عبد الله بن عمر، عبد الله بن الزبیردن احادیث

شریفه روایت ایلدی . کندیسندن دخی (قتادة بن دعامه) ، (ایوب السجستانی) روایت ایلمشلردر . حسن بصری حضرتلریله معاصر ایدی . پك ایی کوریشورلر ایدی. فقط مؤخراً آرەلرندە برودت حاصل اولمشدر . حتی حسن بصری وفات ایتدیکی وقت ابن سیرین جنازەسندە حاضر بولندی . قولاقلری صاغر ایدی . اوتوز اوچ ارکك واون بر قیزاولادی اولدیغی روایت ایدرلر . عبد الله نامندەکی اوغلندن بشقەلری حال حیاتندەوفات ایتمشلردر. حین ارتحالندە اوتوز بیك درهم قدر بورجی وار ایدی که مخدومی عبد الله طرفندن تسویه اولنمشدر . (مالك بن انس) حضرتلری وفات ایدر ایکن « بنی ابن سیرین غسل ایتسون » دییه وصیت ایلمشدر . فقط اوصرەدە ابن سیرین بورجندن طولایی حبسخانەدە بولنیور ایدی . حکومتك امریله سبیلی تخلیه قلنەرق بعدالغسل ینه اعادە اولندی . وفاتی یوز اون سنەسندەدر. بصرەدە مدفوندر.

حضرت امام مسلم

(ابو الحسن مسلم بن حجاج) در . ائمهٔ حفاظ واعلام محدثیندندر . بخاریدن صکره امام اولوب محدثین عد اولنور . صحیحین ذکر اولنسه مقصدك (صحیح البخاری ایله صحیح مسلم) اولدیغی درحال آکلاشیلور . مشارالیه علم فقهده معلومات وسیعه صاحبی ایسه‌ده شهرت نحریرانه‌سی علم حدیثده‌در . اقدامات متمادیه‌سیله عالم اسلامه سبق ایدن خدمتی سببیله تا حشره قدر قلوب امتده جایگیر احترامدر .

تام الاعضا ، ابیض الرأس ایدی . هجرتك ایکیوز درت سنه‌سنده قدمنهادهٔ جهان اولدی . ایکیوز آلتمش سنه‌سنده بر بازار کیجه‌سی یاتسو زماننده ارتحال دار بقا ایلمشلردر . حضرت امام اخذ حدیث شریف مقصد دیانتکارانه‌سیله عراق ، حجاز ، مصر ، شام جانبلرینه سیاحت ایدوب یحیی بن یحیی النیسابوری ، قتیبه بن سعید ، اسحق بن راهویه ، اسحق بن حنبل ، عبد الله بن مسلمة القعنی کبی افاخم محدثیندن اخذ حدیث شریف ایلدی . چوق دفعه‌لر او زمان منبع علوم

اولان بغداده عزیمت ایلمشدر . بلدهٔ مذکوره‌ده ابراهیم بن محمد بن سفیان ترمذی ، ابن حزیمه کبی اولیاء حدیث کندیسندن استماع حدیث شریف ایلدیلر . امام حضرتلرینك روایتلرینه کوره بو کتابنی اوچیوز بیك حدیثدن تألیف ایلمشدر . بعضلری یوز بیك دییور . ابو علی بن علی النیسابوری «کتاب مسلم احادیث شریفه‌نك اك صحیحلرینی جامعدر» دیو تصدیق ایدییور . حسن اخلاقنه ، درجهٔ اتقاسنه دقت اولنمليدرکه ذات مبارکلرینه هر طرفدن هدایای وفیره آقوب کلیر ایکن اصلا قبول ایتمیوب آرقه‌سنده اودون طاشییه‌رق فروخت ایدر وحاصل اولان اثمانندن اقوات یومیه‌سنی تأمین ایدر ایدی . کلام حکمتنما بنددندرکه : ☼ انسان وسعت حالنده ، فنالغه متجاسر اولماز ومقتدر اولدیغی حالده دشمندن اخذ انتقام ایتمزسه ساحهٔ کمالاتده اثبات اهلیت ایتمش اولور * هرشیده نفسلرینی بکنوبده کندیلرینی مقتدر عد ایدنلر هرشیئدن محروم اولورلر * بیوریرلر ایدی .

ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی

ائمهٔ حفاظ وسرتاج محدثیندن بریده بو ذات جامع الکمالاتدر . ترمذ (کسرتا وذال ایله) جیحون نهرینک جانب شرقیسنده کائن مشهور بر شهردر . ایکی یوز یتمش طقوز سنه‌سی رجبنک اوچنجی پازار ایرتسی کیجه‌سنده زمزمده تسلیم روح ایلمشدر . بر چوق ائمهٔ حدیث داخل دائرهٔ تدریسی اولمشدر . کندیسی نطق حضرت پیغمبری‌یی بر کتابه جمع ایله اصحاب کتب میاننه داخل اولمشدر . صدر اول مشایخندن اولان قتیبه بن سعید ، محمود بن غیلان ، محمد بن غیلان ، محمد بن بشار ، احمد بن منیع وسائره کبی اهل حدیثه ملاقی اولمشلردر . علم حدیثده تصانیف کثیره‌سی وارسه‌ده جمله‌سندن احسن بو کتاب فوائد نصابیدر . بونده احادیث شریفه‌نک احسن و اصحی ذکر اولنه‌رق مذاهب ووجوه استدلال کبی معلومات نافعه بیان اولنمشدر . حتی آخرینه کتاب علل ضم اولنوب فوائد وفیره اخذ اولنمشدر . کندیلرندن روایت اولندیغنه کوره کتابنی بغداد ، حجاز وعراق علماسنه ارائه ایلدیکی زمان

باجمله علمانک تقدیراتنه مظهر اولەرق صحتنی عموماً قبول وتصدیق ایلمشلردر . الحاصل شهراه شریعت مطهره‌ده خیلی افعال مبروره‌سی کورلمش بر امام همام ایدی .

حضرت نسائی

(عبدالرحمن احمد بن شعیب النسائی) در . کتب سته صاحبلرندن اولوب ائمهٔ حدیثدن بر امام عالی قدردر . فقه شریفده دخی بهرهٔ تامی اولدیغنی تراجم احوال علمادن بحث ایدن مؤرخلر یازیورلر . (نساء) ـ فتح نون ایله ـ خراسان طرفلرنده بر قریه‌نک اسمی ایدی . حضرت امام اوراده دنیایه کلمشلردر . نهایت اوچ یوز سنه‌سنده مکهٔ مکرمه‌ده واصل نزد رحمت اولدیلر . جسد مبارکلری مکه‌ده مدفوندر . قتیبه بن سعید ، محمد بن بشار ، محمود بن غیلان ، ابو داود ، سلیمان بن اشعث وسائره‌دن اخذ حدیث شریفه موفق اولمشدر . کندیسندن دخی ابو القاسم الطبرانی ، ابو جعفر الطحاوی ، ابو بکر احمد بن اسحق السنی الحافظ کبی تشنکان ، نطق نبویدن استماع ایلدیلر . حدیث و علل وسائر علومه دائر آثار عدیده‌سی واردر . حکیم نیسابوری : « (نسائی) نک حدیث وفقهده بر عالم کامل اولوب هرکسی فصاحت کلامندن

متحير ايدر » دييور . شافعى المذهب اولوب فقها و محدثينك
سرآمدانندندر .

حضرت طاوس بن كيسان ابو الرحمن اليمانى

سادات تابعيندن بر فقيه عالى شان اولوب علوم شرعيه ده
يكتا اولديغى تواريخ موثوقه يازييور . اصحاب نبى عليه الصلاة
والسلامدن اللى ذات ايله ملاقى اولمش وقرق دفعه بيت الله
الحرامى زيارت ايدرك ايفاى حج ايلمشلردر . مجاب الدعوه
اولديغى موثوقدر . او درجه ده شهامت قلبيه مالك ايدى كه جام
موتى نوش ايده جكنى بيلمش اولسه ايدى غير مشروع بر امرى
اجرا ايتمك شويله طورسون مداهنانه اصلا ادارهٔ كلام ايلمزدى
شهراه استقامتده ثابت قدم اولوب مسلك زاهدانه سى جدى
ايدى . ابن عباس ، ابو هريره ، جابر بن عبداه ، عبداه بن الزبير
رضى اه عنهم حضراتندن اخذ حديث شريف ايدرك كنديسندن
دخى مجاهد ، عمر بن دينار روايت ايلديلر . عمر بن عبد العزيز
سرير خلافته جالس اولديغى زمان طاوس بر مكتوب كوندروب
* **سنك عملك خيرلى اولمسنى ايستر ايسه ك امور
عباده ده اهل خيرى قوللان** » مآلنده اولان (اذا اردت

ان يكون عملك خيراً فاستعمل اهل الخير) عباره سنى يازمشدر .
حضرت عمر مكتوبى اوقودقلرى وقت « بو بكا كافى واعظدر »
بيوردى . يوز آلتى سنه سنده مكه ده حج زماننده بر كون مقدم
عازم كلشنسراى جنات عاليان اولمشدر . * **عبادتك افضلى
كيزلى اولاندر . نه اوله يدى ده علمى نفسك ايچون
تحصيل ايدك . ناسدن امنيت وعلمله عمل زوال
بولدى** . بيوريرلر ايدى . دابه سنى بيت المال طرفندن احضار
ايدلمش بر قويودن صولاماز ايدى . قرق سنه ياتسونك آبدستيله
صباح نمازينى ادا ايتمشدر . بر آتش كورديكى زمان خاطرينه
شدت نار كله رك بيهوش اولور ايمش .

حضرت ابو عبدالرحمن السلمی بن عبدالله بن حبیب

کبار فقهای تابعیندن اولان بو ذات عصر سعادت نبویده تولد ایتمش ایسه‌ده صغر سننه مبنی حضور جناب پیغمبری‌یه داخل اولمق شرفنه نائل اوله‌مدیغندن تابعیندن اولمشلردر. کوفه‌ده اقامت ایدرك اولاد حضرت علی (کرم الله وجهه) امام حسن وحسین (رضی الله عنهما) حضراتنه قرآن کریم تعلیم ایدر ایدی. مؤلفیندن (دمیری) (ثمرات الاوراق) نام اثرنده شو معلوماته تصادف اولنیور: «بو فقیه عالیجاه حضرت علی‌یه قریبتی جهتیله عالم فقهی مشارالیهدن اخذ ایلمشدر. کندیلری سادات قراءدن بولنمغله وجوه متعدده اوزرینه قرآن اوقوردی. ذاتاً جامع القرآن عثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلرندن قرائت تعلم ایلمشدر. حافظه‌سنده اولان آیات جلیله‌یی ابن کعب، حضرت بن مسعود حضراتنه لاجل التصحیح قرائت ایتمشدی. قرق سنه قدر مسجد رسول الله‌ده پیشگاه اصحاب نبیده قرآن کریم تلاوت ایلمش وهر کس کمال خلوص ایله کندینی دیکله‌مشدر.» (طبقات القراء) نام کتابده ذهبینك روایتنه کوره اون آیتدن زیاده تعلیم ایتمز وعمل ایتدیرر ایمش. فقه شریفده قدری

بك بیوکدر. روایتی اولدیغی احادیث شریفه کتب سته‌دن مخرج‌در. هجرتك یتمش دردنجی سنه‌سنده وفات ایلدی.

مسروق بن الاجزع الهمدانی

عبدالله بن مسعود حضرتلرینك صاحبی اولوب فقه شریفی آندن اخذ ایلمش مجتهدیندندر. اعلام تابعیندن اولمغله برابر امر فتواده ایلری کلنلردن اولمشدر. حضرت ابوبکر وعمر رضی الله عنهمادن احادیث شریفه اخذ ایلدی. علماء عربك سر آمدان شعراسندن ایمش. بر آتی مدح ضمننده بر چوق ابیات سویلمشدر. بعض بلادده قاضی اولدیغی یازیبورلر. هجرتك اوتوزنجی سنه‌سنده وفات ایلمشدر ❋ **بر کون عدل وحقانیت دائره‌سنده اجرای احکام ایتمك بکا بر سنه فی سبیل الله جهاد ایتمکدن افضلدر مآلنده اولان** (لان اقضی یوماً واحداً بحق وعدل احب الی من سنة اغزوها فی سبیل الله) کلام حقیقتبیانی اقوال عارفانه‌سندندر. مسائل شرعیه‌نك بعض جهتلرنده مجتهدین سائره ایله آره‌لرینه اختلاف طاری اولمش ایدی. قاضی اولدیغی وقت اجرت آلماز ایدی. کوچك ایکن والدینك خبری اولمقسزین سرقت اولنه‌رق صوکره‌دن بولندیغی جهتله مسروق دیه شهرت آلمشدر. نطق

حکیمانه‌لرندرکه ☼ مؤمنـه خوف الله علمی کافیـدر .
بوکون بزم ایچون حیاتده طورمه‌دن ایسه لحدده
بولنمق خیرلیدر ۰ آیاقلری شیشنجیه قدر نماز قیلارلرایدی.

محمد بن عبدالرحمن بن ابی لیلی الیسار

تابعینک طبقهٔ اولاسنده بولنـان اعاظم مجتهدینـدندر .
حضرت عمر ، علی ، عثمان بن عفان ، سهل بن حنیف رضی
الله عنهمدن احادیث شریفه روایت ایتمش ، کندیسـندن دخی
شعب ، مجاهد ، عبدالملک ، بن عمر و سائره استماع ایلمشلردر .
مشار الیه امویه و عباسیه زمانـنده اوتوز سـنه قدر کوفه‌ده
سجاده پیرای مسند شریعت اولمشدر . زماننده بولنان مجتهدین
و فقهای سائره ابن ابی لیلی ایچون « بزم فقیهمز » دیرلر ایدی .
بوده شانی تقدیر ایچوندر .

ابو یحیی مالك بن دینار

کبار فقهادن وسر آمدان زهاددن بری ایدی ۰ امام اعظم
حضرتلرینک اصحابندندر . تهذیب اخلاقه و تصفیهٔ وجدانه
باعث بر چوق حکمیاتی واردر . دقت بیـوریکز : ☼ اکر
بدعت اولمسه ایدی وفات ایتدیکم وقت افندیسندن
قاچان کوله کبی ال و آیاقلریمی باغلادیرده حضور
حقه اویله کیـدر ایدم ☼ دنیا پرسـتان جهانک
علامتلرندن بری ده دائما طعـام اکل ، ایتمك همت
وافکار بشریه‌لری ما کولات وسائر حظوظ نفسانیه‌یه
حصر ایلمکدر . نازندهٔ حیاتی لعب ولهو ، اکل
و شرب ایله افنا ایدنلر کیجه کوندوز خواب غفلتده
بولنانلردر ۰ متاع دنیـادن اوچ شیء باقی قالیر :
اوده اهل وجدان اولان رفیق صادق ، انس قرآن

كريم ايله اشتغال ايتمك وخالى بر بيتده ذكر الله ده بولنمقدر.
❋ بن اخوانمدن برينك خانه مه كلمسندن خوف ايدرم.
چونكه رعايتده قصور ايتمك احتمالى واردر. چوق
صحابه ايله مشرف اولدق، كيمى صوف، كيمى ده
لباس نفيس كيديكى حالده يكديكرينى تعييب وغيبت
ايتمدكلرى كبى مزيت ونجاتى اثوابده آرامازلر
ايدى ❋ اخوانك خيرليسى سكا اوزاقدن محبت ايدندر،
بز عدم محبت دنيا ايله شهرتكير اولدق بر بريمزى
تعييب ايده جك يوزيمز يوقدر ❋ طالب علم خير
ايچون علمى تحصيل ايدرسه علمى كثيردر ❋ عملسز
علم فسق و فجوردن بشقه بر شيئى توليد ايلمز.
مشار اليهك بر كون النده بر كلب اولديغى حالده اسواقده
كزديكنى كورن اهالى سببنى صوردقلرى وقت (هو خير من
قرين السوء) بيورمشلردر. يعنى ❋ بو كوپك فنا و سوء
اخلاق صاحبى آرقداشدن خيرليدر. مشار اليه ات

يمزدى. غداسى طوز، اكمك ايدى. قوت لايموتنى مصحف شريف يازمق
وايش ايشلمكله تدارك ايدردى. خانهٔ عاليلرنده بر مصحف
شريف، بر ابريق وحصيردن غيرى بر شيء بولنماز ايدى. حق
❋ يارب مالك بن دينارك خانه سنه دنيا متاعندن بر
شيء ادخال ايلمه. مآلنده اولان (اللهم لاتدخل بيت مالك
بن دينار من الدنيا شيئاً) دعاى زاهدانه سنى ورد زبان ايلرلردى.
عصرنده بولنان اكابردن بعضلرى: «ياامام مالك بن دينار! بزه
دعا ايت» ديدكلريله «سزه هر كون بيكلرجه آدملر دعا ايدييور،
بن نصل ايده يم؟» بيورديلر. برى بر مسئله صورارده اوصره ده
سماده بر سحابه كچه جك اولورسه: «طور شو سحابه كچسون،
بلكه اوزريمزه بر حجر سماوى دوشر» ديرلر ايمش ❋ بر كيمسه
ايچون امور آخرته ومال خيره تشويق ايده جك
رفيق قالمدى. شمديكى رفقا رفيقنك قلبنى افساد
ايتمكدن بشقه بر شيئه يرامازلر ❋ كلام حكيمانه سى اقوال
عارفانه لرندندر. وفاتى يوز اوتوز بر سنه سنده در. رحمة الله عليه.

حضرت علقمة بن قيس

(بن عبد الله بن مالك الحنفى) عصر نبويده كهواره پیرای
عالم وجود اولمش ایسه‌ده وجه سعادت پیغمبری‌یی كوره‌مدیكندن
كبار سادات تابعیندن اولمشدر . ابن مسعود ، حضرت عمر وعلی ،
ابی الدرداء حضراتندن قرآن كریمی اوكرندی . فقهده ابن
مسعود درجه‌سنده اولدیغی تصدیق ایدیلیور . حتی ابن مسعود
« برمسئله یوقدركه انی علقمه بیلمسون » بیورمشلردر . اصحاب
كرامك اكثری علقمه‌نك رأینه مراجعت ایدرلردی . بش
ساعتده ختم شریف ایدر ایمش . صحابهٔ نبینك قراسندندر .
(ذهبی) طبقاتنده مشارالیه حقنده معلومات آتیه‌یی قید ایلیور :
«ابراهیم النخعی وشعبی علقمه‌دن فقه شریف اوقودیلر . متقی
و صائم ایدی . تواضعندن وكمال انسانیتندن فقرا قیزلرینی تزوج
ایدر ایدی . هجرتك آلتمش ایكنجی سنه‌سنده وفات ایلدی .
وفاتندن صكره بر مصحف شریفدن بشقه برشی براقامشدر .
«اصحاب نفوذ و اغنیانك ضررلری طوقونمسون‌ده فائده‌لرینی
ایستمه‌یز» دیرلر ایدی .

حضرت مسعر بن كدام

(ابوسلمة العامری الهلالی الكوفی) محدثین و فقهادندر .
عمر بن سعدان نخعی وابو اسحق ، عبدالملك وسائر محدثیندن روایت
ایلدی . كندیسندن دخی محمد بن اسحق ، نووی ، شعبی ، مالك
ابن مبارك ، یحیی القطان كبی افاخم امت اخذ حدیث شریف
ایلدیلر . جلادت وكمالاتی عصرنده بولنان بالجمله علما تصدیق
ایتمشلردر . سرآمدان فقهادن اولان بوذات حكمت پرورك جمل
حكمیه‌سی اخلاق جمیله‌یه نمونهٔ امتثال اوله‌بیلور . نصف قرآن
اوقومه‌دن اویومازدی . اورادواذكارینی ایفا ایتدكدن صكره
رداسنه بورونه‌رك صباحه قدر قبله‌یه قارشی اوطورير ، صلاة
صبحی بكلر ایدی . عبادتی اولدقجه كیزلی طوتار ایدی .
« حزین وخفیف اوله‌رق رجالدن چیقان صوت
كریه‌ناكی چوق سودم » بیوریرلر ایدی . بركون «اهل
مدینه‌نك افقهی كیمدر؟» دیه صوردیلر . «متقی اولانلریدر»
جوابی ویرمشلردر . یوم قیامتك حال دهشتناكی خاطرینه

كلدكجه شدتلى آغلار ايدى . بو فقيه كبى خشية اللهدن كثرت
بكايه مبتلا بر فرد كلامش ديسه‌ك اصابت ايتمش اولورز .
اوطورركن آغلار، چيقاركن آغلار، كزركن آغلار، الحاصل
آغلامق ايچون يرادلمش ظن اولنور ايدى. «برى سنك عيبكى
سويليه‌جك اولورسه كوجنيرميسين ؟» ديه صورملريله «اكر
مقصدى نصيحت ايسه ممنون اولورم، افشا ايسه راضى اولمام»
بيوردى . مصحف شريفى آچوب ده بر عذاب آيتنه تصادف
ايدر ايسه «يا ربى انلره آجيدم . بنى ديلرسه‌ك عفو ايت ،
ديلرسه‌ك معذب قيل، مشيت رحيمانه‌سنكدر» دير ايدى. كثرت
سجوددن جبهه‌سنده اثر وار ايدى . «آه، اختيار والده‌م
اولمسه ايدى مسجددن اصلا چيقماز ايدم» ديرلر
ايمش. حال احتضارده ايكن سفيان الثورى يانته داخل اوله‌رق
«يا مسعر! نيچون بو قدر تلاش ايديورسك؟» ديمسيله «يا سفيان!
سن علمك سايه‌سنده نجات‌ده‌سين. لكن بنم حالم نصل اوله‌جق؟»
بيوردى . والده‌سنه اولان اطاعتنه دقت ايتمليدركه بر كون
والده‌سى صفوق صو ايستر، مسعر بن كدام دستى‌يى طولديروب
ايچرويه كيرديكى وقت والده‌سى اويقوده كورر . اويانجه‌يه
قدر النده دستى اولديغى حالده آياقده بكلر . ابو جعفر
المنصور كنديسنى قاضى نصب ايتمك ايستمش ايسه‌ده قبول
ايلمامشدر . برى كلوب ده خير دعا ايستديكى وقت «سن

دعا ايت، آمين ديه‌يم، دعا حاجت صاحبندن مقبولدر.»
بيورورلردى . ذات شريفلرينه اذا وجفا ايدنلر حقنده محدث
ويا مفتى اولمسنى دعا ايدر ايدى . چونكه هر ايكيسى‌ده خطا
وقوعنده مسئوليت شديده‌يى موجبدر . دقت ايديكز، بو فقيه
حكيم نه‌ديور : «جناب حقك چوق قوللرى واردركه
قدر وقيمتلرينك تنزيل اولنديغنى بيلمش اولسه‌لر
محبة اللهدن ناشى بر شيئه التفات ايتمزلردى . عالم
اولانلر وقار وحيثيتنى بيلمليدرلر . متنفذانك عطيه‌
لرينى قبول وانكله خانه بنا ايتمك علمايه لايق
دكلدر . سركه ايله بقله‌يه راضى اولان ارباب قناعت
مرتبه‌ٔ عرفانده كيمسه‌يه سبق ايده‌مز . عارفك
خسته‌لغنى طبيبه عرض ايتمسى خالقدن شكوى دكل،
بلكه قدرة اللهى ارائه‌در .»

بو ذات يوز اللى بش سنه‌سنده كوفه‌ده كلشن‌سراى آخرته
كيتمشدر .

داود بن الاصفهانی

مجتهد مطلق وصاحب مذهب اولوب کوفه‌ده ایکی یوز
بر سنه‌سنده مهد عالمه کلدی . دها حال صغرنده تحصیل علمه
باشلامشدی . حسن اخلاق صاحبی ایدی . فقه شریف
حقنده او قدر چوق کتاب یازمشدر که بو اثرلر جمعاً
اون سکز بیك صحیفه‌یه بالغ اولور . اصفهانی تسمیه اولنمسنه
سبب والده‌سنك اصفهاندن کلدیکندن طولاییدر . اشعهٔ عرفانی
بغدادده کورمدك کیمسه قالمامشدر .

ابو اسحاق وابو ایوب کبی اعاظم امتدن اخذ حدیث
ایلدی . زاهد ومتقی ایدی . * **سوء اخلاق صاحبلریله
اختلاط ایتمك فورتنه‌لی هواده کمی‌یه بینمکه بکزر** *
بیوریرلر ایدی . مجلس عالیسنده درت یوز قدر شاکرد
بولنور ایمش . وفاتندن صکره اوغلی ابو بکر محمد کندیسنه
خلف اولدی . ایکی یوز یتمش سنه‌سنده وفات ایلامشدر .

حسن البصری حضرتلری

سادات واشراف تابعیندن وکبار صالحیندندر . واقعهٔ بدرده
موجود اولان اوچ یوز قدر اصحاب نبی‌یه ملاقی اولدی . قربیت
رسول الله سببیله کندیسندن صکره کلن بالجمله مجتهدین وفقهانك
افضلی اولدیغی متفق علیهدر . ذاتا مجتهد مطلق و صاحب
مذهبدر . وفاتندن صکره مذهب عالیسی منقرض اولدی .
سریر علویت ریز معرفتده جالس اولان بیکلرجه زهاد واولیاء
اللهك سرتاج ابتهاجیدر . ابو موسی وابن عباس حضراتندن
اخذ حدیث شریف ایلدی . داماد حضرت پیغمبری امام
المغارب والمشارق علی بن ابی طالب حضرتلریله ملاقی اولمشدر .
ذات شریفلری (ابو سعد الحسن ابو الحسن الیسار البصری)
دیه معروفدر . پدرلری صحابهٔ کرامدن (زید بن ثابت
الانصاری) حضرتلری و والده‌سی زوجات مطهراتدن (ام
سلمه) رضی الله عنهایه منسوب (جبیره) در .

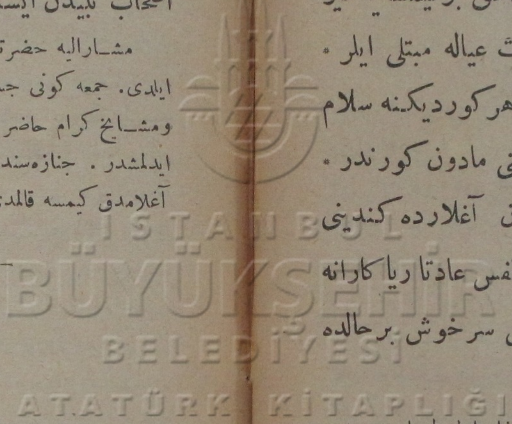
طلاقت لسانه مالك شیرین کفتار برخطیب بلاغتشعار
اولدیغندن کرسیٔ خطابتده سویلدیکی سوز سامعینك دیده‌لرینی

اشك ريز ايدر ايدى. ايراد ايتديكى حكمياتى نه بر شاعر شيرين
كفتاردن، نه ده بر منشىٔ آتش زباندن ايشتمك احتمالى واردر:

※ «شك و شبهه‌دن عارى موتدن بشقه برشىٔ
كورمدم» بيوررديلر.

حكمياتى بروجه آتيدر: ※ جناب حق بركيمسه‌يه خير
ويرمك ايسترايسه كثرت عياله مبتلى ايلر.
تواضعك شرائطندن انسان هركورديكنه سلام
ويرمكدر. عالم كندى نفسنى مادون كورندر.
انسانك شريرى اولو ايچون آغلارده كنديني
فراموش ايدر. ظاهرده ذم نفس عادتا رياكارانه
مدح ايتمكدر. محب معشوقنى سرخوش برحالده
كورمينجه آييلماز.

مشاراليه حضرتلرى برمجلسه داخل اولورلر ايسه صدره
كچمزلر، سوز سويلر ايكن خشية اللهدن لسانه ركاكت عارض
اولور ايدى. بصره‌يه قريب وادىٔ سفراده قدمنهادهٔ عالم شهود
اولديلر. اهالىٔ بصره‌نك احسنى ايدى. حق بركون مركب سوار
اوله‌رق يولده كيتمكده ايكن اصابت عيندن يره دوشوب رأس

عاليلرى زده‌لنمشدى. بازولرى واسع ايمش. مدينهٔ منوره‌يى
زيارت ايلديكى صره‌ده حضرت على كرم الله وجهه حسن بصرى‌يه
خطاباً ※ «ياحسن! طالب زمانميسين، عالم زمانميسين؟»
ديدى. جوابنده ※ «نه طالب زمان، نه ده عالم زمانم،
اصحاب نبيدن ايشتديكمى خبرويرييورم» بيورديلر.

مشاراليه حضرتلرى رجب شريفده پنجشنبه كونى وفات
ايلدى. جمعه كونى جسد مباركلرى غسل اولندى. بالجمله علما
ومشايخ كرام حاضر اولدقلرى حالده دفين خاك غفران
ايدلمشدر. جنازه‌سنده ازدحامدن سوقاقلر لبالب طولمشدى.
آغلامدق كيمسه قالمدى. رضى الله عنه.

امام اعظم

شمس الائمه ، سرتاج امت ، سلطان الفقها القاب عليه‌سيله قدر ساميلرى تبجيل ايدلمش اولان بوذات عاليقدر ائمهٔ اربعه‌نك برنجيسيدر . اسم شريفلرى (نعمان بن ثابت) در . پدرلرى ثابت هندطرفلرنده كابل اهاليسندن برذاتك فرزنديدر . امام حضرتلرينك مولدى كوفه اولوب هجرتك سكسان سنه‌سنده ساحهٔ جهانى تشريف بيورديلر . نعمان تسميه اولنملرينك سبب لطيفى بودركه : نعمان بدن انسانده قوام اوزره جريان ايدن صاغلام قانه اطلاق اولنور . ديكر بر روايته كوره مشاراليه احكام شرعيه وتقواده يكتا اولدقلرندن بو اسمله ياد اولنديلر . (حنيفه) ، حنيف كلمه‌سنك مؤنثيدر . حضرت امام هر زمان برابرلرنده (دواة) ديوت بولنديريرلردى ، بوندن طولايى ابوحنيفه دينلمشدر . ديكر قوله كوره «حنيف» بحر ، ياخود عالى معناسنه‌در . يوقسه «حماد» نامنده بر اركك اولادندن بشقه حنيفه نامنده بر قيزى يوق ايدى . حال صغرنده امام شعبى حضرتلرينك نظارت جليله‌ٔ استادانه‌لرينه توديع اولنمشدى . بر وقت معيشت طيبه‌يه باعث اولان تجارتله مشغول اولديلر . تحصيل ابتدائيدن صكره (حماد بن سليمان) نام عالمدن اون سنه قدر احكام شرعيه‌يى

اوكرنديلر . بر مدت بصره‌ده اقامت ايدرك شهر مذكورده تشكل ايدن مجلس فقهاده مباحث مختلفه‌ده بولنورلر ايدى . هركس فرط ذكا وقوهٔ عقليه‌لرينه تعجب ايدردى . حتى امام شافعى : ❊ ابوحنيفه برشيئه آلتون ديسه اثباته مقتدردر » ديرمش . مسند جليل اجتهاده واصل اوله‌جقلرنى مبين بر قاچ احاديث شريفه روايت ايتمشلردر . (حماد بن سليمان) حضرتلرى وفات ايتمش ايدى . مقامنه قائم اوله‌جق ذات حقنده اهالى اختلاف ايلديلر . نهايت حضرت امامى انتخاب ايتديلر . مشاراليه حضرتلرى غايت ذكى وعاقل ايدى . كوفه‌ده كزر ايكن اهالى طرفندن كمال درجه احترام اولنور و(هذا عالم الدنيا) صدالرى عيوقه چيقاردى . منبع فيوضات اولان مجالس عاليلرنده بولنمق شرفيله مباهى اولانلر مستغرق من ومسار اولورلردى . اصحاب نبيدن درت ذات شريفه ملاقى اولدى . كوفه‌ده (انس بن مالك) و(عبدالله بن عوف) ، مدينهٔ منوره‌ده (سهل بن عبدالساعدى)، مكهٔ مكرمه‌ده (ابوالفضل عامر بن وائل) حضراتندن عبارتدر . هر سنه بغداددن كوفه‌يه امتعهٔ تجاريه كوندرير وحاصل اولان فضله آقچه‌يى محدثين وعلمانك حوائج ضروريه‌لرينه صرف ايدر ايدى . حتى امام يوسف حضرتلرينك والده‌سى تجارت ايتمك ايچون اوغلنى تحصيل علمدن منع ايتمك ايسته‌مشدى . امام حضرتلرى بوكا راضى اولميوب مدار تعيشنى كيسهٔ سخاوتلرندن تأمين ايلدى . بوندن بشقه تحصيل علم اغورنده صرف ايدلمك

اوزره مبالغ مخصوصه آییرمشلردی. کندیلرینه مراجعت ایدن
اصحاب احتیاج دها شفاهاً حاللرینی عرض ایتمه‌دن (لسان الحال
ابین من لسان المقال) فحواسنجه درحال انتقال ایدرك هردرلو
معاونات لازمه‌ده بولنورلر ایدی. یازکونلری اوکله ایله ایکیندی
آره‌سنده وقیش زمانی کیجه ابتداسنده اویور وسائر اوقاتنی
عبادات وتعلیم اغورنده فدا ایدردی. فائده‌سز سوز سویله‌مه‌
کلری کبی وقتلرینی بیهوده یره کچیرمزلردی. حتی «یا! امام سز
نه‌دن استراحت ایتمیورسکز؟» دینیلنجه ☼ «فنالغك بیوکی
وقتی فائده‌سز کچیرمکده‌در» مآلی جامع اولان (اعظم
المصائب فوات الوقت بلافائدة) جوابنی ویرمشدر. امام شافعی
حضرتلری صورت مخصوصه‌ده بغداده کله‌رك حضرت امامك
قبر شریفلرینی زیارت ایله ایکی رکعت نماز قیلدی. (فاضل بن عیاض)
بیوردی‌که» ابوحنیفه علم ایله مشهور وتقوی ایله معروفدر.
علوم متنوعه‌ده اقتدار فوق العاده‌سی واردر. احکام شرعیه‌نك
مزایاسی همتلریله بیلنمشدر. «کتاب الفرائض» و«کتاب الشروط»
نام اثرلرینی تألیف ایدرك ارکان شرعیه‌دن بو ایکی رکن اعظمی
وضع ایلدی»

(ثوری) حضرتلری بیوردی‌که: «هرکیم که ابوحنیفه‌نك
نزدندن کلیورم دیر ایسه دنیا عالمنك یانندن کلمش دیمکدر».
مشارالیهك اکابر علمادن درت بیك قدر مأذونی واردر.

مخدوملری «حماد» ك روایتنه کوره مشارالیه حضرتلری

هرکون کوزل قوقولر سورونیر واکثریا رأس عالیلرینه
اوزونجه سیاه عمامه صارارلردی. درت بیك حدیث شریف
روایت بیورمشلردر. کبار محدثیندن اولوب غایت متقی ایدی.
رمضان شریفده هرکون ختم ایدرلردی. خشیة اللهدن صباحلره
قدر ناله کریه انکیزینی رفع بارکاه احدیت ایتمسندن بیزار
اولان قومشولری شکایت ایلمشلردر. حقوق عبادی اودرجه‌ده
کوزدیر ایدی‌که برکون کونشك شدت وحرارتندن وجود
عالیلری مضطرب اولدیغی حالده تجارتده شریکی اولان ذاتك
خانه‌سی کولکه‌سنده اوطورمامشدر. بوده فضله فائده اولوب
ربا اولمامق مقصدینه مبنی ایدی. حسن اخلاق صاحبی وغایت
حلیم ایدی. حتی برکون بر یهودی برشیٔ صورمق بهانه‌سیله
خانهٔ عالیلرینك قپوسنی سکسان دفعه دق ایتدیکی حالده هیچ
برینه کوجنمیه‌رك هر دفعه‌سنده ملایمتله جواب ویردی.
یهودی حضرت امامك علو وجدانته تعجب ایدوب اسلام
اولمشدر. مدایح وفضائلی حقنده پك چوق کتابلر تدوین
اولنمشدر. بونلردن (ابن الجوزی) طرفندن ایکی جلددن عبارت
اولمق اوزره تألیف اولنان (الانظار لامام ائمة الامصار) نام
کتاب پك دلنشیندر. دار آخرته ارتحال بیورملری یوز اللی سنه
سنه‌ده‌در. اوزمانك شعراسی طرفندن پك حزن آور مرثیه‌لر
سویلنمشدر: شو بیتلر اوجمله‌دندر:

«لقد زان البلاد ومن عليها » «امام المسلمين ابو حنيفه»
«بآثار وفقه فى حديث » «حكايات الزبور على الصحيفه»
«فما ان بالعرق له نظير » «ولا بالمشرقين ولا بكوفه»

اقوال عارفانه‌لرندندركه : « برحاكم رشوت آلورسه معزولدر . انسان نه قدر عبادت ايتمش اولسه قرننه كيدن لقمه‌نك حلال ويا حرام اولديغنى بيلمينجه حكمى يوقدر . دنياده فقر و ورعدن زياده كوج بر شئ يوقدر . اللى سنه‌در ناس ايله انسيت ايتدم ، نه كناهلريمى عفو ايده‌جك بر دوست ، نه‌ده غضبمى تسكين وعيبمى ستر ايده‌جك بر حبيب بوله بيلمدم . اساس علومى وفائده‌لى شيلرى براقوب‌ده جهله وارباب هوس ايله مصاحبته قويولمق حمق كبيدر » .

پدرى ثابت حضرتلرى دنيايه كلديكى وقت جدى طرفندن حضور جناب على‌يه تقديم اولنه‌رق خيرايله دعا ايتديرلدى . بو صورتله جد عاليلرى جناب على رضى الله عنهى كورمش اوليورلر . مشاراليه حضرتلرى آز سويلر ، چوق كولمز ،

فكرى واسع بر امام محترم ايدى . بتون اهل فقه كنديسنك منتداريدرلر . وفات ايده‌جكلرى وقت تلامذه‌سندن امام زفر وداود وكعب بن جراحى دعوت ايدرك بر چوق نصايح مؤثره‌ده بولنمشلردر . « سز علمى تذليل ايتمه‌يك . جهلا ايله انسيت بر عذاب اليمدر » كلام حكيمانه‌لرى كبى بك چوق اقوال عاليه‌سى واردر . درت يوز اللى سنه‌سنده قبر مباركلرى اوزرينه سلجوقيه حكمدارلرندن (شرف الملك ابو سعيد محمد بن المنصور الخوارزمى) طرفندن بر تربه انشا اولنه‌رق (مدرسهٔ حنيفيه) ناميله يانى باشنه برده مدرسه انشا اولنمشدر .

امام شافعی حضرتلری

عالم اسلامك مایه الافتخاری وشجرهٔ فضائلك شاخ علویت
نثاریدر . ائمهٔ اربعه‌دندر . اسم عالیلری (محمد بن ادریس)
وکنیه‌لری (عبد الله) در . (غزه) نام بلده‌ده یوز اللی
سنه‌سنده ــ که امام اعظمك وفاتی کوننه مصادفدر ــ قدمنهادهٔ
عالم شهود اولمشدر . قریش قوم نجیبنه منسوبدر . ایکی
یاشنده مکهٔ مکرمه‌یه کتورلدی . بر مدت صکره مدینهٔ منوره‌ده
وحدت نشین علویت اولان مالك حضرتلرینك دست ادارهٔ
استادانه‌لرینه تودیع اولندی. یدی یاشنده قرآن کریمی حفظ
وعلوم عربیه‌یی تحصیل ایتدیکی صره‌لرده اشعار تنظیمنه هوس
ایتمشدی . عصر مذکور علماسی طرفندن « سز فقهادن
اوله‌جقسکز ، شعر بیوکاره یاقیشماز . بویله شیلر وقتی اماته
ایدنلره مخصوصدر » دیه نصح ایتدیلر . مشارالیه بو نصایح
عارفانه‌یی قبول ایدرك شعر سویلمکدن فارغ اولمشدر . حتی
« اکر شعر علمانك شاننه نقیصه ویرمامش اولسه‌یدی (لبید) دن
دها مکمل شاعر اولوردم » مألنده اولان (ولولا الشعر بالعلماء
یزری) (لکنت الیوم اشعر من لبید) بیتنی سویلمشدر .

بر وقت یمنه قاضی اولان عمجه‌سنك یانینه کیتدی . اوراده
هر کسك حسن توجهنی قازانمشدر. امام مالك حضرتلری امامه «
«یاغلام سن فوق‌العاده استعداد و ذکایه مالکسین. علو شان
صاحبی اوله‌جقسین» بیورمشدر. مشارالیه مجالس علمایه دوام ایدر،
جریان ایدن مباحثاتی یازار ایدی. علم حدیثده بهرهٔ تام صاحبی
ایدی . بر چوق احادیث شریفه نقل ایلدی . بین العلما
مقبولدر . مدینهٔ منوره‌ده ایکن مجلس فیض آورینه برچوق
ارباب علوم کیدرلردی . مشاهیر محدثیندن (عبدالرحمن)
حضرتلری طرفندن اصول فقهه دائر بر کتاب یازلمسی کندیسندن
رجا اولنمشدر . بونك اوزرینه (اصول فقه) اسمنده اون
بش جلد قدر بر اثر مهم وجوده کتیرمشدر . ایلك اوکجه
علم مذکور حقنده کتاب تدوین ایدن کندیلری اولمشدر .
(کتاب القدیم) ، (کتاب الحجه) کبی آثار برکزیده‌سی یوز
اوتوزه بالغ اولور . اکثریا علم حدیث اوقوردی . عراق
اهالیسی حضرت امامك حیربخشای عقول اولان ذکاسنه
حیران و مفتون ایدیلر . او منبع علومدن حل مشکلات ایچون
کونده یوزلرجه ذوات خانقاه شرافت اکتناهنه مراجعت
ایدردی . حضرت امام ارباب مراجعتك مشکلاتنی مقتضای
شرع قویمه توفیقاً حل ایدر ایدی . اثنای تدریسده سسنی
زیاده‌جه چیقاریر ایمش .

مجلس عالیسنه دوام ایدن سامعین کلام حکمت بیانندن
اصلا بیقمازلردی . بر مسئله‌نك کنهنه واقف اولمق وحقی
باطلدن آییرمق عادتا کندیسنه خاص بر موهبهٔ ربانی اولمشدر .
صوك درجه‌ده سخی ایدی . بری یوزلرینه دقتله باقمش اولسه
حجابندن یوزی قزاریر ایمش. فضائل اخلاقی حقنده اون اوچ
جلد کتاب یازلمشدر . بر کون مالك بن انس حضرتلری
٭ « یا شافعی ! جناب حق سکا نور علمی احسان
ایلدی . معصیتله اطفا ایتمه » بیورمشدر . احمد بن
حنبل حضرتلری بیوردی‌که: ٭ شافعی صنعادن مصره
کلدیکی زمان علما ایله بینمزده مختلف فیه اولان
بر چوق مسائلی حل ایلدی » . (ابوالقاسم بن سلام)
دیبور که : مدت عمرمده بو قدر علما وفضلا ایله کوروشدم
شافعی کبی عالم وعاقل بر کیمسه کورمدم .

شافعی طریق حقه سالك لطیف الکلام، علویت شناس
بر استاد اکرمدر . نظر عالئ مرشدانه‌لری هرکسك اوزرنده
زیور بخش فیوضات اولمقده‌در . لغت عربیه‌نك مزایاسنه
واقف ایدی . فضل وعرفانه نهایت یوقدر . بو خصوصده‌ده
افاخم امتك مرجعی اولمشدر . اوان صباوتنده معلمدن بلله‌دیکی

درسلری چوجقلره تعلیم ایدر ایدی . مآثر عرفانی آز
زمانده طانمش و (عالم الدنیا) عنوانی احراز ایتمشدر .
انوار کمالاتی چار اقطار جهانه ضیابخش اولور ایدی . یوز
طقسان سنه‌سنده بغداده کلمشدر . تحصیل علم ایچون بغداددن
چیقارکن شو بیتی سویلدی :

« لقد اصبحت نفسی تتوق الی مصر »
« ومن دونها ارض المهامه والقفر »
« فوالله ما ادری ألفوز والغنی »
« أساق الیها ام اساق الی قبری »

مذهب عالیسی صرف احادیث شریفه‌یه مستنددر . حتی
بر حدیث صحیحه مطلع اولنجه « بنم مذهبمدر » بیوریرمش.
٭ عمرمده نره‌ده اولسه‌م جمعه غسلنی ترك ایتمدم .
٭ اون آلتی سنه‌در قارنمی تماماً طویورمدم » بیوردی.
برچوق اکابر علما مذهب حقنه تابع اولدیلر . کیجه‌یی اوچه
آییرمشدی: برقسمنده اویقواویور، دیکرنده عبادت، قسم آخرنده
دخی مطالعه ایدر ایدی. کیجه‌لری یان طرفه یاتار ایدی. اویله
حکمت آمیز سوزلر سویلمشدرکه جامع اولدیغی حکمیات پك
دلنشیندر ، مؤثر وپك عبرت آمیزدر .

حکمیاتی : ٭ « طلب علم نافله نمازدن افضلدر .
٭ دنیا و آخرتی آرزو ایدن علمی رهبر اتخاذ ایلسون.

• علمانك زينتى علملرينك عمللرينه مطابقتيدر.

• حسن اطواره مالك اولان ارباب وجدان سوء اخلاق
صاحبى اولان دنيلر ايله امتزاج ايده مزلر. عاقل،
خير ايله شرى تفريق ايدندر. هيچ بر وقت يوقدركه
مطالعه حزن وكدرى ازاله ايتمسون. مطالعه قلبك
اك رقيق واك رنكين نقطه لرينى اويانديرير، حسياتى
تحريك ايدر* رفيق صادق آرقداشنك حزن
ومسرتنه مشترك اولاندر. ايكى كشى طارلدقدن
صكره بر برينك معايبنى اظهار ايتمك منافق علامتيدر.

• كبر وغرور ايله تحصيل اولنان علمده فلاح يوقدر.

• رياسته كچمدن اول تحصيل علم ايله. حافظه ده
طوران مسائل علم دكلدر، علم منفعت ويرندر.
علمانك فقرى اختيارى، جهلانككى ايسه اضطرا-
ريدر. علم اويله بر مزيتدركه صاحبى آندن معزول
اولماز وذاتندن اصلا انفكاك ايتمز. شهوات نفسانيه سى

غالب اولانلر عبادتله مشغول اولمليدرلر. قلبى منور
اولمق ايستينلر آز اكل ايتملى وسفهانك يانلرينه
كيتمامليدرلر. مروت رأس ايماندر، اكر صغوق
صويك مروتى محو ايده جكنى بيلسه ايدم اصلا
شرب ايتمز ايدم. هر ايشده خير بولمغى آرزو ايدنلر
انسانلره حسن ظنده بولنسونلر. حقسز سوزلرى
تصديق ايدن مداهندر. رفيق صادق آرقداشنك
معايبنى كورنجه اخطار ايدر، افشا ايلمز. اخوانك
مصاحبتنى محو ايدن سوزلرده مسرت يوقدر.
آرقداشكك مروتنه اعتماد ايدوبده فنالق ولطيفه يه
قالقشمه. هر محبه امين اولمه. سكا دائمى صورتده جفا
ايدن سنى رد ايتمش صاييلور. بيلمديكك آدمى مدح ايتمه.
سنده اولميان محاسن ايله سنى مدح وثنا ايدنك حدت
وغضب ايتديكى وقت سنده بولنميان فنالق ايله ذم ايده-
جكنه امين اول. آرقداشكك عيبنى خفياً اظهار ايدر

ایسه‌ك كندینی نصیحت ایتمش اولورسین، علناً سویلر
ایسه‌ك افشادر. قناعت راحت ایراث ایدر. انسانلرك قدر
ومزیتده عالی اولانلری كندی نفسلرنده فضل ورجحان
كورمینلردر * قدرینك مافوقی ایشلره وبیلمدیكی
علمه مداخله ایدنلر قدر ومزیتلرینی غائب ایدرلر.
برآدم ظاهرده نه قدر حسن اطوار صاحبی اولورسه
اولسون آلچاق وجدانلی وسوء اخلاق صاحبی آدملری
بیلدیكی حالده رفیق اتخاذ ایدر ایسه اخلاقسزلقده
مشترك عد اولنور. عبرت آلمق ایستر ایسه‌ك ارباب
خطیئاتك عاقبتلرینه باق ده متنبه اول. ثروته نائل
اولمق ایچون یتیم وقادینلره مدارا ایدنلر ذاتده‌در *
كندی نفسنه مرحمتی اولمیانلرك سكا فائده‌لری یوقدر.
حدتی داعی اولان امور مشروعه‌ده اثر غضب ارائه
ایتمینلر حماردر. كندینه هر درلو ترضیه ویرلدیكی
حالده حقنه راضی اولمیان شیطاندر. دائما سوسلی

كزمك آرزوسیله یاشایان آدملرده همت انسانیه
مفقوددر ».

ایشته هرسوزی عین حقیقت اولان شافعی حضرتلرینك
بویله حكمی سوزلری پك چوقدر. عامل اولان البت نجات
بولور. مشارالیه مكهٔ مكرمه‌ده اون بیك درهم قدر آقچه
فقرایه تصدق ایتمشدر. قرق یاشنده ایكن یوللرده النه برعصا
آله‌رق كزر ایدی. سببنی سؤال ایدنلره « بز دنیاده
مسافرز، بویله یاپمق ایجاب ایدر » بیوردیلر. صوك
درجه‌ده فراسته مالك ایدی. مصرده ایكن بتون مؤلفاتنی
بر یره جمع ایتدی. ایكی یوز درت سنه‌سنده ارتحال جنان
عالیات ایلدی. جسد مباركلری مصرده (القرافة الصغری)
نام محلده مدفوندر. مآثر عرفانی هركسجه مسلم ایكن عصرنده
بولنان كبار صوفیه وسر آمدان دهاتدن (شیبانی) نك اللرینی
بوس ایدر ایدی. حتی: « سز بو درجه معلومات صاحبیسكز.
نیچون بویله یاپیورسكز؟ » دینلره « آنلر بزم عملده‌كی
قصورمزی اخطار ایدرلر » بیوردی. رمضان شریفده
آلتمش ختم شریف ایدر ایدی. كیجه صباحلره قدر ادای
صلاته درام ایدر و هر ركعتده اللی آیت قرائت بیورر
ایدی: ذكایی ازاله ایدر، قلبه قسوت ویریردیه چوق

طعام اكل ايتمز ايمش . **مدت عمرمده نه طوغرى ، نه ده يالان يره يمين ايتمدم** » بيورديلر . بر كون سوقاقده كزر ايكن برينك ديكرينى سب ايتديكنى كوره رك ، يانندهكيلره « **چاپوق كچيكز ، ايشتمكله بزده عاصى اولورز** » بيورديلر . « **دنيا ايله محبة اللهى جمع ايدرم ادعاسنده بولنمق كذب محضدر.** ديرلر ايمش . او درجه ده سخى ايدى كه بر كون قامچيسى يره دوشدى ، يردن آلوبده ويرنه حق قالمسون ديه اللى آلتون ويرمشدر . ينه بر كون برى : (هذا يوم لاينطقون) آيت كريمه سنى اوقويوردى . بر كره آه ايدرك بايلدى ، وفات ايتدى ظن ايتديلر. بغدادده كزر ايكن مشاهيردن بر ذات آبدست آليوردى . شافعى حضرتلرى مومى اليهه خطاباً « آبدستى كوزل ايله » ديدى . آبدست آلان ذات حضرت امامك آرقه سنه دونه رك « بيلديكك علمدن تعليم ايله » ديمسيله حضرت شافعى ☼ **صداقت ايدن نجات بولور** ☼ دينه **رعايتده بولنان هر بلادن اميندر** ☼ **امر بالمعروف و نهى عن المنكر ايلمكدن خالى اولمه** ☼ بيورديلر . بر كون « انسان نه وقت عالم اولور ؟ » ديه صورديلر . ☼ بر

علمى اوكرندكجه قصورينى دها زياده آكلاديغى وقت اولور ☼ جوابنى ويرمشلردر . امام حنبل حضرتلرى قرق سنه قدر نمازده حضرت شافعى يه دعا ايلدم . دييور .

مشاراليه وجدان صافه مالك كريم الشيم بر ذاتدر . تحصيل عرفان ايچون ماشياً قطعات وسيعه ده سياحت ايتمشدر . مدت عمرنده هيچ كيمسه يى اينجيتمامش . بر كون بر محلده اوطورير ايكن بر مغنى كله رك غايت حزين بر سسله اشعار اوقودى . شافعى حضرتلرى طاتلى ديكلدى . ياننده بولنان بر آدمه سن بر شئ آكلادكمى ؟ ديمسيله مرقوم خير جوابنى ويرنجه : « اويله ايسه سنده حسيات انسانيه مفقود ايمش » بيورديلر . (السنن) و (المسند) نام ايكى اثرى آيات قرآنيه يه مستنداً يازلمشدر .

شافعى حضرتلرى كندى نفسى حقنده شو يولده بر حكايه ده بولنيورلر : « مدينهٔ منوره يه اون درت ياشنده كلمش ايدم . طوغريجه روضهٔ مطهره يه داخل اولدم . امام مالك حضرتلرى او آشيانهٔ سعادتك بر محلنده اوطورمش ، حديث شريف تعليم ايديور ايدى . (خبرنى نافع عن ابن عمر عن صاحب هذا القبر) ديه رك پارمغيله حجرهٔ سعادته اشارت بيوريورلردى . درحال وجوديمه بر رعشه عارض اوله رق كمال آرزو ايله استماع ايلدم » .

شافعی حضرتلری مسافری چوق سودیکندن هر زمان طعام اثناسنده مسافرك ورودینه منتظر اولوردی . طعامده بالدن باشلارمش. رحمة الله علیه .

آتیده‌کی ابیات مشارالیهکدر :

« کلما ادبنی الدهر »
« ارانی نقص عقلی »
« واذاماازددت علماً »
« زادنی علماً بجهلی »

حضرت امام مالك

علوم شرعیه‌یی اقدامات مبروره‌سیله پارلاق بر زمین عال العال و بر مرتبهٔ کماله ایصال ایدرك بر چوق افاخم امتی ساحهٔ معارفده یتیشدیرمك کبی بر شرف نامتناهی‌یه مظهر اولان بو ذات عالیشان ائمهٔ اربعه میاننده لسان ادبله بقا بولمش و بر موقع احترام احراز ایلمشدر . وادیء عرفانده اخلاق جمیله واوصاف حسنه‌نك بر نمونهٔ امتثالی اوله‌بیلور . فرط زهد وتقوی صاحبی ایدی . مزیات علمیه واوصاف حسنه‌سی بالجمله مؤمنلر نزدنده مسلمدر . فضائل ذاتیه‌سنی نه قدر تشهیر ایتسه‌ك ینه آزدر . مدت حیاتنی اجتهاداته صرف ایدرك برنجی مسلکی وجود عالیسنی عبادات وطاعت کبی ذخائر اساسیه‌نك استحصالنه حصر ایلمشدی . منکر اولان شیئلردن نهایت درجه‌ده صاقینیردی . سوقاقلرده متواضعانه کزدیکندن کندیسنی کورن عقول ضعیفه اصحابی اقتدار عالیسنی تقدیر ایده‌مزلر ایدی . ارباب حقیقت حضرت امامك مفتون کمالاتی

اولمشلردر. حتى عليهنده ادارهٔ كلام ايدن سبكمغزان بيله هيچ اولمازسه قلباً علو قدرومزيتنى تصديق ايدرلردى. اسم عاليلرى (مالك بن انس)، كنيه‌لرى (ابوعبد الله) سلالهٔ نسبى: (انس بن مالك بن عامر بن عمر بن حرث) دن عبارتدر. تبع تابعين اولمق شرفيله مباهى اولمشدر. اصلنك حجازدن اولديغى مروى ايسه‌ده اصح اولان يمنده (بنى احج) قبيله‌سندندر.

طقسان اوچ سنه‌سنده دنيايى تشريف بيورديلر. امام شافعى، محمد بن ابراهيم بن دينار، ابو هاشم وسائره كبى اعاظم امتدن اخذ علوم ايلمشلردر. ايام صباوتى هارون الرشيد زماننه مصادفدر. شافعى حضرتلرى بو ذاته (نجم الائمه) عنوانى ويرمش ايدى. عصرنده بين العلما مشاهير محدثيندن ايدى. محدثينك سرتاج ابتهاجى ايدى. بر چوق علماى عظام حضراتنه ملاقى اولمشدر. بونلرك الك مشهورى كوفه‌ده (سفيان الثورى)، شامده (اوزاعى) ايدى. هر نه زمان محدثين ميانده اختلاف واقع اولمش ايسه درحال مالك حضرتلرينه مراجعت ايدرلر وحل مشكلات ايلرلر ايدى. او زمان مدينهٔ منوره‌ده اكثر اهالى مالكى المذهب ايدى. نيجه تشنكان علوم حلقهٔ تدريس علويت انيسنه مسافات بعيده‌دن شتابان اولورلردى. حتى بر سنه‌لك يوللاردن كلنلر بيله چوق اولمشدر. بر مسئله استفسار اولنور ايسه جواب قطعى ويرمك عادتلرى ايدى. هيچ بر ايشى مشوش براقمق ايستمزدى. طقوز يوز قدر كبار مشايخدن اخذ حديث ايلديكى موثوقاً

روايت اولنور. بونلردن اوچ يوز قدرى تابعيندن ايدى. يولده كزر ايكن اكمك يمك وقبول ايتمكدن منع ايدر ايدى. هركسه حسن معامله‌ده بولنوردى. وجود عاليلرى ضرب اولنوركن: * (بنى بيلن بيلور، مالك بن انسم. امر خالقكدر) بيورديلر. بوكاده سبب قرآن كريم حقنده مخلوق ديمديكى اولمشدر. حلقهٔ تدريسنده حاضر بولنان فضلانك روايتلرينه كوره امام حضرتلرى بر دفعه سويلديكى مسئله‌يى تكرار ايتمز ايمش. بوده وسعت وقدرت علميه‌سنه برهان جليدر. حديثده ومذهب عاليسنده امام مطلقدر.

اوزونجه بويلى وصقالى غايت بياض اولوب خاتمنده (حسبنا الله ونعم الوكيل) يازيلى ايدى. اويله سوز سويلر ايدى كه هر جمله‌سى آيينهٔ حكمتدر.

حكمياتى: — * جمال علم جمال ثروت وساماندن افضلدر * فقير اولوبده عالم اولمق، جاهل ايكن زنكين اولمقدن دها اييدر؛ زيرا عدم ثروت زنكينلكى ازاله ايدر، فقط جهل انسانى انسانيتدن محروم ايلر. * كندى نفسنى ثنا ايدن قدر واعتباردن دوشر * علم كثرت روايت ايله دكلدر، من عند الله قلبه وضع

اولنمش بر فوزدر. طلب علم اوزره بولنانلر وقار
صاحبی اولملیدرلر. اشخاص رذیله ایله اختلاطدن
اجتناب لازمدر. سوء اخلاق صاحبی اولانلر نه‌قدر
صورت حقدن کورنسه‌لر ینه ناس بیننده معلوم
اولورلر. مفسد ومعترض اولان کیمسه‌یه علم ایله
تکلم ایتمك علمه اهانتدر. خیره موفق اولمق انسان
ایچون سعادتدر. بر آدم نه‌قدر کناه ایتسه خالق
تعالی‌یه شرك ایتمدکجه توبه ایله عفو اولنور.

بر کون «آخلاقك حاکمی نه‌در؟» سؤالنه قارشی وجدان
در جوابنی ویردی. ینه بر کون اثنای تدریسده
«یا امام! انسان محب صادقنی اقرباسندن زیاده نه‌دن سویور؟»
دیه صورلدی. حضرت استاد ✻ اقربانك جسمدن، رفیق
صادقك روحدن قریب اولدقلری ایچون » مآلنده
اولان (الاخ نسیب الجسم و الصدیق نسیب الروح) جوابنی
ویرمشلردر. ✻ کثرت کلام قوت ایراث ایدر. آداب

انسانیه‌یی علمدن مقدم اوکرنمك لازمدر. دیرلردی.
ینه بری «وجدانك حکمی نه‌در؟» دیمسیله ✻ طوغری
سویلمك و امانتی محافظه ایلمك وفائده‌سی اولمیان
کلامی ترك ایتمکدر بیوردیلر. ✻ بر انسانك کندی
نفسنه خیری اولماز ایسه بشقه‌لرینه هیچ اولماز.
بیوریرلردی. برحدیث شریف تلاوت ایده‌جکی زمان آبدست
آلور وقوقولی شیئلر سورینور ایدی. حتی سببنی سؤال ایدنلره
✻ بن حدیث پیغمبری‌یه تعظیم ایدیورم بیورمشلردر.
هرنه وقت خانه‌سنه کلسه ایدی مصحف شریفی یدینه آله‌رق
قرائت بیوریرلرایدی. دقت اولنملیدرکه ✻ سوقاقلرده منکر
برشیء کوریرمده منع ایده‌مم، عاصی اولورم.
فکر زاهدانه‌سنه مبنی یکرمی بش سنه قدر خانهٔ عالیسندن
طیشاری چیقمامشدر.

«طلب علم حقنده نه بیوریرسکز؟» دیملریله ✻ علم حسن
وجمیلدر. صباحدن آقشامه‌قدر تحصیل اولنان علمدن
هانکیسی ملزم ایسه افضل اولانده اودر بیوردی.

(مطرف) نام ذاته «ناس نم ایچون نه دییور؟» دیدی «دوستلریکز مدح ودشمنلریکز ذم ایدییورلر» دینجه هر ایکیسنده ده اهمیت یوقدر. تتابع السنه دن خالقه استعاذه ایدرم دیمشلر .

بر کون بری «یا امام (الرحمن علی العرش استوی) آیت کریمه سنك معناسی نه در؟» دیمسیله مشارالیه النه بر اوفاق آغاج پارچه سی آله رق یری طرمالارکبی برحال کوستردی. صکره رأس عالیلرینی رفع ایدرك «کیفیت غیر معقول، استوی غیر مجهولدر. بوکا ایمان واجب. سؤال بدعتدر. بن سنی اهل بدعتدن ظن ایدرم» بیورمشدر. (قاضی) نام فاضل دییورکه: «قرق سنه قدر امام مالك حضرتلریله مصاحبت ایلدم. برکیمسه یی غیبت ایلدیکنی ایشتمدم» شافعی حضرتلری «امام مالکدن برحدیث شریف ایشیدیر ایسه کز قبول ایدیکز» بیورمشلر. نهایت درجه ده تواضعدن چوق مسائله یی بیلمم دیرلر ایدی .

حنبل بن اسحقدن مرویدرکه: «ابو عبدالله دن مالك حضرتلرینی سؤال ایتدم. «سید سادات اهل علمدر، ارباب زهد میاننده نجم ثاقب مثابه سنده در» دیدی. دیکر بری امام مالکه بکا بر نصیحت

ایله دینجه حضرت امام ✲ تقوی ایله مشغول اول. اهلندن حدیث شریف اخذ ایله » بیوردی. بر کون (ابوحازم) بر چمنزار اوزرنده حدیث شریف تعلیم ایدییور ایدی. امام حضرتلری اورادن کچدیلرده استماع بیورمدیلر. ابو حازم: «یا مالك! نیچون دیکله مدك؟» دینجه ✲ «بن آیاقده ایکن حدیث شریف استماع ایتمکدن قورقارم» جوابنده بولنمشلردر. «اکر مقتدر اولسه م کندی رأیلریله قرآن کریمی تفسیر ایدنلری ضرب ایدرم» دیرایمش. خادمنه (یاسیدی) دیه ندا ایتدیرمزلر وسببنی صورانلره «سید» خالقه اطلاق اولنور جوابنی ویرمشلردی. بخاری حضرتلری اصح اسانید (عن مالك عن نافع عن ابن عمر) دن عبارتدر دییور. امام ابو منصور بشقه ذهابده بولنمشدر. دیمشدر. وفات ایتدیکی وقت شافعی حضرتلری «عالم الارض وفات ایلدی» بیوردی. حال احتضارده ایکن کلمتین شهادتینی ایراددن صکره (لله الامر من قبل ومن بعد) آیت کریمه سنی تلاوت ایلدیلر .

امام مالك حضرتلری اخذ ایده جکلری احادیث شریفه نك راویلری حقنده کرمی تام ایله تحقیقات اجرا ایدرك جزئی

شبهه‌سی اولانی طی ایدردی . بیوریرلردی‌که : « اهالیٔ
مدینه‌دن یتمش قدر آدمه تصادف ایتدم . حدیث
نبوی روایت ایدییورلر . هر بر حدیثك اولنده
(قال رسول الله) دیییور . حالبوکه بونلرك حدیث
شریف اولمدیغی بالآخره تحقق ایلدی . علم حدیث
علم دیندر . غایت دقت لازمدر . » سفیه وصاحب
هوی قریحه‌دن خبر ویرن کذاب ، برده هیچ معتبر
راوی‌یه اسناد ایتمدن حدیث شریف نقل ایدن
مشایخدن احادیث شریفه‌یی قبول ایتمیکز » دیه توصیه
ایدر ایدی . شافعی حضرتلری « مالك بن انس ، سفیان
بن عیینه اولمسه‌یدی حجاز قطعه‌سی علمدن خالی
اولوردی » دییور . محمد بن حسن دییورکه « اوتوز سنه قدر
امام مالك حضرتلریله مشرف اولدم . بك چوق احادیث محترمه‌یی ازبرله‌دم . بر محلده مالك بن انسدن روایت اولنور ایسه
خلق طوپلانور ایدی . بالجمله محدثین کرام حضرت امامك علم
حدیثده‌کی مهارت کامله‌سنی تسلیم ایتمشلردر . الحاصل فن حدیثده
امام مطلقدر »

ابن وهب « اگر بن مالك بن انسی ، ولید بن
سعدی کورمامش اولسه ایدم ضلالتده قالور ایدم ،
زیرا بر چوق مشکلاتمی آنلرك سایه‌سنده حل
ایده بیلدم » بیوردی .

عبدالله حضرتلری : « زمانمزده ائمهٔ عظام درت اولوب
جمله‌سی ده جالینوس معرفتدر . شامده (اوزاعی) ، کوفه‌ده (سفیان
الثوری) ، حجازده (مالك بن انس) بصره‌ده (حماد بن زید) در .
چوق سویله‌ین ، اوته‌کندن بریکندن روایت ایدن عالم اوله‌ماز .
عالم اولمق ایچون حفظ واتقا لازمدر . احمد بن شعیب‌ده مالك
بن انس نزدنده تابعیندن اولان محدثینك موقوفیدر » دیورلر .
حضرت امامك درجهٔ کمالی بتون فقهای ذوی الاحترام
نزدنده مسلمدر . افعال وحرکاتنی سنن نبی‌یه تابع قیلمش ایدی .
اصحاب سنتك جمله‌سی کندینی سورلر ایدی . عادتا شاعرك :

« وخیر امور الدین ما کان سنة

« وشر الامور الحادثات البدائع

بیتنه مثال مشخص اولمشدی . « اصحاب رسول حقنده
تفوهاتده بولنمق جائز دکلدر » بیورمشلردر . امام
حضرتلری برچوق مسائله (لاادری) ایله جواب ویریرلردی .
برکون بری : « یامالك ! اهل بصره فقهك تجارت قسمنه زیاده

سيله واقفدرلر. بوني ده سزدن اوكرنمشلردر » ديدی. حضرت امام « بن نه بيلورم كه آنلره اوكرده يم. علمك احسنی (لاادری) كلمهٔ متواضعانه سنی وردزبان ايلمكدر» ديديلر.

ديكر بری ذات فقاهتپناهيلرينه قرق مسئله صوردی. درت دانه سنی حل ايدرك ديكرلری حقنده (لاادری) بيورديلر. مجلس عرفانپناهيلرنده هركس سكوتده بولنوردی. كنديلری مالايعنی كلام صرف ايتمزلردی. آرزو ايدن حديث رسول اكرمی سؤال ايدر، كافی مقدارده جواب ويريليردی. چوق دفعه حضرت امامك اذنی ايله بری اوقور، حضار بخلوص البال استماع ايدرلردی. اثنای قرائتده خطا ايدرسه تصحيح ايدرلر ايدی. يا كاش يازيلير ديه ضبط ايتمكه اذن ويرمزلردی. امين اولدينی كاتب خصوصيسی طرفندن استنساخ اولنوردی. معيت عليه لرنده دائما ايكی سياه خدمتجی بولنور ايمش.

(اسماعيل بن موسی الفزاری) ديوركه « بركون حضرت استادك حضورينه داخل اولدم. باش اوجلرنده ايكی سياه خادم طوريور ايدی. حديث شريف صوردم. اون اوچ دانه سويلدی. تزييد ايله يا استاد ديدم. سكا بوقدر كافيدر، ديدی »

مشاراليه (عبدالله بن عباس) ك مدينهٔ منوره ده واليلكی اثناسنده ايكندی وقتی خسته لنه رق يوز يتمش طقوز سنه سنك ربيع الاولنك اون دردنجی كونی صباحی سكسان درت ياشنده اوله رق وفات ايلدی. نعش غفران نقشلری مدينهٔ منوره ده (بقيع) نام محلده وديعهٔ خاك غفران ايدلمشدر. رحمة الله عليه.

امام احمد بن حنبل

ائمهٔ اربعه دندر. فقها ميانده زهد وتقوی ايله متحيز بر امام همامدر. مدت عمرنده اذواق حياتدن هيچ بری ذات شريفلرينی مسلك زهددن آييره مامشدر. دنيا طوليسی آلتون وبر آووچ خاك سياه نزدنده مساوی ايدی. وجدان پاكنه هيچ بر شیء خلل ايراث ايده مامشدر. اس العموم اولان احكام شرعيه ده كی معلومات كامله سنه دقت اولنمليدركه كثرت عرفانه مبنی (عالم الارض، امام الدنيا) عنوان مفتخرينی احراز ايلمشدر. شهراه استقامتده ثابت قدم اولوب بتون دنيايی بخش ايتسه لر ايدی، حاشا يالان سويلمك شويله طورسون، ذره قدر حقوق عباده تجاوز ايتمز وطوغری سويلمكدن آيرلماز ايدی. هيچ بر كيجه يوقدركه حضرت امام آنده صباحه قدر نالهٔ تضرعنی رفع بارگاه احديت ايتمسون. اشك چشمندن وجه عاليلری بر سيلابه زار دموع حالنه كلمشدی. بر ساعت يوقدیكه عبادات وطاعاتك كثرتندن جذبه حالنده بولنمسون. بر دقيقه تصور اولنمازدیكه خشية اللهدن جكرلری النهايدن سالم بولنسون.

هیچ بر مجلسده کورلمامشدرکه فم کهربارلرندن دنیا کلامی صادر
اولسون . دائما احکام علمیه‌دن بحث اولنور وطریق آخرت
تفکر ایدیلیر ایدی . حضور سامیلرنده دنیایه عائد مالا یعنی
سوز سویلمك کیمك حدینه دوشمشدر؟ درحال اخراج اولنور
ایدی. (رتبة العلم اعلی الرتب) کلام محترمنه مثال تام اولان حضرت
امامه هدایای وفیره کلدیکی حالده هیچ بریسنی قبول ایتمزدی‌ده
خانهٔ عالیلرنده قوت لایموتدن عبارت بر ایکی پارچه اتمکدن
بشقه برشیء بولنمازدی . زمرهٔ فقها میاننده کسب امتیاز ایدن
او اتمك یوزلرجه دهات علمایی کندیسنه پیرو قیلمش ایدی.
وجود مبارکلری منبع وجدان صاف ومصدر فیوض شادمانی
ایدی. ذات عالی حکمتپروریلری آداب انسانیه واخلاق جمیله‌نك
تمثال مجسمی ایدی. نظر جلیل مرشدانه‌لری کائنات اوزرنده
تحریء حکمته معطوف ایدی. قوهٔ ذکالری برشرارهٔ لامعه‌کبی
سرعت انتقاله مالك ایدی. علویت وجدانی اووجود نادری
ملل مسلمه وغیر مسلمه‌نك التجاکاهی قیلمش ایدی. ترجمان
عارفانه‌سی اولان کلام حکیمانه‌سندن نااهل آدملر استفاده
ایده‌مزلردی .

اسم عالیلری (احمد بن حنبل)، کنیه‌لری (عبدالله) در .
پدرلری شیبان اهالیسندندر. امام حضرتلری دها رحم مادرده
ایکن بغداده کلمشدی . یوز آلتمش درت سنه‌سی ربیع الاولنده
کهواره پیرای عالم شهود اولدی . طریق تحصیله رغبتلری
زیاده اولدیغندن توسیع معلومات واکمال تحقیقاته مدار اولمق

اوزره بصره ، کوفه، شام، یمن قطعاتنی کزمشلر ومکهٔ مکرمه
ومدینهٔ منوره‌یی زیارت ایتمشلردر . دها حال شبابنده علوم
شرعیه‌یی تحصیل ایلمشدی. قرق یاشنه واصل اولدقلری زمان
مسند جلیل اجتهادی احراز ایلدیلر . بر کتابی استنساخ وبر
مسئله‌یی حل ایتمك ایچون مسافهٔ بعیده‌یه کیتدکلری چوق
اولمشدر. تحصیل علوم اغورنده هردرلو مشاقی اختیار ایدرلردی.
ایلك اوکه کندیسندن حدیث شریف اخذ ایدن (ابو یوسف)
در. علمادن درس اوقودیغی زمان رعایت مخصوصه‌ده بولنور
ایدی. حتی مشاهیر فقهادن (وکیع بن جراح) نام ذاتك آرقه‌سندن
یوررلردی . محدثیندن (یحیی القطان) حضرتلری هر ایکندی
نمازندن صکره آرقه‌سنی مناره‌یه یاصلایه‌رق حدیث خیرالخلائق
تعلیم ایتدکلری صره‌ده امام حنبل وسائره آیاقده طوره‌رق
آقشام نمازینه قدر استماع ایدرلردی. مشارالیهك عرفانی بتون
علما تصدیق ایدییورلر. حلقهٔ تدریسنده طقوز یوز قدر کبار
مشایخ نواله‌چین معرفت اولمشلردر.

(سلیمان بن اشعث) حضرتلرندن روایت اولندیغنه کوره
حضرت امام «معاصی ایمانی خفیفلندیریر» دیرلر ایمش . سنن
نبیه‌یه ارتباع ایتمك الك بیوك وظائفندن ایدی. بدعتی سومدیکندن
اصحابنه : ٭ سنن شریفه‌دن اولمیان کلماتی سویلمکدن
حذر ایدیکز . بیوریلردی . ٭ اصحاب نبی ذی شانك

جمله‌سی سودكارندن آنلر حقنده تفوهاتده بولنان زندیقدر »
دیمشلردر .

دها ایام صباوتنده فتوی ویرمكه باشلامشدی . زماننده
حافظه‌نك اك بیوكنه ذات شریفلری مالك اولمشدر ، چونكه
قرق سنه قدر فقه ، حدیث ، تاریخ كبی علوم آلیه‌یی ازبردن
تقریر ایلدی . هانكی علم اولسه ثبت صحیفه ایتمك ایسته‌مزدی .
بو دخی تقریرینی یازدیرمامشدر . مشارالیه حضرتلرینك برقاچ
اثر بركزیده‌سی واردر . جمله‌سی منقولات قبیلندندر . حدیثده
(المسند) نام اثر بهترینی اوتوز بیك قدر نطق بلیغ پیغمبری‌یی
جامعدر . امام حنبل حضرتلری كبی بر منقد مقتدرك حافظهٔ
كوهر افشانندن صادر اولان بو كتاب فوائد نصابك نه درجه
قرین صحت اوله‌جغی وارستهٔ بیاندر . مخدوملری (عبدالله) ه
«سن بو كتابی ازبرله . بر كون كلیركه سن‌ده امام اولورسین»
بیوردیلر . (المقدم والمؤاخر فی القرآن) (الناسخ والمنسوخ)
مثللو آثار جمیله‌سی تزیینی زمین معرفت ایتمكده‌در .

مشارالیه حضرتلری غایت متواضع اولدقلرندن سوقاقلرده
كزرلر ایكن آرقه‌سندن كیمسه‌یی تعقیب ایتدیرمزلردی .
مجاهدات وریاضات كبی امور دینیه‌نك صوك درجه‌سنی بولمشدر .
اوچ كونده بر طعام اكل ایتدكلری متفق علیهدر . یكرمی
درت ساعت ظرفنده اوچ یوز ركعت نماز قیلارلر ایدی . بش
كره حج شریفه عزیمت ایلمشلردر .

(هلال بن العلا) دییوركه: حضرت امامك علوم متنوعه‌ده
وقوف خارق العاده‌سی واردر . اقتدار فوق العاده‌سی مسلمدر .
اللی سنه قدر مصاحبت عارفانه‌لریله مشرف اولدم . مفتخرانه
سوز سویلدیكنی ایشتمدم . حتی بر كون « یا امام ! احمق
كیمدر؟» دیه صوردیلر . «كندینی مدح ایدندر» بیوردی .
بر دفعه استادینك اذنی اولمقسزین حضورنده اوطورمامشدر .
بر مسئله‌یی ازبرلمش اولسه بر دها اونوتمازدی . هر یرده جریان
ایدن مباحثاتده رأی عالیلری قبول اولنور ایدی . نطقه
ابتدار بیوردقلری زمان هركس سكوت اوزره بولنوردی .
بر كون « توكل نه‌در ؟» دیه صوردیلر : ❊ ناسدن استمدادی
قطع ایتمكدر ❊ بیورمش . ❊ طعام اخوان ایله مع
السرور . فقرا ایله مع الایثار . ابنای دنیا ایله مع
المروءة اكل اولنور ❊ هر شی ایچون كرم واردر ،
قلبك كرمی خالقدن راضی اولمقدر . جمل عارفانه‌سی
كلام حكمتبیانندندر . ❊ بر كیمسه‌نك محب صادقی فوت
اولورایسه كندیسی ایچون ذلتدر ❊ سوزی دخی مشارالیهكدر.
حیاسی ، صایغیسی زیاده ایدی . بر خانه‌یه كیره‌جكلری
زمان استیذان ایتمدن آیاق باصمازلردی . حسن اخلاقنه نهایت

يوقدر . كنديسنى ضرب وحقارتله يرله چاربانلرى عفو
ايتمشدر . حقوق عباده رعايتندن ثمرهٔ سعى اولميان آقچه ايله
اكل طعام ايلمزدى . حتى يمندن چيقاركن بر تك نعلنى
(آياق قابى) اكمكجى يه رهن براقمش ايدى . قورتارمق ايچون
نه قدر پاره ويرديلرسه قبول ايتمدى . برى ميراثدن هديه
اوله رق كنديسنه بيك آلتون كوندرمش ايسه ده آنى ده قبول
ايلمدى . فضائل اخلاقى حقنده چوق كتابلر يازلمشدر .
بونلردن (ابن الجوزى) (امام حنبل) نام اثرنده حضرت
امامك كافهٔ فضائلنى ذكر ايديور .

غايت جسور ايدى . حسن اخلاقى ، صفوت وجدانى اولانلرى
سور ايدى . ماهيتى وترجمهٔ احوالى مجهول آدملره حديث
شريف تلقين ايتمزدى . فقرايه محب اولديغندن هر نره ده فقير
وخسته بر آدم ايشتمش اولسه لر درحال زيارتلرينه كيدرلر
ايدى . حسن توجهنى قزانمامش آدم قالمامشدر . مسلم وغير
مسلم جمله سى سورلردى . سوز سويلردى كه هربرى بر آيينهٔ
حكمتدر . بيورورلردى كه : ❋ **حسن ظنى اولانك حياتى**
خوش اولور ❋ **يالان سويلمك امنيتى ازاله ايدر .**
كبر اولان آدمده عقل يوقدر . مزيت ، فضل ،
كمال علم وعرفان ايله در . سنده اولميان مزيات ايله

سنى مدح ايدنك سنده بولنميان سيئات ايله سنى
ذم ايده جكنه امين اول . علم اويله عالى بر رتبه دركه
عزلى يوقدر . سيئات ، امراض معنويه يى موجب
اولديغى كبى عدم طهارت ، علل ظاهريه يى
داعيدر .

امام حنبل حضرتلرى قرق ياشنده تأهل ايلدى (صالح ،
حسن ، حسين ، محمد ، سعيد ، زينب) نامنده آلتى اولادى
اولدى . اكبر اولادى اولان (صالح) ايكى يوز يكرمى اوچ
سنه سنده طوغدى . مومى اليه پدر عاليلرى امام حضرتلرينك
وفاتندن صكره خراسانه كيتدى . اثناى تدريسده حال
حياتنده پدرينك كنديسنه حسن توجه ورعايت مخصوصه سنى
تخطر ايلدكجه حزين حزين آغلار ايمش . ديكر مخدوملرى
سعيد كوفه ده قاضى اولدى .

امام حضرتلرى بر هفته قدر خسته اولوب ايكى يوز قرق
بر سنه سى ربيع الاولنك اون ايكنجى جمعه كونى بعد العصر
ارتحال دار بقا ايلمشدر . حال احتضارده ايكن علمادن برقاچ
ذات ياننده حاضر بولنمشلر ايدى . روايتلرينه كوره كلمهٔ
شهادتينى ايراد ايتدكدن صكره (لله الامر من قبل ومن بعد)
آيت كريمه سنى تلاوت ايدرك تسليم روح ايلمشدر . خبر وفاتى

اهالئ بغدادی متأثر ومجبور فریاد ایلدی . آغلامدق کیمسه قالمدی . غلبه‌لکك کثرتندن اهالی ، خانه قپولرینی آچه‌رق (آبدست آلمق ایستین کلسون) دیه ندا ایدرلردی . جنازه‌سی خارق العاده بر ازدحام ایچنده قالدیرلدی . تشییعده مسلم وغیر مسلم ذکور واناث بر ملیون کشی حاضر بولندیغی بعض تواریخده روایت اولنیور . دیکر بر روایتده سکسان بیك ارکك ، اوتوز بیك قادین قدر دینیلیور . مع مافیه بو قدر چوقلق استبعاد اولنماز . چونکه او زمان بغداد مقر خلافت اسلامیه ایدی . بالخصوص مامون زمانی اولدیغندن پارلاق وغلبه‌لك صره‌لری ایدی . بتون قری و نواحی دخی منضم اولورسه بو قدره بالغ اوله‌بیلور . اوچ کون جنازه نمازی قیلدیلر . جسد مبارکلری بغدادده بهشت آباده دفن اولنمشدر.

* معایبدن بری آرقداش آره‌یانلر آرقداشسز قالیرلر * سندن بر شیء ایستدیکی وقت ویرمدیکك ایچون اظهار غضب ایدن رفیق ، صادق دکلدر » جمل حکمیه‌سی اقوال عارفانه‌لرندندر .

ابن جریر

ائمهٔ اعلامدن بر مجتهد مطلقدر . مذهب عالیسنده مستقل اولدیغندن هیچ کیمسه‌یه تابع اولمامشدر . قوهٔ علمیه وجودت قریحهٔ عارفانه‌سنه دقت اولنملیدرکه حین بلوغندن وفاتی کوننه قدر مؤلفاتی جمع اولنسه هر کون ایچون اون درت صحیفه دوشیور . عصرنده دهات آره‌سنده بی نظیر بر عالم نحریر ایدی . رتبهٔ علمك طبقهٔ اولاسنده بولنیور ایدی . اکثر اموردہ رأی عالیلرینه مراجعت اولنور ایدی . ویردکلری قرار مصیب مدار حکم عام اولور ایدی . مقتدر مفسرین کرامدندر . حتی علمادن ابو حامد دیورکه : « انسان ابن جریرك تفسیرینی تحصیل ایچون چینه کیتمش اولسه ینه آزدر » . الحاصل نام عالیلری لسان تبجیل ایله یاد اولنمش اعاظم ائمه‌دندر .

اصل اسمی (محمد بن جریر) در . پدری بغدادلی ایمش . کندیلری ایکی یوز یکرمی درت سنه‌سنده طبرستانك (امل) ،

شهرنده کهواره پیرای عالم شهود اولدی . حافظ قرآن کریم
ایدی . معانی ومزایای قرآن عظیم الشان واقوال وسنن نبویه
واقف وقرائتی مشهور ایدی. صحابهٔ کرام وکبار تابعینڭ احوال
عارفانه‌لری نزدنده معلوم ایدی. (تهذیب الآثار) نام اثر بهترینی
ایادیٔ ارباب عرفانده دائردر . بونڭ کبی علوم سائره‌ده دخی
مؤلفاتی واردر .

عبدالرحمن حضرتلری

کبار محدثیندن و سرآمدان فقهادن اولوب کلام حکمت
بیانیله مشهور بر امام عالیقدردر. برچوق ذوات کرامدن اخذ
حدیث ایلمش وکندیسندن دخی برچوق اعاظم علما استماع
ایلمشلردر . هرکیجه نصف قرآنی تلاوت ایدرلر ایمش .
مدایح کثیره‌سندن باحث کتابلر برچوق احوال عارفانه‌سنی
نقل ایدییورلر. برکون مجلس عالیلرینه برسائل کله‌رك: «یا امام!
سن فلان حدیث ایچون خفیف وفلان حدیث حقنده موضوع،
یاخود متواتر دییورسین. بونی نه ایله اثبات ایدر وهانکی
وسائط ایله آکلارسین ؟» دیمسیله. حضرت امام مرقومه
خطاباً: «سنڭ الکه بر معدن کچمش اولسه آلتون، یاخود
کموش وسائره برجنسه منسوب اولدیغنی نه ایله بیلورسین ؟»
دیمش وسائل: «اربابنه کوستریر، صورارم» جوابنی ویرنجه
عبدالرحمن حضرتلری: «بنده مجلس علما ومحافل محدثینده
مذاکره ایدر، مشکوك اولان احادیثی موقع مذاکره‌یه قورم»
مقابله‌سنده بولنمشدر .

مشارالیه صباحه قدر عبادات وطاعات ایله کیجه‌لری

احيا ايدردى . يوز اوتوز بش سنه‌سنده دنيايه كله‌رك يوز
طقسان سكزده ارتحال دار آخرت ايلدى . يكرمى بيك حديث
شريف يازمشدر . احمد بن حنبل بو ذات حقنده «حديث شريف
ايچون خلق اولنمشدر» بيورمشلردر .

امام ابو يوسف حضرتلرى

ائمهٔ حنفيه‌دن مجتهد مذهبدر . ذات مباركلرى مجتهد
مطلق اوله‌مدقلرندن ايكنجى طبقه اصحابندندر . اسم شريفلرى
(ابو يوسف يعقوب بن ابراهيم بن حبيب بن سعيد) در . ابتدا
شرف اسلام ايله كسب مباهات ايدن جدى سعيددر .
يوم بدرده مدينهٔ منوره‌نك عسكرى حضورنده جناب نبى‌يه
عرض اولنمش ايدى . اوجيش جلادت آورده دلاوران اصحاب
نبى ميانده نظرگاه نبوتپناهى سعيده ايرشدكده «سعيد صغيردر .
محاربه‌نك احوالنه واقف دكلدر» بيوره‌رق قبول ايتمديلر .
يد سعادتلريله سعيدك رأس عاليلرينى مسح ايلديلر .

امام ابو يوسف كوفه‌ده يوز اون سنه‌سنده دنيايه كلدى .
صكره شهرتى بغداده عكس انداز اولدى . فقر وضرورتك پنجه‌سنده
ازلمش ايكن ثابت قدم اوله‌رق حضرت امام اعظمك مجلس
حكمتلرندن آيرلمامشدر . فم درر بارندن صدور ايدن احكام

فقهيه‌يى كمال اشتياق ايله استماع ايدرلردى . بر كون درس
زماننده والده‌سى كله‌رك ابو يوسف حضرتلرينى چاغيردى .
فرزند عاليسنى آغوش شفقتنه آله‌رق : « اوغلم ! حضرت امامك
معيشتى يولنده ، بز ايسه نهايت درجه‌ده فقيرز . حتى بو آقشام
يه‌جكمز يوقدر . سن درسى ترك ايت ده قوت لايموتمزى تدارك
ايده‌لم » ديدى . ابو يوسف بو حالدن متأثر اولدى . مجبورى
بر قاچ كون قدر مجلس امامه دوام ايده‌مدى . حضرت امام
ابو يوسفك كلمديكنى كورنجه درحال جلب ايدرك سببنى صوردى .
ابو يوسف فقر حالندن بحث ايله هر كون اسباب معيشتى تأمينه
چالشديغنى سويلدى . امام حضرتلرى بونك اوزرينه يوز
درهم احسان بيوروب بعدما مجلسندن آيرلمامسنى تنبيه بيورديلر .

ابو يوسف علم وعرفانى سايه‌سنده آز زمان ظرفنده مشا-
هير علما صيره‌سنه كچمشدر . حتى خلفاى عباسيه‌دن (موسى
الهادى) ابو يوسفى كوفه‌يه قاضى نصب ايلدى . هارون رشيد
دخى كنديسنى بو مأموريتنده ابقا ايلمشدر . ابتدا اسلامده
(قاضى القضاة) عنوانى احراز ايدن ابو يوسفدر . اون يدى
سنه قدر قاضيلق خدمتنى ايفا ايلدى . تحصيل علمه او درجه
آرزوكش ايدى كه پدرى وفات ايتديكى كونى جنازه‌سنى بشقه‌سنه
حواله ايدرك مجلس امامدن مفارقت ايتمامشدر . بر كون والده-
سى امام اعظم حضرتلرينك مجلسنه كيده‌رك : «اوغلمك سندن

غیری معینی بوقدر. بوکونکی نفقه‌سنی ویر» دیدی. امام حضرتلری:

❊ صبر ایت ، اوغلك فستق ایله طعام ایده جکدر

بیوردی. واقعا قاضی اولدیغی زمان هارون رشیدك سفره‌سنده فستق ایله طعام ایتمشدر. کیفیتی هارونه سویلدیکی وقت مشار الیه خنده ایتدی. مکافات علم وعرفانی اوله‌رق زنکین اولمش ایدی. برکون هارون الرشید: «مجموع ثروتکز نه‌قدردر؟» صوردیلر. «بیلمم، شمدیلك یدی یوز استرم وار. جمله‌سنك رکابی آلتوندر» جوابنده بولندی.

اصول حنیفیه‌یی وضع ایدن بوذاتدر. وجود عالیلری اودرجه ضعیف ایدی‌که یاتاقده یاتدیغی زمان ایچنده آدم یوق ظن اولنوردی. هارون ایله برابر مکهٔ مکرمه‌یه کیتمش ایدی. ابویوسف نمازده امام اولوب ایکی رکعتده سلام ویره‌رك آرقه‌سنه دوندی. جماعته خطاباً: «یا اهل مکه! سز نمازی اتمام ایدیکز. بز مسافرز» دیدی. مقتدیلردن بری «نمازی بزسندن ای بیلیرز» دنجه ابو یوسف «اکر بیلمش اوله‌یدك نمازده لاف سویلمزدك» بیوردی. امامك بو جوابی هارون رشیدك زیاده‌سیله خوشنه کیتدی.

امام غزنوی دیورکه «ابو یوسف تفسیر، حدیث کبی علوم شریفه‌ده یکتا ایدی» ❊ نعمت دنیا اوچدر. بیوررلری.

❊ اونلرده: نعمت اسلام، نعمت عافیت، نعمت

غنای نفسدر کونده یوز رکعت نماز قیلار ایدی. اثنای دعاده اللرینی اثواب آلتندن آداب ایله چیقاریر، رجب وشعبان آیلرنده صائم اولوردی.

برکون حضرت ابو یوسف کمال دبدبه ایله اسب سوار اوله‌رق چارشوده کزرکن بری: «یا امام! سز آلتون وکموش استعمالی جائز دکلدر بیوریورسکز. حالبوکه آتلریکزك نعلی بیله آلتون وکموشدندر. بو نصل اولور؟» دیدی. حضرت امام: «بونلری تلذذ وتکبر ایچون قوللانمه‌یز. ناسك مزخرفات دنیایه رغبتلری معلومدر. بزی بویله بر عظمتله کوردکلری وقت بو بر اتمکجینك اوغلی ایدی، بوقدر ثروته علم وعرفان سایه‌سنده نائل اولدی دیسونلرده تحصیل علمه چالشسونلر» بیوردی. علمانك البسه‌سنی سائر ناسدن تفریق ایتدیرن ابو یوسف حضرتلریدر. مذهب عالئ حنیفی‌یی نشره یکانه سبب اولدیلر. مآثر عرفانیله نزد خلیفه‌ده احترامات فائقه‌یه نائل اولمشدی. امام حضرتلرینك حکمیاتی پك چوقدر. بیوررلردی‌که: ❊ ناموس صاحبی اولمیان بر آدم ایله صحبت ایتمك کندینی بیلن ایچون عاردر. سن وجودیکی علم ایچون فدا ایتمینجه علم سکا بر شیء ویرمز.

وفات ایده‌جکی وقت : « یارب سن بیلیرسك كه
بن بیله‌رك حرام اكل ایتمدم . اثنای محاكمه‌ده
هر كیم اولورسه اولسون مساوات وكمال حقانیت
اوزره فصل بین ایتدم . كاشكی فقیر اولسیدم‌ده
مسند قضاده بولنمش اولمسه ایدم . یارب ! بنی
مغفرت ایله . دیه‌رك بارگاه احدیته مناجات ایلمشدر .
(علی بن یحیی) دیبور كه : « بر كون ابو یوسف حضرتلرینك
خانهٔ عالیلرینه كیتمش ایدم . برچوق دفاتر محفوظ ایدی . بونلر
نه‌در ، دیدم . اثنای قضاده ویردیكم حكملردر . روز محشرده
جواب تداركنه محتاج بیوردیلر » .

ابو یوسف حضرتلری عالم علم وعرفانده شهرت كیر آفاق
اولدقلری صره‌لرده امام اعظم حضرتلری نصیحت مقامنده
بیوردیلركه : « یالان سویلمكدن اجتناب ایت ، خاطر
ایچون مداهنه ایتمه . مجمع ناس اولان محللرده او-
طورمه . مافوقكده عالم وار ایكن بیلمدیكك بر
شیئه مداخله‌ده بولنمه . سوقاقلرده بیهوده كزوب-
ده تضییع اوقات ایلمه . یول كنارنده اوطورمه .

مسجدده اوطورمه . متنوع اثواب كیمه . زوجه‌ك ایله
كیجه چوق لاف ایتمه . بر طاقم رجالك تراجم احوالنی
زوجه‌كه سویله‌مه . علمدن عاجز اولورایسه‌ك عبادت
ایله مشغول اول .

ابو یوسف حضرتلری مذاكرات علمیه‌یه دائما آرزوكش
بولنور ایدی . انظار اشتیاقی دائما كتابه معطوف ایدی .
ابراهیم الجراح دیبور كه : « ابو یوسف حضرتلری حالت
نزعده ایكن یاننه كیردم ، بكا دیدی كه بر آدمك جنازه كیتمسی
راكباً می ، یوقسه ماشیاً می افضلدر ؟ بن ده راكباً دكل ، ماشیاً
كیتمسی افضلدر دیدم . قبول ایتمدی . حضورندن چیقدم »
بوده حضرت امامك افكار عالیه‌سی هر زمان مسائل شرعیه
ایله مشغول اولدیغنی ارائه ایدر .

مرض موتنده علویتك تأثیری تحتنده وجه عالیلرینك
اكتساب ایتدیكی حمرت لطیفه كویا رخسار جاناندن مقتبس
بر منعكس رنكین ایدی . مزایای لطیفه‌سی هركسجه معلوم
وعلو افكاری بتون قیمت شناسان علوجه مسلمدر . بیوك
ایدی : بیوكلكه نمونهٔ امتثال اولور ایدی . عادل ایدی : وجدانی
عدله معیار قیاس اوله‌بیلوردی . یوز سكسان ایكی سنه‌سنده
ارتحال جنات عالیات ایتمشدر . خبر وفاتی بتون اهالیٔ بغدادی
اشكریز تأثر ایلدی . نعش عالیلری احتفالات لازمه ایله

قالديريلوب بغدادده قريش قبرستاننه دفن اولندی . جنازه
نمازنی هارون الرشيد بالذات قيلديردی وجنازه‌نك اوكنه
دوشه‌رك دفن اولننجه‌يه قدر وظيفهٔ وداعی ايفا ايلدی .

امام محمد حضرتلری

شمس الائمه امام اعظم حضرتلرينك رحلهٔ فياضانه‌لرندن
يتشمش بر امام همامدر . ايكنجی طبقه‌دن مجتهد مذهبدر .
نظر اديبانه‌لری تماشای جلال خالقه معطوف ايدی . اخلاق
جميله‌سی علويتك بر آيينهٔ انعكاسی ايدی . آرايش بخش مجلس
اولدقلری زمان بتون ارباب عرفان كلامنی استماع ايدرلردی .
مسائل علميه‌نك اك دقيق نقاطنه واقف اولدقلرندن نطق
بليغانه‌لری سامعينی اهتزازه كتيرير ايدی .

حضرت امامك تلامذه‌سی ايچنده اك زياده سوديكی امام
محمددر . اسم شريفلری (محمد بن زفر ابو عبدالله الشيبانی) در.
پدری دمشق طرفندندر ، امام محمد (واسط) ده ساحهٔ
جهانه كلدی . چونكه پدرلری حال حياتنده دمشقدن
(واسط) ه كلمشدی . امام حضرتلری ايام شبابی كوفه‌ده

كچيردی. ثوری ، عمر بن ذر ، مالك بن مسعود ، اوزاعيدن
فقه شريف اوقومشدر . كذلك امام شافعی، ابو سليمان الجوز-
جانی ، هاشم بن عبد الرازی كبی افاخم دخی حضرت امامه
تعليم حديث ايلديلر. امام محمد حضرتلری امام اعظم افندمزك
مجلس معرفت آراسنه پدرلريله كيرمشدر . ابو حنيفه
حضرتلری پدرلرينه خطاباً : « اوغلكده نجابت و ذكا
واردر . تحصيل علمه تشويق ايله » بيوردی . بونك اوزرينه
امام محمد امام اعظمك مجلس حكمت انيسنه دوام ايدرك آز
زمان ظرفنده مسند جليل اجتهادی احراز ايلمشدر . امام
شافعی حضرتلری: «امام محمد كبی حسن حاله مالك بر اديب
وفقيه آز بولنور » بيوردی . مشاراليه حضرتلرينه: «زهد
وتقوايه دائر كتاب تأليف بيورديكزمی ؟ » ديه صورديلر .
«اوت ، (احكام) نام كتابی يازدم » ديدی. مؤلفاتی چوقدر.
حسن الاخلاقه مالك ، طريق مستقيمه سالك بر امام عالی
قدردر.

امام شافعی بيوريوركه : « امام محمددن اخذ اولنان علوم
كاغد اوزرينه چكلمش اولسه بردوه يوكی كتاب تشكيل ايدر.
جمله‌ناس علوم شرعيه‌ده اهل عراقك عياليدر . اهل عرفانده
ابو حنيفه‌يه منتدادردر . اگر امام محمد افكار عاليه‌سنی معرض
دقيقده ميدانه قويه‌جق اولسه بز آكلامقدن عاجز قاليرز ».
حضرت امام اوقاتنی بيهوده يره صرف ايتمزدی . حق اولاد

وعيالنك امور كثيره‌سنى باشقه برآدمه حواله ايتمشلردى . انلره: «بندن برشئ طلب ايتميكز» بيوررلردى . نطق عارفانه‌لرندن مستمعين غريق حيرت اولورلردى . بيوررلردى كه :

☼ بيوكلك نسب ايله دكل، فضل وكمال ايله در. صادق رفيق سنى خيره تشويق ايدندر ☼ عفو عقلك زكاتيدر ☼ عدل محافظهٔ اسايشدر ☼ حسن ادب نسب قبيحى ستر ايدر ☼ كندى نفسنى بكنمك قدر احمقلق اولماز ☼ نجابتى اعراضده آرامق روزكارده تغدى ايتمكه بكزر ☼ برمجلسده علم وعرفان مفقود اولور ايسه اوراده حيوانيت قائم اولور.

امام محمد حضرتلرى كيجه‌يى اوچه آيرمشلردى. برقسمنده نماز قيلار، ديكر قسمنده اويور، قسم آخرده مطالعه ايله مشغول اولورلردى . خانه‌سنده كيجه‌لرى صوت چيقاران بر خروس مانع مطالعه‌در ديه دفع ايتديلر. جوانب اربعه‌سى دائما كتاب ايله محاط بولنور ايدى . اويقو غلبه ايتديكى وقت «آه، بن نصل خواب غفلتنه طاله جغم . عباداللهك امورى بكا محولدر» ديه آغلاردى. حتى اويقونك حرارتى دفع ايتمك ايچون اوكنده بر لكن صو قويه‌رق اثوابنه

صو سرپردى . بوصورتله اويقويى قاچيرير ايدى. حسن اخلاقندن هركسه التفات ايدردى. الحاصل لسان تعظيم وتوقير ايله ياد اولنور برمجتهد عاليدر. هارون رشيد كنديني خراسانه قاضى نصب ايلديكى زمان خراسانك مركز حكومتى (رى) شهرى ايدى. بغداددن خليفه ايله برابر شهر مذكوره كيتدى . امام محمد اوراده يوز سكسان طقوز سنه‌سنده وفات ايلمشدر . هارون رشيد بو حالدن غايت متأثر ومجبور فرياد اولديغندن كيدركن «آه، مجمع ادب وخزانهٔ فقه يانمده ايدى . شمدى يالكز قالدم» دير ايدى . سؤال ايدنلره: «علم فقهى (رى) ده دفن ايلدم» ديه‌رك اظهار كدر ايلردى. جسد مباركلرى جبل (حراك)ده مدفوندر. اومقبرهٔ سعادت آورده مشاهير علمادن (هشام بن عبدالله الرازى) وجانب غربيسنده (كسائى) دخى انزوا كير خاك غفران اولمقده‌درلر .

امام محمد حضرتلرى وفاتى هنكامنده : «اكر جناب حق حضورنده بكا (رى) شهرينه جهاد ايچونمى ، ياخود نفسك تشويقى ايله‌مى كيتدك ديه خطاب اولنورسه‌م نه جواب ويريرم ؟» بيورديلر. مؤلفاتى اكمال اولنسه بيك جلده بالغ اوله‌جغى موثوقاً روايت اولنيور. (ابو عبد) نام ذات دييوركه: «بركون امام محمدك مجلسنه داخل اولدم. امام شافعى حضرتلرى اوطوريوردى . امام محمددن برچوق مسائل يازمقده ايدى . امام محمد شافعى‌يه يوز درهم (آقچه) ويره‌رك : «علم اوكرنمك آرزو ايدرسه‌ك هرزمان مجلسمزه دوام ايت» بيوردى. ائمهٔ اربعه‌دن

شافعی حضرتلری کبی بر امام جلیل «بن امام محمددن بر چوق مسائل اوکرندم» دیور بوایسه امام محمدك علو قدرینه بر دلیل قطعیدر.

امام محمد حضرتلری بر کون بر طالب علمه: «سن نماز، اوروج مسائلنه واقفمیسین؟» دیدی. مخاطبی: «اوت واقفم» دینجه «اویله ایسه سن بندن عالم ایمشسك. زیرا صلاة وصیامده اون ایکی بیك مسئله واردر» بیوردی. برکون مادیوندن بری «یا امام! خالقك وجودینه کائنات ومحسوساتدن بشقه دلیلك وارمی؟» دیمسیله حضرت امام: «ایشته محسوساتك غیری. بوندن بیوك دلیل اوله‌ماز.» بیوردیلر.

امام ابو یوسف اکثر اقوالی امام محمددن آلمشدر. امام محمد

* بزم عندمزده صحابهٔ کرامك افضلی حضرت ابوبکر، عمر، عثمان، علی رضی الله عنهمدن عبارتدر.

بیورورلردی. هارون رشیدك امریله بروقتلر فتوی ویرمکدن منع اولنمش ایسه‌ده صکره‌دن نائل التفاتی اولمشدر. غایت فرسوده لباس کیبر، تحصیل علم وعبادتدن تجدیدینه وقت بوله‌ماز ایدی.

برکون طبیعیوندن بریسی هارون رشیدك حضورینه کله‌رك خالق کائناتك موجودیتنه دلیل ایسته‌دی. درحال امام محمدك جلبی امر اولندی. امام حضرتلری درت ساعت صکره حضور حکمداری‌یه داخل اولدی. سائل مرقوم دخی برطرفده

اوطوریيور ایدی. هارون رشید حضرت امامه کج قالمسنك سببنی صوردی. حضرت امام بیوردی‌که: «یا خلیفه! خانم نهرك کنارنده اولدیغنی بیلیرسکز. خانه‌مدن چیقار ایکن برده کوردم‌که اوفاق بر یلکن سفینه‌سی نهرك اوزرنده روزکارك هبوبنه تاب آور مقاومت اوله‌میه‌رق موجه‌لرك شدتندن پارچه پارچه اولدی. آره‌سی چوق کچمدی. پارچه‌لنان سفینه هیچ برفردك صنعی اولمدن اولکی حالنه کلدی. بن‌ده او سفینه‌یه بیندم، نهری کچدم. طبیعی درت ساعت قدر کج قالمشم. بونده بنی معذور کوریکز» دینجه طبیعیوندن اولان حریف امامك بو سوزینه زیاده‌جه کوله‌رك هارون رشیده خطاباً: «یا خلیفه! بنمله مکالمه ایده‌جك ذات بومیدر؟ هیچ برکمی پارچه‌لنیرده بر صانع اولمدن تکرار حال اصلیسنه کلیرمی؟» دیدی. حضرت امام مرقومه خطاباً: «یا برکمی پارچه‌لندقدن صکره هیچ برفردك صنعی اولمقسزین اولکی حالنه کلمزده بوقدر کائنات خالقسز وجوده کلیرمی؟» بیوردی. حریف مبهوت قالدیغندن حضوردن طرد ایدلمشدر.

ابو یوسف حضرتلری «بن امام محمددن زیاده حکیمانه نطق ایراد ایدن کورمدم» مجلس عالمانه‌لرنده حاضر بولنان بالجمله فقها افتخار ایدرلردی. پدرندن اوتوز بیك درهم ارثاً انتقال ایلمشدی. نصفنی حدیث وفقه

شریف تحصیلنه صرف و نصف دیکرینیده نحو و شعر اغورنده
افنا ایلدی . ذات شریفلری کتاب اللهی عالم اولوب هر زمان
مرجع لذت شناسان ارباب حکمت ایدی» بیورییورلر. ابو-
یوسف حضرتلریله آرالرنده اختلاف وقوع بولمش ایسه‌ده
صکره مبدل ائتلاف اولمشدر . بوبابده عصر مذکورده بولنان
علما شهادت ایدییورلر. برکون فقها مواجهه‌سنده درس تقریر
بیورییورلردی. بریسی: «یا امام! جنب آدم جامعدن بشقه برمحلده
صو بوله مدیغی حالده جامعه کیره‌بیلورمی؟» دیدی. حاضروندن
بعضلری کیره‌مز دیدیلر. حضرت امام: «تیمم ایدر، صکره
کیرر وصوبی آلیر» بیوردی . سائل سؤالی دکشدیره‌رك: «بر
قوربغه صویه دوشوبده فوت اولسه نه‌لازم کلیر؟ صو تنجس
ایدرمی؟ دیدی. حاضرون ینه «ایدر» دیدیلر. امام حضرتلری
«خیر، تنجس ایتمز. چونکه صو ذاتاً قوربغه محلیدر» بیوردیلر.

حسن بن داود دییورکه : «فتواده اختصاص کسب ایدن
ذوات نصل شهرتکیر عالم اولمشلر ایسه امام محمد دخی مسائل شرعیه
واحادیث شریفه‌ده شهرت تامه اصحابندندر. یکرمی بیك قدر
مسائل شرعیه اجتهاد بیوردی . یدی بیك نطق رسول الثقلین
حافظهٔ علیه‌لرنده ایدی . برکون برمجلسده مسند نشین معرفت
اولمشلردی . اشرافدن بریسی کلدی. جمله‌سی آیاغه قالقدی .
امام محمد قیام ایلمدی. حریف حدت ایتمك ایستمش ایسه‌ده
بللی ایتمدی کیتدکدن صکره بریسی: «یا امام! بوآدمه نیچون

قیام ایتمدیکز؟» دیدی. حضرت امام «بوآدم نفسنه قیام اولنمسنی
سور. بوایسه مقبول دکلدر. حتی حدیث شریفده (من احب
ان یتمثل له الرجال قیاماً فلیتبوأ مقعده من النار) وارد اولدی.
نفسمی طبقهٔ علمادن اوشاقلغه تنزیل ایده‌مم.» جوابنده
بولنمشلردر. «قرآن کریم اوقویان بر آدمك والدین واستادندن
غیریسنه قیام ایتمسی جائز دکلدر.» دیرلردی .

مشار الیه حضرتلرینك بر چوق آثاری واردر. الآن
معمول بهدر . صیت وشهرتی هر طرفه یایلمشدی . عصرنده
مجتهد مطلق اولان حضرت (اوزاعی) امام محمدك اجتهاداتنی
ایشتدکده: «عجبا عراقده سنت رسوله واقف واصحاب رسول
واهل حدیثك احوالنی عالم وارمی؟ زیرا اصحاب نبی بوطرفلره
کیتمدیلر» امام محمد حضرتلری اوزاعینك اوسوزنی ایشتمسیله
همان سنن رسول و اقوال اصحابدن عبارت اولان (سیر کبیر)
نام اثر مهمنی آلتمش جلدده اوله‌رق سویلیه‌رك یازدیرمش
وجمله‌سنی برعربه‌یه یوکلتوب طوغریجه خلیفهٔ رشیدك سراینه
کوندرمشدر. خلیفه بویله براثر مهمك زماننده حیز آرای ظهور
اولمسنه زیاده‌سیله ممنون اولمشدر. برنسخه‌سنی اوزاعی‌یه کوندر-
دیلر. تعجب ایتدی. حضرت امامك مآثر عرفانتی تصدیق
ایلدی . امام حضرتلرینك مؤلفات سائره‌سنك چوقجه اولدیغی
یوقاریده سویلمش ایدك . سیر کبیر نزد خلیفه‌ده شایان قبول
اولدی شهزادکانه تدریس ایدلمسی امر اولندی . (اسماعیل

بن توبة القزوینی) شهزادکانك استاد فضائل نهادی ایدی. (امام
ابو سلیمان الجوزجانی) حضرتلرینك هم علیه‌لری بوبابده سبق
ایتمش اولمسه‌یدی بو کتاب یسباً نسیاً اوله‌جغی درکار ایدی .
چونکه امام محمده اسناد اولنان آثار بالذات کندیلری طرفندن
یازلمش دکلدر. بلکه شاکردانی طرفندن تقریرلری ضبط
اولنمشدر. بوبابده اك زیاده خدمتی کوریلان اعاظم تلامذه‌سندن
(ابوخصص کبیر) حضرتلریدر . بوذات حضرت امامك آثار
عالیه‌سنی بتون انظار جهانه نشر ایلدی. الحاصل مسائل
فقهیه‌یه اقدامات متوالیه‌سی سبق ایتمشدر.

امام زفر حضرتلری

اجلهٔ فقها وائمهٔ حنیفه‌دندر. طبقهٔ ثانیه‌دن مجتهد مذهبدر.
افکار بدیعهٔ عارفانه‌سی واسع ایدی . مسلك عالی‌یه سالك
اصیل، نجیب برعالم نحریردر . برقاچ مسئله‌دن بشقه اقوال
واجتهاداتنه فتوی ویرلمامشدر . اسم عالیلری (ابوالهندیل)
یاخود (ابو خالد زفربن هندیل بن صباح الکوفی) در . کتب
تدوین ایدن اون ذاتك بریسیدر. یوز اون سنه‌سنده قدمنهادهٔ عالم
وجود ویوز اللی سنه‌سنده کشمکش حیاتدن وارسته اولمشدر.
پدری (هندیل) اصفهان والیسی ایدی. امام زفرده اوراده
متوطن ایدی. ابتدا حدیث شریف تحصیل ایلدی. مجلس جلیل
حنفیه مظهر بیورلمشدر . ابو حنیفه حضرتلری بوذاتی
چوق سور وحتی « تلامذه‌مك اکملیدر » بیوررلر ایدی .
مشاهیر علمادن محمد بن عبدالله الانصاری، خلف بن ایوب ،
عصام بن یوسف، هلال الرازی کبی دهاة هپ حضرت زفرك
خلقهٔ تدریسندن یتشمشلردر . برادرندن قالمش اولان میراثی
آلمق ایچون کوفه‌دن بصره‌یه کیتمشلردی . اهالیٔ بصره

مفتون كمالات حضرت امام اوله‌رق بصره‌ده قالمسنی رجا ایلملریله
بالضروره خیلی وقت اوراده قالمش واسعهٔ عرفانی ایله بتون
طالبان علومك انظار بصیرتلرینی تنویر ایلمشدر . نام عالیسی
سزاوار توقیردر . هر نره‌ده اولورسه اولسون مباحثات علمیه‌دن
بشقه دنیایه عائد مالا یعنی كلام سویلمزدی . حتی بر مجلسده
بو یولده مالایعنی كلام دوران ایتمكه باشلارسه درحال مجلس
مذكوری ترك ایدرك چیقار، كیدردی . قاضی اولمسنی تكلیف
واجبار ایتدیلر . قبول ایلمدی . خانه‌سنده قپانه‌رق اوره‌دن
غائب اولمشدر . حضرت امامك غیبوبت واقعه‌سندن متأثر
اولان اركان مملكت سوقاقلرده « امام زفر عفو اولندی ،
چیقسون » دیه ندا ایتدیلر . بونك اوزرینه تكرار خانه‌سندن
چیقه‌رق تدریساته باشلامشدر . « بن برقاج مسئله‌دن بشقه
حضرت امامه مخالفت ایتمدم » بیوردیلر . كندیسندن بر مسئله
سؤال اولنسه ایدی مختصر جواب ویریر، هم ده ادلهٔ قاطعه ایله
اثبات مدعی ایدر ایدی . معرض تشكر وتواضعده « بن ابو حنیفه‌یه
مخالفت ایده‌مم . هر زمان بنی الزام ایدر » بیورورلردی .

معمر بن حسن نام ذاتدن « امام زفر ایله ابو یوسف ابو
حنیفه‌یه نسبتله نصلدر؟ » دیه صوردیلر . « بر سرچه قوشنك
شاهین یاننده اولان اهمیتنه بكزر » دیدی . امام زفرك قلب
تابناكنده خشیة الله مركوز ایدی . وفات ایتمدن مقدم بورجنی
تسویه ایلدی . نه قدر پاره‌سی وارسه جمله‌سنی قرنداشنه
ترك ایلمشدر . قرنداشی صباح بنی تحمیم قبیله‌سنده عامل ایدی .

زفر حضرتلری آخر عمرینه قدر عبادات وطاعات ایله مشغول
اولدی . وجدان عالیلری هر درلو مزایای انسانیه‌نك جلوه‌
كاهی ایدی .

اوزاعی حضرتلری

قافلهٔ مجتهدین میاننده شاهراه استقامتده شهرتكیر عالمدر.
ذات مباركلری مجتهد مطلق وآیریجه مذهب صاحبیدر . شام
شریفده ایكی یوز سنه‌قدر مذهب عالیلری حكمفرما اولمش
وتابعینی چوغالمش ایسه‌ده تحولات اعصار ایله شمدی منقرض
اولمشدر . اسم عالیلری (عبدالرحمن بن عیسی بن محمد) در.
(تبع تابعین) دندر. یحیی بن زكریادن اخذ علوم ایلدی .
یتمش ایكی یاشنده بیروتده یوز اللی سنه‌سنده وفات ایتدی .
بر كون حمامده ایكن حمامجی كندیسنك ایچریده اولدیغنی
اونوتمش ایدی . اوزرینه قپویی سد ایدرك كیتدی . بر مدت
صكره بخارك تأثیرندن میت اوله‌رق بولنمشدر . نوینك
روایتنه كوره اوزاعی حضرتلری یتمش سكز سنه‌سنده (بعلبك)ده
طوغدی . (اوزاع) دمشق طرفلرنده بر قریه ایمش . فقط
اوزاعی اورایه منسوب دكلدر . جسد مباركلری بیروت
جوارنده مدفوندر . حمامده تلف اولملرینی زوجه‌سنك

تشويقاتنه اسناد ايديورلر . اوزاعى حضرتلرى بيوررلردى كه

« دنياده هر ساعتده آلنان نفسلر روز محشرده
حساب اولنور . برنفس ذكراللهدن خالى اولورسه
حسرتدر . ارباب وجداندن حسن اخلاقه مالك
اخوان ايله هم صحبت اولمق اهل وماله ملاق
اولمقدن افضلدر . اولاد و عيالندن فرار ايدن
عبد آبق كبيدر »

عبدالله بن المبارك حضرتلرى

اجلهٔ ائمهٔ فقهادن بر علامهٔ بى مدانيدر . افكار بديعهٔ
علميه‌سندن باحث كتابلر محاسن اخلاقيه‌سنى يازه يازه بيتيره‌ميورلر.
ثروت مجموعه‌سنى بتون فقراى امته توزيع ايتمك صورتيله اظهار
سخا ايتمشدى . سنه‌ده يوز بيك درهم قدر مبلغ تصدق
ايدردى . مديونلرى ومصائب ديده‌لرى تخليص ايتمك هپ
او خزينهٔ سخانك دأب حميتپرورانه‌سندن ايدى . او درجه
حكيمانه نطق ايراد ايدردى كه علويتله متحسس اولمامق امكان

خارجنده‌در . يوز سكسان بر سنه‌سنده بغداد جوارنده (هيت)
بلده‌سنده ارتحال جنات عاليات ايلدى . حافظ النسفى حضرت
امامك يانئه حالت نزعده كيرمش ايدى . حضرت عبد الله
او صره‌ده بريسنه مسائل شرعيه يازديرمقله مشغول ايدى .
نسفى بو حالدن تعجب ايدرك: « يا امام ! بو خسته حالكزده
نيچون فقه شريف ايله مشغول اوليورسكز ؟ راحت ايتمكز
لازمدر » ديدى . عبدالله بن مبارك: « ايشتمديكم بر مسئله
وار ايسه بلكه فائده ويرير » بيوردى . وفات ايده‌جكلرى
وقت ماء زمزم ايچدى .

بر كون ذات مباركلرينه: «بزه حسن اخلاقى بر كلمه‌ده افاده
بيورك » ديديلر . « غضبى ترك ايديكز » جوابنى ويرمشلردر.
(عالم المشرق والمغرب) عنوانيله مباهى اولديغى بتون فقهاى
عظامك تحت تصديقلرنده‌در . ابراهيم بن شماس ديوركه:
« ناسك افقهى اوزاعى ، ابن المبارك ، فضل بن عباس ، وكيع
بن جراحدر » عثمان بن حسن نام شاعر بليغ حضرت امام
حقنده بر چوق اشعار سويلمشدر .

مشاراليه حضرتلرى حسن ادب اربابندن ايدى . بر فردك
عيبنى يوزينه اورماز ، اشارت طريقيله آكلاتير ايدى . حتى
بريسى آقسردقده الحمد لله ديمز ايسه آقسران آدمه « نه لازم
كلير؟» ديه سؤال ايدردى . «الحمد لله » دينجه « يرحمك الله»
ديرلردى . بتون فقرا واحبابنه توزيع نقود ايدردى. بر كون

بریسی: « یا امام! نصیحت ویرن وارمی؟» دیدی . حضرت
امام: « قبول ایدن وار ایسه ناصحده واردر » بیوردی .
بریسی حدیث شریف سؤال ایتمك اوزره خانه‌سنه کلیر، نهایت
درجه‌ده مداهنـانه حرکاتده بولنور . حضرت امام: « بن بو
صفتده بولنان بر آدمه حدیث شریف تلقین ایده‌مم » بیوردیلر.
❋ صاحب مزیت طاعت ، وجدان ، حسن اخلاق
سایه‌سنده تعالی ایدر . بیوردیلر . ❋ بن صالحینه
محبت ایدرم، فقط تأسف اولنور که او درجه‌یه
ارتقا ایده‌مدم . دیرلردی . بر کون بریسی بیك درهم
قدر پاره ایستدی. ویرلمسی ایچون وکیلنه یازدی . وکیل بونده
بر سهو وار دیه‌رك کیرویه رد ایلمش ایسه‌ده حضرت امام
بو دفعه اون درت بیك درهم ویرلمسنی امر ایلدی .

مشارالیه تابعیندن سعید بن یحیی بن سعد الانصاری وسلیمان
النخعی‌یه ملاقی اولدی . حضرت انس بن مالك ایله کورشمك
شرفنه‌ده نائل اولمش وکندیسندن حدیث شریف اخذ ایلمشدر.
برکون بر سائل (رابطه) دن سؤال ایلدی . ❋ سن نفسکی
حقه ربط ایت ، بوندن بیوك رابطـه اولماز .
بیوردی . بریسی . یا امام ! قرآن اوقومقمی افضلدر،

یاخود تحصیل علممی ؟ دیه صوردی . . سن نمازده
اوقویه‌جق قدر از برلدك ایسه کافیدر ، همان علمه
غیرت ایت ، علم سببیله قرآن کریمی آکلارسك .
جوابنی ویرمشلردر . . بر قومه مسافر اولدیغکز زمان
شفقت ایله معامله ایدیکز . ناسك معایبنی
کوردیککزده کندی قصورلریکزی اونوتمیکز .
بیورورلرمش . حقوق عبادی نه درجه‌ده کوزتدیکنه دقت
ایتملیدر که شامدن کلدیکی وقت یاننده امانت بر قلم قالمش ایدی.
تکرار صاحبنه اعاده ایتمك ایچون مرودن شامه قدر ماشیاً
کیتمشدر . فقهادن ابن عباس بن مصعب دیبورکه . ابن
مبارك حدیث ، فقه کبی فنون عالیه‌ده یکتا ایدی.
سخاوت ، شجاعت ، صداقت ایله مشهوردر .

استانه عالیلرنده چوق اوطوررلر ایمش. ❋ سن هر کون
خانه‌کده اوطورمقدن توحش ایتمزمیسك ؟ دیمشلر .
❋ نه‌دن توحش ایده‌یم؟ هر کون اصحاب حدیث ایله
برابرم. کویا مواجهۀ نبیده و مجلس اصحابده بولنیورم .

اودرجه‌ده متلذذ بیورمشلردر. ٭ علم حدیث فهم
ونشردن عبارتدر، دیرلر ایدی.

سفیان الثوری بیوریورکه: «بر سنه متمادیاً سعی وغیرت
ایتسه‌م عبدالله بن المبارکك اوچ کونلك کمالاتنه واصل اوله‌مام.»
بوداهی هردرلو فضائل عالیه‌یی جامع ایدی. بوبابده بتون ارباب
علم شهادت ایدییورلر. ٭ عالمه لایق اولان نفسی دنیادن
بری ایتمکدر. جملهٔ حکمیه‌سی ذات عالیٔ عارفانه‌لرینك فم
شریفلرندن صادر اولمشدر. برکون (سفله) کیمدر؟ دیه صور-
دیلر. «دینی دنیایه دکیشندر» جواب حقیقتپرستانه‌سنی ویرمشدر.

عبدالله بن عمر الرضی دییورکه «بز اهل بدعت وفاسق آدملر
ایله کوریشور ایدك. عبدالله بن مبارك بوحاله مطلع اولدی.
بکا توجیه خطاب ایدرك سن بر طاقم سوء اخلاق صاحبلریله
اختلاط ایدییورسك. بنمله اوتوز کون قدر کورشمه» بیوردی.
کرسیٔ عرفانده نطق ایراد ایدردی که جامع اولدیغی افکار
عالیه‌یی نه کلام فلاسفه‌ده، نه‌ده نطق خطباده ایشتمك احتمالی
واردر. کویا محاسن حکمیه بووادیٔ بلیغی موعد وصال اتخاذ
ایتمش ظن اولنور ایدی. ٭ انسانك صاحب تقوی
اولدیغنه اوچ دلیل واردر: آنلرده خالقدن کلن اموره
حسن توکل، احسان اولنانلره حسن رضا، باشدن

کچن بلالره حسن صبردن عبارتدر ٭ سوسلی کزمك
علمانك عاداتندن دکلدر ٭ صبر ایله مروت وقناعت
بذل ایله سخاوتدن افضلدر. اوچ شیئده حساب
یوقدر: سحورده، افطارده، برده مسافره اطعام
اولنان طعامده. بونلر نه‌قدر بذل اولنسه جائزدر ٭
زهد ادعاسی نفسی زهددن چیقاریر ٭ ادب دینك
ثلثیدر ٭ علمی تحصیل ایدوبده انواع دنائتی ارتکاب
ایدنلره تعجب ایدرم ٭ صالحینك ذکر اولندیغی
محللره رحمت نازل اولور.

اصحاب حدیثه زیاده‌سیله اکرام ایدردی. حتی خصوصی
بر آدم طوته‌رق یمك طبخ وتوزیع ایتدیریر ایدی. ابو اسامه
برکون حضرت امامك حضورینه یوزندن فقر وحال اماره‌لری
مشهود اولدیغی حالده کیردی. کوکسی طارلاشمش ایدی.
کیتدکدن صکره حضرت امام آرقه‌سندن درت بیك درهم کموش
کوندرمشدر. کوفه‌ده خانهٔ عالیلری بر انجمن دانش حالی
آلدیغندن هرکون آقشامه قدر مذاکرهٔ علم ایله امرار حیات
ایدرلر ایدی. اهل کوفه اکثر اموره حضرت امامه مراجعت

ایدرك رأی مصیبیله عامل اولورلردی. حسن ابن عبدالله دییورکه «ابن المبارك ایله خراساندن بغداده سیاحت ایلدم. بردفعه یالکز یمك یدیکنی کورمدم».

برکون هارون رشید «بو کیمدر؟» دیه صوردی. «بوکا عبدالله بن مبارك دیرلر. عالم خراساندر» دیدیلر. قرآن کریم تلاوت اولندیغی زمان صوك درجه متحسس اولورلر و قلب صافی اهتزازه کله‌رك هونکور هونکور آغلارلردی. علم و تقواده (مجمع البحرین) ماصدقنه نائل اولان ابن مبارك اوائل حالنده حسب البشریه سازه مراقلی و ترنمه آرزوکش ایدی. برکیجه بر باغچهٔ بهشت آراده اهویهٔ لطیفه ایله صبحکاهی استقبال ایدیورلردی. شفق آتدی. کونشك قرمزی ضیالری آغاجلره، داللره عکس ایتمکه باشلامشدی. خفیف خفیف اسن روزکار چمن زاری تحریك ایدییوردی. عبدالله همان یرندن قالقه‌رق باغچه‌یی طولاشمغه قویولدی. بر مرغ خوش نوا جوش و خروشه کلمش فریاد ایدییور. مشارالیه همان نوای مرغ ایله هم آهنك اولمق اوزره ترنم‌ساز اولمغه باشلادی. غائبدن بر زبان فصیح: (الم یأن للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله و ما نزل من الحق) آیت کریمه‌سنی اوقومغه باشلادی. بو حالده وجودینه لرزه عارض اولدی. درحال توبه ایدرك طریق زهده سالك اولدی. هرسنه تجارت ایچون خراسانه مال کوندریر و حاصل اولان تجارتدن اصحاب حدیثك اقوات یومیه‌سنی تدارك ایدردی. دائما یاننده بولنانلر سفیان الثوری، سفیان بن عیینه، ابن علیه، محمد ابن اسحق،

فضل بن عیاض دن عبارتدر. «بو بش محدث اولمسه ایدی بن تجارت ایتمزدم» بیورمشلردر. * **بز علمی دنیایی الده ایتمك ایچون اوکرنمش ایدك. فقط علم بزی طریق آخرته سوق ایتدی** » دیرلر ایدی.

ابواسحق حضرتلری دییورکه: «عبدالله بن مبارکك احوالنه نظر ایلدم. ابن مبارك اوزرینه اصحاب نبینك روحانیتندن، حجت رسول اکرمدن بشقه بر شیٔ کورمدم.» ابن وهبی دن روایت اولندیغنه کوره بر اعمی عبدالله بن مبارکك حضورینه کله‌رك کوزلرینك آچلمسی ایچون دعا ایلمسنی رجا ایلمش. حضرت امام دخی بارکاه احدیته رفع نیاز ایلدیکنده اعمانك کوزلری آچلمشدر.

آره صیره اصحاب حدیث ایله برابر جانب حجازه کیدردی. جمله‌سنك صره‌لرینی ذخائر ایله طولدیرر ایدی. حجدن عودت ایدرکن هر درلو مصارفی کیسهٔ سخاسندن تأدیه ایدر و هر بر و لرینك اولاد و عیالنه لازم اولان اشیایی مکهٔ مکرمه‌دن آله‌رق توزیع ایدردی. برکون طرسوس بلده‌سنی تشریف ایلدیلر. کندیسندن حدیث شریف اخذ ایدن برذاتی بوله‌ماسندن طولایی سؤال ایلدی. مدیون اولدیغندن محبوس اولدیغنی سویلدیلر. محبوسك خبری اولمقسزین اون بیك درهم قدر اولان بورجنی تأدیه ایدرك مومی الیهی قورتارمشدر. مدیون

حضرت امامك وفاتندن صكره سبب خلاصى اولديغنى آكلامشدر .

وكيع بن الجراح

ائمۂ حنفيه‌دن حديثده امام مطلقدر . يوز يكرمى يدى سنه‌سنده دنيايه كلدى . ابو سفيان ناميله معروفدر . مولدى سيذابور طرفلرنده برقريه ايمش . اكثر مدت حياتى كوفه‌ده كچمشدر . برچوق اعاظم فقهادن اخذ علوم واستماع حديث شريف ايلدى ، امام يوسف و زفردن طريق قياس ايله فقه شريف اوقودى . كنديسندن دخى ابن مبارك ، يحيى بن آدم ، ابن سعيد ، احمد ابن حنبل ، ابو جشم و سائر اكابر محدثين حديث شريف اخذ ايلمشلردر . يحيى بن اكثم حضرتلرى ديوركه : «سفر و حضرده وكيع ايله مصاحبت ايلدم. سنه‌يى صائم اولوب هركيجه ثلث قرآنى تلاوت ايتمينجه اويومازدى . نصف الليلده حديثدن مفصل قرائت ايدر وصباحه قدر بوحال دوام ايلردى» . «بز طلب علمه صوم ايله استعانه ايتدك ومفهومنجه دخى عامل اولدق» بيورديلر . «قرق سنه قدر حظوظ دنيادن بر شئ طاتمادم» ديرلر ايمش . ثروت مجموعه‌سندن قرق بيك درهم آقچه‌يى فقرايه تصدق ايتمش ودرت بيك قدر احاديث نبويه‌يى روايت ايلمشدر . كرك صحيح

كرك يالان يره مدت عمرنده اصلا يمين ايتمامشدر . بريسى نسياننددن شكايت ايلدى . حضرت امام ، نسيان علتى معاصيدن ايلرى كلير ، بيوردقلرندن سائل دخى بربيتى بروجه آتى مندرج اولان قطعه‌يى يازمشدر :

«شكوت الى وكيع سوء حفظى»

«فارشدنى الى ترك المعاصى»

ترجمه‌سى «بن حضرت وكيعه سوء حفظمدن شكايت ايلدم بكا ترك معاصى‌يى وصيت ايلدى . حفظ علم الهيدر . فضل الهى عاصى‌يه اعطا اولنماز» .

والده‌سى وفات ايده‌جكى وقت مشار اليهى يانـنه جلب ايدرك : «اوغلم بو اللرم ايله بركيمسه‌يى ضرب ايتمدم» ديمش . احمد بن حنبل حضرتلرى : «كوزلرم وكيع بن الجراح قدر بر عالم كورمدى» ديور . بيورورلردى كه : * ورع شبهاتدن اجتناب ايتمكدر * حلالك حسابى ، حرامك عقابى واردر * عاقل حق تعالى حضرتلرينك عظمت وقدرت الهيه‌سنى آكلايان‌در ، يوقسه حيل ودسائس دنيايه صاپه‌رق دولاب احتيالى دونديرن آدملر دكلدر .

«بوقدر احاديث شريفه‌يى نصل حفظ ايتدك؟» ديه صور-

مشلر. «تورع وعمارته وصداقت ايله حفظ ايلدم» بيورمشلردر.
بوفقيه عاليشانك اتقا، وقار، صلاح، جلادت، حميت كبى مزاياى
انسانيه‌سى تسليم كردهٔ اممدر. اجتهادده رأى عاليلرى مصيب
ايدى. هانكى حديث شريفى ايشتمش اولسه درحال عامل
اولوردى. يوز سكسان سنه‌سنده آلتمش آلتى ياشنده اولديغى
حالده عراق يولنده ارتحال بيورديلر.

داود بن نصير الطائى الكوفى حضرتلرى

برفقيه زهد آرادر. ترجمهٔ احوالى زهده برنمونهٔ امتثال
اولور. شوائب اغراض نفسانيه‌دن عارى، وسعت سخا،
صافيت وجدان، كثرت عبادات خصائص جميله‌سنك مابه‌التطبيقى
اوله بيلور. درويشلكك نه‌دن عبارت اولديغنى آكلامق ايستينلر
بوعالم زاهدك احوالنه دقت ايتملرى ايجاب ايدر. بعض علما مشار
اليهى سلسلهٔ فقهادن چيقاره‌رق صرف متصوفه‌دن كوسترمك
ايستمشلر ايسه‌ده ائمهٔ حنفيه‌دن ومحدثيندن محمود الكفوى
(اعلام الاخيار) نام كتابنده وچلبى مرحوم بركتابنده فقيه
اولديغنى تصريح ايتمشلردر. سائر مؤلفلردن دخى تصريح
ايدنلر واردر. حتى كيملردن استماع حديث شريف ايتديكنى
يازه‌جغز. ايلك اوكجه حضرت امام اعظمك حلقهٔ تدريسلرينه
مداومت ايلمش ايسه‌ده برايكى سنه صكره بتون بتون خلوت

نشين عبادت اولمشدر. اصلى خراسانلدندر. كوفه‌ده برور.
شباب اولدى. داود عبدالملك بن عمر وحبيب بن ابى عمر،
محمد بن عبدالرحمن بن ابى ليلادن استماع ايلدى. كنديسندن
دخى اسماعيل بن على، مصعب بن مقدام، ابو نعيم، الفضل
بن وقيع وسائره روايت ايلديلر. زهد وتقواده اودرجه ايلرى
كيتمش ايدى‌كه زماننده‌كى فقهاى عظام اعلاى قدرى حقنده
※ **اكر بتون اهل ارض ايله داود بن نصير الطائى
وزن اولنسه عبادتجه جمله‌سندن آغر كلير**. بيورديلر
بركون نفسنه خطاباً: «اكر سن دنيايى حديث و فقه
واسطه‌سيله جلب ايتمك ايستيور ايسه‌ك عاطلسك. شعر
ومداهنه يولنى ارتكاب ايتديكك حالده غافلسك» بيوردى.
كوچك بر ترلاسى وار ايمش. بوده حضرت عمر طرفندن
اجدادينه ويرلمش ايدى. ترلايى درت يوز آقچه‌يه بيع ايدرك
يكرمى سنه قناعت ايدوب اومقدار پاره ايله عمرينك ختامنه
ايريشمشدر. امام اعظم حضرتلرندن فقه شريفى اوقودقلرى
زمان اصحاب حنيفيه ايچنده جمله‌سندن ممتاز اولمش ايدى.
• **برلقمه ايتمك ايله بربارداق صو آره‌سنده اللى
آيت اوقومق لازمدر**. دير ايدى. ابن سماك داوده
«بكا وصيت ايله» ديدى. مشار اليه • **سن حق تعالى نك**

نهی ایتدیکی شیئلردن اجتناب ایت ، امر ایتدیکی
شیئلری یاپ . جناب حقك عظمت الهیه‌سنی ملا-
حظه ایت . دائما خلقت کائناتی بر مقبرهٔ سکون
مثالی دوشون . صائم اول ، افطار ایت . اخلاقی
بوزوق اسافل ووجدانسز انسانلرله انس پیدا ایتمه ،
باشك بر بلایه اوغرار . الچاقلردن آرسلاندن فرار
ایتدیکك کبی فرار ایله . بیورمشلردر .

برکون حضرت ابوحنیفه‌نك مجلس عالیلرنده «زیاده سویلدك»
دیدیلر . بونك اوزرینه سوءادبده بولنماق فکرینه مبنی حضرت
امامك مجلسنه کلدکاری زمان برسنه قدر سوزه ابتدار ایتمامشدر .
آخر عمرنده عزلت نشین اولمشلردر . ناس ایله اختلاط ایتمکدن
حذر ایدردی . برکون فقهادن فضل بن عیاض مشارالیهك
زیارتنه کیتمشدی . قپویی آچدی . فضل حضرتلری خارج
بابده آغلامشدر . بریسی : «یا داود بکا برکیمسه کوستر که هروقت
مصاحبت ایده‌یم» دیدی . «نافله مصاحبتده بولنمق مضلدر»
بیورمش . حارث بن ادریس «بکا وصیت ایله» دیدی . مشارالیه
حضرتلری جواباً . عساکر موت کلیور ، بولیل ونهار
مراحل اسفاردر ، خلق هر زمان اورایه نازل

اولورلر . سفرك انقطاعی قریب وحلول اجل دها
عاجلدر . زاد وذخیره‌کی حاضر ایت . بیورمشلردر .

عمر بن صدیق دیبورکه : «حضرت امام بنمله ایی کوریشیرلردی .
عزلته چکلدکدن صکره مجلسمزه دعوت ایلدك . «سزك
مجلسکز مجلس آخرت دکلدر» دیه‌رك دعوتمزه اجابت ایتمدی .»
«سنك معایبکی حفظ ایدن مزور ایله انس ایتمه» دیر ایدی .
سخاوتنك صوك درجه‌سنه دقت ایتملیدرکه برکون احبابی :
«سکا نفیس یاغ ایله طبخ اولنمش طعام حاضرلادق» دیدیلر .
قبول ایتمدکدن بشقه : «فلان آدمك یتیملری چوقدن بری
صیجاق طعام اکل ایتمامشلردر ، آنلره کوندرك ، ثواب اولور»
بیوردیلر . نائرهٔ عشق الهی قلبنه دوشدیکی صره‌ده خانه‌سندن
چیقمازدی . امام اعظم حضرتلری بالذات زیارتلرینه کیده‌رك
حسن التفاتده بولنور ایمش . برکون حضرت امامك مخدومی
حماد داوده بیك درهم اهدا ایلمش ایدی . داود قبول
ایتمامشدر . آقچه‌لری اوکنه سرپه‌رك کیتدی . داود اعاده
ایتدکدن صکره . دنیا طولوسی آلتون ایله بر آووج
خاك سیاه نزدیمزده مساویدر . بیوردیلر . زهد
وتقواده او درجه تعالی ایتمش ایدی‌که خانه‌سنك طاوانلرینی
سوکدیروب مدار تعیش ایدردی . نهایت صره دیوارلره
کلدی ، بریسی : «بو طاوانی تعمیر ایلر ایسه‌ك سنی یاغموردن

محافظه ایدر » دینجه « هایدی گیت ، بنی عشق الهیدن بری
ایتمه » بیورمشدر. سبب موتیده برعذاب آیتی تلاوت ایتمسی
اولدی . اوقورکن وجودینه لرزه عارض اوله‌رق درحال
وفات ایلدی . صباحلین جسد مبارکلرینی بی روح بولدیلر .
رأس عالیلرینی کرپیچ اوزرینه وضع ایلمش ایدی . جنازه‌سنده
جماعت پك چوق ایدی . مشاهیر علمادن ابن سماك قبر
شریفلری اوزرنده خطاب ایدرك: « یاداود! سن نفسکی بومقبر
سکونه ادخال ایتمدن اول کندی خانه‌کده حبس ایلمش ایدك.
دها روز محشرده حساب اولنمدن اول اعمالکی حساب ایلدك »
بیوردی . ولیدبن عقبه دیورکه: « بن داود الطائیدن ایشیتدم.
نیجه آدملر واردرکه بر حال سروربخشایه نائل اولدقلری حالده
هلاکاری او یوزدن اولور . بر چوق انسانلر دخی بولنورکه
نوع بشرده وسائر مکوناتده کوتو وکریه کوردکلری حالات
صلاح حال ونجاتلرینه وسیله اولور دیرلر ایدی .»

یوز آلتمش بش سنه‌سنده کشمکش حیاتدن وارسته
اولمشدر. رحمة الله علیه .

ابو اللیث سمرقندی

مشاهیر فقهای حنیفه‌دن ومحدثین کرامدندر . مؤلفات
مرغوبه‌سی دست اعتبارده متداولدر . اقدامات متمادیه‌سی

سایه‌سنده موثوق الکلم بر فقه عالیشان اولمشدر . اسم
شریفلری (محمد بن احمد بن ابراهیم السمرقندی) در . اوچ
یوز اون اوچ سنه‌سنده وفات ایلمش ایسه‌ده نره‌ده مدفون
اولدقلرینه دائر معلومات صحیحه‌یه مطلع اوله‌مدق . آثار
علمیه‌سی بین العلما پك مقبول اولوب نام جلیلی زبان تقدیر
ایله یاد اولنمقده‌در . (مسمی) نام کتابنی تألیف ایتدکدن
صکره روضهٔ سعادته براقوب پیشکاه نبیده خوابه واردی .
کیجه رؤیاسنده طرف رسالتدن : « یا فقیه ! کتابنی آل »
ندای قدسیسی واصل سمع عالیسی اولدقده اویانه‌رق
کتابك بر قاچ صحیفه‌سنی سیلنمش بولدی . مشارالیه حضرتلری
مفسرین کرامدندر . (ابو اللیث تفسیری) مشهوردر . (بستان
العارفین)، (فتاوای)، (نوازل)، (عیون)، (تاسیس النظائر)،
(مختلف الروایه) نام کتب شرعیه مشارالیهکدر . جعفرالهدی
کبی افاخم امتدن اوقومشدر .

قدوری

عصرنده ممالك عراقیه‌ده ریاست حنیفیه‌یی احراز ایلمشدر.
صاحب تقوی بر استاد کاملدر. مناظره ومباحثه‌یی چوق
آرزو ایدر ایدی. حتی اکثر ایام حیاتی بوصورتله کچمشدر.
ائمهٔ حنیفیه‌دن ابوحامد اصفهانی ایله برچوق مباحثاته کیریشمشدر.
حنیفی المذهب ایدی. کبار مشایخدن احادیث شریفه
روایت ایلدی، فقهادن اولدقلری بین العلما مسلمدر.
خطیب بغدادی مشارالیهك اسمنی سلسلهٔ مشایخ کرامه ادخال
ایلدی. اسمی (ابوالحسن احمد بن محمد بن جعفر الهمدانی) در.
حسن افاده‌یه مالك اولدقلرندن زلال بیان ایله بتون تشنکان
فقه شریفی اروا واسقا ایلمشدر. اوچ یوز آلتمش ایکی سنه‌سنده
دنیایه کلدی. (قدوری) ضم قاف ایله چوملك معناسنه اولان
(قدور) ـ مفردی (قدر) ـ ك نسبتیدر. مشارالیهك بونامه
وجه نسبتی آکلاشیله‌مامشدر. سمعانی بوبابده برشیٔ سویلمیور.
معتبر تاریخلرك بیاننه کوره (قدور) بغداد داخلنده بر قریه
اسمی ایمش. اوراده طوغمشلر. حتی فقهه دائر تألیف بیور-

دقلری (قدوری) نام کتاب فوائد نصاب بواسمله مشهوردر.
مذکور کتابی صاحب هدایه (مختصر) اسمنده‌کی اثرینه زمین
اتخاذ وحسامك (جامع الصغیر) ینی دخی برلشدیروب (هدایه)
نام اثری تألیف ایلمشدر.

(قدوری) حضرتلری علم فقهی (ابو عبدالله محمد بن یحیی
الجرجانی) دن اخذ ایلدی. بر قاچ بطن صکره امام اعظم
حضرتلرینه وارر. کندیلری اوچنجی طبقه‌دن معدوددرکه
حائز اولدقلری امتیازی کتابك اولنده بیان ایلمشلردر. فقهادن
اقطع دیمکله معروف اولان (ابوالنصر احمد بن محمد) و (عبد-
الواحد بن علی) قدوری حضرتلرندن فقه شریف اوقومشلردر.
ایام حیاتنك قسم کلیسنی تلاوت قرآن کریم ایله کچیرمشدر.
مختصر سرخسی‌یه بر مکمل شرح همت بیوردی. فقه شریفه
خدمات متوالیه‌سی سبق ایدن قدوری شافعی ایله حنفی مذهبلری
آره‌سنده مختلف فیه اولان مسائل شرعیه‌یی جمع ایدرك یدی
جلددن عبارت اولان (تجوید) نام اثر مهمی یازمشدر. بونکله
قناعت ایده‌مین بوغیور فقیه اصحاب حنیفیه میاننده وقوع بولان
اختلافاتی دخی طوپلایه‌رق آثار کمالاتپروریلرینه بر لاحقهٔ
کرانبها اولمق اوزره (تقریب) اسمنده بر کتاب دها یازدی.
بریسی مسائل غیرمعلله ودعاویٔ غیر معلله‌یی حاوی، دیکری‌ده
مسائل مع الدلائلی جامعدر. (مختصر) نام اثرنی مخدوملری محمد
نامنه تألیف ایلدی. درت یوز یکرمی سکزنجی سنه‌سنده رجب

شریفده پنجشنبه کونی بو عالم فانی‌یه وداع ایتدی. ضیاعی بالجمله
ارباب عرفانی غریق حزن ایلمشدر. وفاتنده هر کسك
چشمندن دموع تأثر آقمشدر. جسد مبارکلری بغداد جوارنده
برقریه‌ده دفن اولنمش ایدی. صکره‌دن چیقاریله‌رق بغدادده
شارع منصوریه مقابرنده ودیعهٔ خاك غفران ایدلمشدر.
رحمة الله علیه.

ابوالحسن عبدالله بن حسن الکرخی حضرتلری

مذهب حنیفیده صوك دفعه اوله‌رق ریاست حنیفیه‌یی احراز
ایلین حضرت کرخی طبقهٔ ثالثه اصحابندندر. حضرت امام
اعظمك تصریح ایتمدیکی مسائلده استنباط طریقیله برفکر
ایجادی ایله شهرت بولمشدر. بوندن طولایی مشارالیهك فتاواسی
مقبولدر. ذات شریفلری زهد وتقوی ایله متصف، فقر
حاله زیاده‌سیله صابر ایدی. ایکی یوز آلتمش سنه‌سنده ساحهٔ
جهانه کلدی. (موسی بن نضر الرازی)، (ابو علی الدقاق)،
(اسماعیل بن حماد) کبی اعاظمدن فقه شریف اخذ ایلمشدر.
معلوماتی واسع، روایتی زیاده، نماز وحیاسی چوق، کریم القلب
برفقیه عالی همدر. ابوبکر الرازی، جصاص، ابو علی وسائره
بتون شاکردان شاکر الاحسانیدرلر. عصرنده طبقهٔ فقهاده برموقع
عالی قزانمش اولدیغی آثاریله ثابتدر. سیف الدوله طرفندن

حاکملك تکلیف اولنمش ایدی. قبول ایتمامشدر. نهایت عمرنده
فلج علتنه مبتلا اولدی. سیف الدوله‌یه خبر ویردیلر. تداوی
اولنمسیچون طبیب کوندردی. بونی ایشیدن حضرت کرخی
(اللهم لاتجعل رزقی الامن حیث دعوتنی) دعای بلیغنی تحسر کنان
اوله‌رق اوقورلردی. سیف الدوله‌نك آدمی واصل اولمدن اوچ
یوز قرق سنه‌سنده واصل رحمت یزدان اولمشلردر. فتاواسی
معتبردر. تاتار علماسندن محمود الکفوی آثار جلیلهٔ کرخیه‌نك
استنباط ایلدیکی مسائلك کافه‌سنی (اعلام الاخیار) نام کتابنده
یازیور. بز بورایه نقلنه لزوم کورمدك (مختصر جامع کبیر)
آثار مهمه‌سندندر.

شمس الائمة السرخی حضرتلری

احکام فقهیه‌ده افکار واسعه صاحبی برفقیه عالیشان ایدی.
مآثر عرفانی اودرجه بالاتر ایدی‌که ابقای نام عالیسی ایچون
(شمس الائمه) عنوان جلیلی ویرلمشدر. اون درت جلددن
متشکل اولان (مبسوط) نام کتابی وشرح سیر کبیری طلبه‌سنه
املا ایدرك تألیف ایلمشدر. بو کتاب جلیل بوکون ایادیٔ
ارباب عرفانده کمال احترامله کزمکده وکتبخانهٔ حقوقك
طاق بالاسنی تزیین ایتمکده‌در. برکون ذات شریفلرینه: «امام
شافعی اوچ یوز جزء ازبرله‌مش» دیمشلر. «شافعی‌نك ازبرلدیکی

بزم محفوظاتمزك زكاتيدر» بيورديلر . مشار اليهك محفوظاتى
حساب ايديلير ايسه اون ايكى بيك جزئه بالغ اولور ايمش .
مختصر طحاوى‌يى شرح ايلمشدر. اسم عاليسى (محمد بن احمد
ابى سهل ابو بكر السرخسى) در. بش يوز تاريخنده وفات ايلمشدر.
نره‌ده مدفون اولدقلرينه دائر معلومات صحيحه‌يه دسترس اوله‌
مدق . فصاحت افاده‌يه مالك اولدقلرندن مجلس عاليلرى
مشتاقان اهل عرفانله طولار ايدى. « طوغرى سويلين
هر يرده مظهر التفات وقبول اولور . مزور اولان
آدم هر يرده مقهوردر . بر كيمسه كندى سيئات
احوالنى نه‌قدر كتم ايتسه ينه بيلنور . ديرلر ايدى .»

امام قشيرى حضرتلرى

امت ناجيهٔ اسلاميه‌نك مابهٔ الافتخارى بر فقيه ذوفنوندر.
اقتدار فوق العاده‌سنه مبنى بازار عرفانده (زين الاسلام) ،
(مفخر الانام) ، (مجمع البحرين) كبى القاب جميله ايله ياد
اولنمشدر . ائمهٔ مسلمه‌نك سر بلندى وظاهرى باطننه مطابق
بر زاهددر . سلاحشورلقده دخى مهارت كامله‌سى وار ايمش.
(قشيرى) ضم قاف وفتح شين وسكون يا ايله (قشر بن كعب)

نام قبيله‌نك نسبتيدر . اصولده اشعرى المذهب ، فروعده
شافعى ايدى . وعظ ونصيحتده سلاست افاده‌يه مالك ايدى .
(ابو القاسم عبد الكريم بن هوازن) ديه معروفدر. اوچ
يوز طقسان آلتى سنه‌سنده نيسابورده كهواره پيراى عالم شهود
اولدى . نيسابور قريه‌لرندن (استوا) نام قريه‌ده طوغمش
ايسه‌ده صكره‌دن خراسانه انتقال ايلديكندن عادتا عربلشمشدر.
(حديث)، (فقه)، (تفسير)، (ادب)، (كتابت)، (حساب)
كبى فنون عاليه‌ده بهره‌دار كمال ايدى . ساكن اولديغى قريه‌نك
معاملاتنى كوجلشمش اولديغندن علم حساب تحصيلى مقصديله
نيسابوره كلمش ايدى . او صره‌ده شهرت زاهدانه‌سى املاى
اذان ايدن شيخ ابو على الدقاق حضرتلرينك مجلس عاليلرينه
اوغرادى . حضرت شيخك كلمات شيرين ونصائح دلنشينى
قلبنك اك درين نقاطنه تأثير ايلدى . درحال هر ايشى ترك
ايدوك طريق زهده سالك اولمشلردر . استعداد فطريسى
جناب شيخك نزدنده مسلم ايدى . بر مدت صكره فقهادن
(ابو بكر محمد بن ابو بكر الطوسى) حضرتلرندن فقه شريف
اوقودى . استاد شهير (ابو بكر ساقسورى) دن دخى اصول
فقهى تحصيل ايلدكدن صكره بو اوچ استاد صاحب فضيلتك
تربيه‌سيله پرورده اولان امام قشيرى (ابو اسحق) ك اخطارى
اوزرينه معلوماتنى جمع وتحرير ايتمكه باشلامشدر . ابو اسحق ،
قشيرينك بر چوق كتب نافعه‌يى آز زمان ايچنده حافظه‌سنه
آلديغنى كورر كورمز حيران اولدى . «سن تحصيل علمدن

فارغ اولمه . مؤلفاتمی مطالعه وتدقیق ایله · اوج عرفانه ارتقا
ایدرسك » بیوردی . اثنای تحصیلده قاضی ابو بكر باقلانینك
دخی آثارینی کوزدن کچرمکده ایدی . اشتغالات عظیمه ایچنده
بولندیغی حالده شیخ ابو علی الدقاق حضرتلرینك مجلس
شریفلرینی ترك ایتمزدی . نهایت مشارالیهه داماد اولمشدر .
درت یوز اون ایکی تاریخنده حضرت شیخ آخرته انتقال
ایلدی . امام قشیری دخی تألیف آثاره باشلادی . ایلك
اوکجه (التیسیر فی علم التفسیر) نام تفسیر شریفی یازمشدر .
برده مشهور رساله‌سی وار ایمش . تألیف آثاردن اوصانمق
بیلمه‌ین حضرت علامه امام الحرمینك پدری ابو محمد ایله
بعض اکابر علمایی یاننه آله‌رق بغداده کلدی . بر مدت
مشایخ بغداددن آخذ حدیث ایلدی . بعده جانب حجازه متوجه
اولوب اثنای حجده حرمین محترمین مشایخندن نطق حضرت
پیغمبری‌یی استماع ایلدیلر . کندیلری دخی حدیث شریف
یازمغه باشلامشلردر . مشهور خطیب بغدادی امام حضرتلرینی
سلسلهٔ محدثین کرامه ادخال ایلمشدر . ذاتاً ایکیسی ده برعصرده
برحیات ایدی . حضرت قشیری ذوالقرنین بن حمدانك شو
قطعه‌سنی ورد زبان ایدر ایمش :

«لو کنت ساعة بيننا ماييننا»
«وشهدت كيف تكرر التود بعا»
«لعلمت ان من الدموع محدثا»
«وعلمت ان من الحديث دموعا»

امام قشیری درت یوز آلتمش بش سنه‌سنده نیسابورده
ارتحال جنات عالیات ایلمشدر ، جسد مبارکلری شیخ ابو علی
الدقاق حضرتلرینك مدفن شریفی قربنده ودیعهٔ خاك غفران
ایدلمشدر . مخدوملری (ابو نصر عبد الرحمن) عصرینك
امامی اولوب (الولد صنوابیه) سرینه ماصدق اولمش ایدی .
بغداده کلدیکی زمان وعظ ونصیحت ایتمك اوزره کرسیٔ
خطابته چیقمش ایدی . بتون اکابر علما کلمات فصاحت
آیاتنه دلتشنه اولدیلر . ابو نصر نظام الملك طرفندن جلب
اولنوب حسن التفاتنه مظهر اولمشدر . بو دخی نیسابورده
بش یوز اون درت سنه‌سنده عالم ابدیته چکلمشدر . (طبقات
السبکی) ده نقل اولنورکه: « بر کون امام قشیرینك مخدومی
زیاده‌سیله خسته اولور . امیدسز بر حاله کلور . قشیری
حضرتلری تأسفدن خوابه وارمشلر . رؤیاسنده غائبدن بر
ندا کله‌رك یا امام سن قرآن کریمده‌کی دعا آیتلرینی کورمدکمی؟
قالق یازده صوینی ایچیر وخسته‌نك اوزرینه اوقو دیدی .
حضرت امام بروجه تعلیم اوقومش ومخدومی دخی شفایاب
اولمشدر . » آیات جلیلهٔ مذکوره هر کسجه معلومدر .
یوقاروده بیان اولندیغی اوزره امام قشیرینك نطق عارفانه‌سی
اودرجه‌ده مؤثر ایمش که واصل سمعی اولان بر مخاطب هیجانه
کلور ودرحال توبه ایدر ایمش .

حسن بن زیاداللؤلؤالکوفی حضرتلری

فقهای حنیفیه‌دندر . حضرت امام اعظمدن حدیث وفقه
شریف استماع ایلدی . (محمد بن سماعه) و (محمد بن شجاع)
کبی اکابر فقها بو استاد عالینهادك پرورشیاب علم وعرفانی
اولمشلردر . « ابن جریجدن ایکی بیك قدر احادیث شریفه
استماع ایلدم‌که فقها آنلره محتاجدر . » دیبور . بو فقیه عالی
همم او درجه مسائل شرعیه‌یه دقت ایدرمش‌که فتوی ویردیکی
بر مسئله‌ده خطا ایتدیکنی آکلایه‌جق اولورسه درحال بر دلال
چیقاره‌رق « (حسن بن زیاد) فلان مسئله‌ده خطا ایتدی ،
عامل اولمیکز » دیه ندا ایتدیرر ایمش . اوقاتنی بر قاچ قسمه
آیرمش ایدی . صباح نمازندن زواله قدر مسائل شرعیه ،
زوالدن ظهره قدر امور ذاتیه ، ظهردن عصره قدر ینه فقه ،
عصردن آقشامه قدرده علم اصول ایله مشغول اولور وآقشام
ایله یاتسو آره‌سنده دخی مسائل مغلقه‌نك حلیله اوغراشیر
ایدی . کیجه‌لری دخی وصایا اوقوردی . وقتنی بیهوده یره
ضایع ایتمین بو ذات مطالعاتك غیری بر ایشله مشغول اولسه

زوجه‌سی یانی باشنده کتاب اوقویه‌رق کندیسی دیکلر ایدی .
« قرق سنه خانه‌مده یاتمدم وسراجی صباحه قدر سوندیرمدم »
بیورمش . بوده هر کیجه مطالعه ایله صباحه داخل اولدیغنی
کوسترر . هارون رشید طرفندن کوفه‌یه والی نصب اولندی .
ایکی یوز درت سنه‌سنده وفات ایلمشدر .

ابن ساعاتی حضرتلری

(احمد بن علی بن تغلب بن الساعاتی البغدادی البعلبکی)
مشارالیه مشاهیر فقهادندر . بغدادده ساکن اولوب علم
جلیل فقهی اوراده تحصیل ایلمشدر . پدری ساعاتی بغدادده
مستنصریه اوزرنده اولان ساعات مشهوره‌یی اعمال ایلدیکندن
بین الناس بوعنوان ایله متعارف اولمشدر . فقهه دائر اون درت
جلد اوزرینه یازدیغی (مجمع البحرین) نام کتاب جلیل کتبخانهٔ
امتی تزیین ایتمکده‌در . افاده‌سی هم مختصر ، هم مهمدر . ذاتاً
جناب مؤلف بغدادده علم فقهه سعی تامده بولنانلرك اك کزیده‌
لرندن بر کاتب مقتدر ایدی . (مجمع البحرین) (مختصر قدوری)
و (منظومهٔ نسفی) دن عبارت اولوب ایکیسی بریره جمع اولنه‌
رق بعض کونه محاکاتدن صکره حیز حصوله کتیرلمشدر .
صکره‌دن ینه کندیسی ایکی جلد اوزرینه شرح ایلمشدر .

تركجه‌سنی بالذات كوردم . ابن ساعاتینك اصل اقتدار علمیسی
اصول فقهده‌در . فقهه دائر (القواعد) و (البدیع) نام
اثرلر مؤلفات مشهوره‌سندندر. تاریخ وفاتی آلتی یوز سكسان ایكی
سنه‌سی اولدیغنی یازیبورلر. مخدومی دخی فضلا وعلمادن ایدی.

كاسانی

(علاء الدین ابوبكر بن مسعود بن احمد الكاسانی) مشهور
نورالدین شهیدك زماننده بر حیات بولنان فقهادندر. (بدیع) نام
كتابك مؤلفی شیخ علاء الدین احمد بن ابی احمد السمرقندیدن
تفقه ایلیوب كریمه‌سی فاطمه‌یی دخی تحت نكاحنه آلمشدر.
شیخ مشارالیهك (تحفه) اسمنده‌كی كتابنی شرح ایدرك (بدایع)
نامی آلتنده قیزه مهر مقابلی ویرمشدر . فاطمه فقیهه اولمغله
كندیسی داخل اولدیغی حالده زوجی وپدری جمله‌سی برخانه‌ده
فتوی ویرمكه باشلادیلر . اوچ مفتی بر خانه‌یه طوپلاندی .
فتوالری عالمجه مقبول ومعتبر ایدی .

كاسانی بر وقتلر صاحب رومدن سفر صورتیله سلطان
سعید نورالدین حضرتلرینه كیتدیكی وقت منحل اولان (مدرسهٔ
حلاویه) مدرسلكی عهده‌سنه تفویض اولنمش ایدی . دمشقه

داخل اولدیغی وقت علمانك آره‌سنده مختلف فیه اولان
مسائلك جمله‌سنی حل ایدرك هیچ بر فرده آغیز آچدیرما-
مشدر . محمد بن خمیس الحنفیدن موثوقاً روایت اولندیغنه
كوره كاسانی حال احتضارده (ثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت
فی الحیوة الدنیا وفی الآخرة) آیت كریمه‌سنی اوقور ایكن
(وفی الآخرة) قول شریفنده تسلیم روح ایلمشدر . حلبك
خارجنده مقام ابراهیمده دفن اولنمشدر .

ابن شریح

مشارالیه كبار ائمهٔ شافعیه‌دندر. اسمی (ابو العباس احمد بن
شریح) در. احكام شرعیه‌ده عصرنده بر موقع احترام احراز
ایلمش وصیت عالمانه‌سی قطعهٔ عراقك هر طرفنه یاییلمشدر .
اصحاب شافعیه‌نك جمله‌سی اوزرینه ترجیح اولنور . قدرت
كمالی تسلیم كردهٔ ارباب فقهدر. صلاح حالیله برابر تحصیل علم
وتألیف آثاره اودرجه‌ده راغب ایدی‌كه درت یوز قدر مؤ-
لفاتی واردر. برداهی بی‌مدانی اولوب زمرهٔ كرام فقها میاننده
كثرت مؤلفات ایله مشهور بر ذات عالی قدردر . مذهب
شافعینك انتشارینه غیرت تامه كوسترمش وسائر مذاهبك

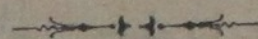
انقراضنی آرزو ایلمش ایدی . بوبابده چوق غیرت ایلدی .
عالم مشهور (ابوقاسم) دن اخذ علم ایلدی . کندیسندن دخی
اوقویانلر چوق اولمشدر . مشهور مجتهد مطلق داود ظاهری
ایله میانه‌لرنده مناظرات کثیره واقع اولمشدر . مشارالیهك
عصرنده فائق الاقران اولدیغی محققدر . سنن رسول اللهی اوته‌یه
قویه‌رق بدعتلرك محوینه چوق چالیشمشدر . حتی بوبابده حال
حیاتنده بولنان اهالی کندیسنه منتدادردر . ابتدا مناظره‌یی
کشاد ایدن ابن شریجدر . اکثریسنه غلبه چالدی . ابن شریج
وفاتندن برقاچ کون مقدم اصحابنه وفات ایده‌جکنی بیلدیردی .
« نه‌دن استدلال ایلدیکز ؟ » دیدیلر . « بو کیجه رؤیامده محشری
قورلمش کوردم . بر منادی سز هانکی اعمالکز ایله حضوره
کله‌جکسکز دیه ندا ایدییوردی . بن ایمانمز ایله کله‌جکز . بیوك
کناهلردن اجتناب ایلدك . کوچك کناهلری ده الله عفو ایدر
دیدم . بورؤیا موتمك قریب اولدیغنه دلالت ایلر » دیمش . « بو
نصل اولور ؟ » دییه سؤال ایلدیلر . « سز بیلمزمیسکزکه جناب
خالق (اقترب للناس حسابهم) بیوردی . حسابك یقین اولمسی
موته اشارتدر » دیدی . واقعا برقاچ کون صکره اوچ یوز آلتی
سنه‌سنده وفات ایلمشدر . جسد مبارکلری بغدادده (سویقة القالب)
نام محلك جانب قربیسنده دفن اولندی . سن عالیلری اللی
یدی‌یه بالغ اولمشدر . مشارالیهك اقوال عارفانه‌لرندندرکه
منافقلق علاماتندن بری‌ده منفعت ضمننده

کورشمکدر . محبت والتفاتنی اغنیایه حصر ایدوبده
فقرایه نظر حقارتله باقانلر ، مزیت ونجابتی ظاهرده
آرایانلر ، کمالاتنه عالمی مفتون قیلمق آرزوسنده
بولنان اهل کمالدن عد اولنمازلر .

ابن القاضی

طبرستانده عصرینك امام همامی ایدی . شافعی المذهبدر .
کنیه‌سی ابوالعباس ، اسمی احمددر . ابن شریجدن اخذ فقه
ایلدی . عشاق رسول اللهدن برعالم بی نظیر ایدی . قلم مشکین
رقمیله ساحه‌زیب حصول اولمش آثار نحریرانه‌سی بك چوقدر .
بز برقاچ دانه‌سنه مطلع اولدق . (کتاب التلخیص) ، (ادب القاضی)
(المفتاح) . تلخیص کتابنی ابو عبدالله بن حسن وشیخ ابو علی
شرح ایلمشلردر . واقعا کوچك بر کتاب ایسه‌ده مندرجاتی
مهم وعالیدر . امام غزالی اکثر یرلرینی اقتباس ایلدی . حسبةً لله
وعظ ایتمك ایچون ماشیاً طبرستاندن طرسوسه قدر کیتدیکی
چوق اولمشدر . برکون طرسوسده وعظ ایدرکن باری تعالی‌نك
عظمت وجلالنی پیشکاه ارباب حقیقته عرض ایتمکه باشلدیغی

صره‌ده وجودینه بر رعشه عارض اوله‌رق درحال یره دوشوب
روح شریفلری کلستان فردوسه پرواز اولمشدر. بو وقعه اوچ یوز
اوتوز بش تاریخنده وقوع بولمشدر.

ابوبکر احمد بن الحسن البیهقی

فنون شرعیه‌ده وحید دوران بر عالم زمان ایدی. مسائل
دینیه واحکام جلیله‌نك هر برشعبه‌سنده برنجیلکی احراز ایلمش
ایسه‌ده اك زیاده فن حدیثده مهارت کامله‌سی وار ایدی.
نیسابوره یکرمی ساعت مسافه‌ده بولنان (بیهق) نام قریه‌ده
اوچ یوز سکسان سنه‌سنده ساحه‌پیرای عالمشهود اولدی.
محصول مساعیٔ عارفانه‌سی اودرجه ایلرویه وارمشدرکه
بوکون تواریخ معتبره مشارالیهك بیك جلد مؤلفاتی
اولدیغنی روایت ایدیورلر. نصوص شافعیه‌یی اون بر
جلدده جمع ایلمشدر. تحصیل علم ایچون عراق
وحجاز طرفلرینی کزه‌رك نره‌ده بر عالم بولمش ایسه همان حلقهٔ
تدریسنه اوطورمشدر. لذائذ حیاتیه ومناصب دنیویه‌نك هیچ
بریسنه اظهار التفات ایتمامشدر. کتاب سنن کبیر وسنن صغیر،
دلائل النبوه، السنن والآثار، شعب الایمان، مناقب شافعی
و مناقب حنبل نام آثار همتلریله وجوده کلمشدر. امام الحرمین

بوذات حقنده «ائمهٔ شافعیه‌نك سرتاج ابتهاجیدر» دییور. درت
یوز اللی سکز سنه‌سنده نیسابورده وفات ایدرك جسد مبارکلری
(بیهق) نام قریه‌یه نقل اولنمشدر.

ابوبکر القفال

(ابوبکر محمد بن علی بن اسماعیل القفال) عصرنده
ماوراءالنهرده علم جلیل فقهده بر امام همام ایدی. لغت وشعرده
دخی بی نظیر ایدی. خراسان، شام، حجاز طرفلرینی کزه‌رك
(ابن شریح) دن فقه شریفی اخذ ایلدی. محدثیندن اولدیغی
بین الفقها مشهوردر. ایلك اوکجه فقهده (حد حسن) ی
تألیف ایدن ابوبکر القفالدر. اصول فقهه دائر معتبر برأثری
وار ایمش. بونك اقدامات متمادیه‌سیله ماوراءالنهرده مذهب
شافعی تعمم ایلدی. جریر بن محمد بن طریددن روایت
ایلمش، کندیسندن دخی حاکم ابوعبداه، ابوعبدالرحمن السلمی
روایت ایلمشلردر. بوفقیه عالیشان (تقریب) نام کتاب
مشهورك مؤلفی قاسمك پدریدر. (عجلی) نام مؤلف بونی
انکار ایدییور. مع مافیه (شرح مشکلات الوجیز) نام کتابك
اوچنجی بابنده تمیم بحثنده (تقریب) ك مؤلفی ابوبکر القفالدر
دینور. حاصلی بو جهت مختلف فیها اولدیغندن مؤلف تعیین
ایتمکسزین (صاحب تقریب) دییورلر. مشارالیهك وفاتنده‌دخی

اختلاف واقع اولمشدر. شیخ ابواسحق الشیرازی طبقاتنده اوچ
یوز اوتوز آلتی سنه‌سنده وفات ایتدی دییور، دیگری اوچ یوز
آلتمش بش سنه‌سنده کوستریور ایسه‌ده سمعانی معتبر براثرنده
جمله‌سنی رد ایدرك ایکی یوز طقسان بر سنه‌سنده وفات ایتدیکنی
بیان ایلمشدر. (شاشی) ماوراءالنهرده بر بلده اولوب اورادن
اوللری چوق علما چیقار ایمش.

ابوالطیب محمد بن الفضل

(بن سلمه بن عاصم الضبی البغدادی) بغدادك اکابر
فقهاسندندر. شافعی المذهب ایدی. ابن شریحدن فقه شریف
اخذ ایلدی. حسن خطه مالك اولدیغندن برچوق کتابلر
یازمشدر. مؤلفات مشهوره‌سی شونلردر: کتاب المفاخر،
کتاب العود والملاهی، کتاب الطبقه (جلاء التشبیه)، ضیاء القلوب
فی معانی القرآن، کتاب الاشتقاق، کتاب الزرع والنبات،
کتاب خلق الانسان، کتاب مایحتاج الیه الکاتب، کتاب المقصور
والممدود، کتاب المدخل الی علم النحو.

شدت ذکاده شهرتی واردر. هرکسك حسن توجهنی
قازانمش ایدی. پدری آثار عدیده صاحبی، فنون ادبیه‌ده
امام ابوطالب المفضل نام ذاتدر. دها کنج ایکن یقاسنی دست

غدار اجله تسلیم ایدرك اوچ یوز سکسان سنه‌سنده محرم
آینده وارستهٔ حیات فانی اولمشدر.

عبدالله بن محمد سلامة

مصرده نیر عرفانی شعشعه پاش اولان فقهادندر.
شافعی المذهب ایدی. آثار عدیده‌سی تزیین کتبخانهٔ جهان ایتمکده‌
در. (شهاب) نام اثری مشهوردر. مناقب امام شافعی، الانباء،
تاریخ خلفا کبی آثار قلمیه‌سی مشهور ومعتبردر. حسن اخلاقه،
طهارت وجدانه مالك برعالم بی مدانی اولدیغی مؤلفاتندن
آکلاشیلیور. مسائل فقهیه‌یه دائر علوم متنوعه‌ده بهره‌یاب
اولوب فتوی ویریر ایدی. مصرده درت یوز اللی درت
سنه‌سنده وفات ایلدی. جنازه نمازی (نجار) نام مصلاده جمعه
کونی بعد العصر قیلنمشدر.

فخر الاسلام ابوالحسن علی بن محمد بن عبدالکریم بن موسی البزدی

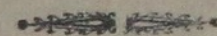
علوم عالیه وفنون متنوعه‌یی حافظهٔ تحریرانه‌سنده جمع ایدن
بو فقیه عالی شان مذهب حنیفیده (قاضی القضاة) عنوان
جلیلنه نائل اولمش واصولده (عالم الدنیا) عنوان شعشعه‌دارینی
احراز ایتمشدر. فقهای سائره ایچنده اویله آثار جدیده میدانه

قویمشدرکه اقدامات خارق العاده‌سنه حیران اولمامق قابل دکلدر، خطیب سمرقندی، ابو بکر العامری، ابو المعانی، ظهیر الدین بن زیاد مثللو سرآمدان علما رحلهٔ فیاضانه‌سندن یتشمشلردر. جامع الکبیر وجامع الصغیر کبی ایکی مهم اثرك شرحی اولمق اوزره اون بر جلدده یازمش اولدیغی (مبسوط) نام کتاب دیکر پارلاق مؤلفاتنه بر لاحقهٔ کرانبها تشکیل ایدر. اصول فقهه دائر تحریرینه همت بیوردیغی (اصول فخر الاسلام بزدوی) نام مشهور کتاب اصول فقهجه بین العلما مشهور ومعتبردر. قرآن شریف اوزرینه یازدیغی تفسیر عالی یوز یکرمی جزءدن مرکبدر. هر جزئی قالین کاغدلر ایله تدوین اولندی. آثار معتبره‌ده بیان اولندیغنه کوره بو ذات معرفت سماتك فقهه دائر (غناء الفقهاء) نامنده بر کتابی دها وار ایمش. درت یوز تاریخلرنده ساحهٔ عالمه کلوب درت یوز ایکی سنه‌سی رجب شریفنده واصل داربقا اولمشلردر. جسد مبارکلری سمرقنده قدر کتوریلوب مسجد شریف قبوسنده ودیعهٔ خاك عطرناك ایدلمشدر. مسائل شرعیه‌ده‌کی اجتهادات مهمه‌سی محمود الکفوینك (اعلام الاخبار) نام اثرنده یازیلیدر. پك مهمدر.

نجم الدین ابو حفص

عمر بن محمد بن احمد بن اسماعیل بن محمد بن احمد حدیث، فقه، اصول، کلام کبی علوم عالیه‌ده وقوف تام صاحبی ایدی. بین العلما معتمد علیهدر. نشر علوم خصوصنده غیرت ومساعئ متمادیه‌سی سبق ایدن بو فقیهك رحلهٔ تدریسندن بر چوق اکابر علما یتشمشدر. احمد بن البزدوردی، ابو جعفر الهند وانیدن فقه اوقومش وشیخ الاسلام صدر الدین وسائر اعاظم آره‌سنده نهایت درجه‌ده خدمت مخصوصه‌یه نائل اولمش ایدی. کریم الطبع، حسن اخلاق صاحبی ایدی. اك زیاده مراقی نشر انوار علوم ایتمك ایدی. دنیانك اك اوزاق محللرندن کلەرك بو ذاتدن فقه اوقورلر ایدی. (غنیة الصفا) نام اثری درت جلد اولوب ایدی؛ اکابر امتده موقع احترامی محافظه ایتمکده‌در. مظفر الدین نسفینك بر اثرنده بیان ایتدیکنه کوره مشارالیهك (یواقیت) نامنده بر کتابی واردر. کتاب مذکورده (محرم) بحثنده بیان اولندیغنه کوره زهاددن احمد بن الزاهد نام ذات هر سنه ابتداسنده (اللهم انت الابد

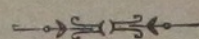
القديم الحی الكريم المنان) دعاسنی اوقور ايمش . ابن عباس
حضرتلرندن روايت اولنديغنه كوره بر آدم افطاردن مقدم بو دعايی
يدی دفعه اوقور ايسه كناهلری عفو اولنور ، آلام واكداردن
مصون اولور ايمش . مشاراليه جامع الصغير نام كتابی نظم ايلمشدر .
جمله مؤلفاتی يوز قدره بالغ اولور ايمش . (مقواد الشيوخ)
اسمنده كی كتابنده بر چوق اكابر مشايخك تراجم احوالندن
خبر ويريور . كندی افاده سنه كوره بش يوز اللی قدر
افاخم محدثيندن حديث شريف روايت ايلمشدر . لغتده (طلبة
الطلبه) اسمنده بر كتابی واردر . يكی طبع اولنمشدر . بش
يوز اوتوز يدی سنه سنده سمرقندده وفات ايلمشدر .

ابو القاسم علی بن محمد بن احمد السمنانی

مؤلفات عديده صاحبی بر فاضل بی مدانيدر . فقه شريفی
فقهادن عبدالله بن ابی محمددن ، علم اصولی دخی علی بن ابی
علی نام ذاتدن تعلم ايتمشدر . تحصيل مآثر عرفان ضمننده
عصرنده موجود اولان مشاهير اساتذهٔ علمادن درس
اوقومشدر . فقه وتاريخه دائر آثاری واردر . قضانك
آدابندن باحث (روضة القضاة وطريق النجاة) اسمنده كی
اثر لطيفی پك مقبولدر . بو كتابده آداب قضاء وفضيلت

حكمدن بحث ايديور . درت يوز تمش سكز سنه سنده تأليفنه
ختام ويرمشدر . بو اثر بی نظيرك نسخه سی نادر اولمليدر كه
محمد الكوفی (اعلام الاخيار) نام اثرنده « بن بو كتاب ايله
مشرف اولدم . فاضل شهير علی بن امراللهك تركه سندن
صاتون آلدم . چوق مستفيد اولدم » ديور . مشاراليه درت
يوز طقسان طقوز سنه سنده وفات ايلمشدر .

بقالی

(ابو الفضل محمد بن ابی القاسم الخوارزمی) بو ذات عالی قدر
فقيه ، عالم بر استاد كلدر . مدت حياتنی تحصيل علم اغورنده افنا
ايلدی . بر طرفدن تحصيل ايدر ، بر ياندن ده تجارت ايله مشغول
اولور ايدی . يمش كبی مأكولات صاته رق كچينديكندن (بقالی)
عنوانی آلمشدر . مشهور زمخشريدن درس اوقويه رق عرب
لسانينك مزايانه واقف اولديغندن آثار جديه تأليفنه موفق
اولمشدر . اثنای درسده زمخشرينك آرقه سنده اوطورر ايدی .
فتاوی ، كتاب التفسير ، كتاب التراجم ، شرح الاسماء الحسنی ،
مفتاح التنزيل ، كتاب الترغيب فی العلم ، اذكار الصلاة ، كتاب الهدايه
فی المعانی والبيان ، كتاب التشبيه آفات الكذب ، افتخار العرب ،
حديث اربعين نام اثرلر كنديسنكدر . بش يوز تمش سنه سنده

خوارزمده جرجانیه‌ده وفات ایلمشدر. بر کون بر آدمه خطاباً
٭ سزه دنیاده‌کی خیرلی شیلری خبر ویره‌یمی ؟
دیمسیله مخاطبی خبر ویریکز دیر. بونك اوزرینه ٭ قلبکزدن
حب انسانی چیقاریکز . حب اللهدن بشقه بر شیء
بولنمسون. حسن اخلاق انسانی اك عالی مرتبهٔ کماله
ایصال ایدر. نه فنا آدمدر او آدم که قلبی بتون جو-
ارحیله برابر عصیان ایدرده توبه ایتمکسزین
واو تانمقسزین عصیانی لسانیله مقام افتخارده سویلر.
هر درلو علوم ومزایادن بی بهره اولان بر کیمسه ایله
کورشمك بر حیوانی مخاطب اتخاذ ایتمکدن نه فرق
اوله بیلور؟ بیورمشلردر .

ابو نصر بشر بن الحارث

عصرنده ارباب اتقانك سر آمدانندن ایدی. اصلی مرودن
ایسه‌ده بغدادده ساکن اولوب مدت حیاتی اوراده کچیرمشدر.
علماً وحالاً حائز نصاب تام بر زاهد عالیجاه ایدی. حکمیات
عارفانه‌سی اخلاق فاضله‌یه بر نمونهٔ عال العال تشکیل ایتمکده‌در.
بز بوراده منتخب اولانلرینی نقل ایده‌جکز. باقیکز نه بیوریور:
٭ کندی کمالاتنه ناسی مطلع قیلمق ایسته‌ینلر
حلاوت آخرتی بوله‌مازلر ٭ اعاظمدن ابدیته کیتمش
ذواتك احوالی سکا کافی بر عبرتدر ٭ اعمال صالحه
هر حرکاتك اولسون ٭ دنیا و آخرتده آلام واکداردن
مصون اولمق ایسته‌ینلر سوء طبیعت صاحبلریله
کورشمامليدر . اشرار ایله مصاحبت اخیارك
سوء ظننی دعوت ایدر ٭ هانکی طعام ایله اکمك

اكل ايده‌يم ديه‌ن فقير افلاح اولماز . نفسنى بيلنه مدح وثنا ضرر ويرمز ☼ مدحدن خوشلانمق قدر حمق متصور دكلدر ☼ علما صدق لسان ايله متصف اولملرى لازم اولديغى كبى زاهد و آكل حلال اولمليدرلر ، عكسى تقديرده علمادن صايلمازلر .

ذات عارفانه‌لرندن « تصوف نه‌در ؟ » ديه صورمشلر .

☼ تصوف اوچ معنايه كلير : بريسى عارف نور معرفت اولمق وورعى اطفا ايتمامك ، ايكنجيسى ظاهرى منقوض علم باطندن دم اورمامق ، اوچنجيسى ده كراماتى اظهار ايتمامكدر ☼

ايكى يوز يكرمى سنه‌سنده وفات ايلمشدر . تأهل ايتمديكندن طولايى تعييب ايدنلر « سز نيچون سنت پيغمبر اولان تأهلى اجرا ايتميورسكز ؟ » ديدكلرى وقت ☼ بزه قلبمزى تطهير ايتمك فرض اولنديغى حالده آنى بيله اجرا ايده‌مدك ☼ سنتى نره‌ده اجرا ايده‌لم ؟ ☼ بيورديلر .

ابو المعالى

ابو المعالى عبد الملك بن شيخ ابى محمددر . كنيه‌سى ضياء الدين ايسه‌ده (امام الحرمين) ديه شهرتكير آفاقدر . ائمهٔ شافعيه‌دن برزاهد طاهر السلاله اولديغى بالجمله علمانك تسليم كرده‌سيدر . اصول ، فروع والحاصل احكام شرعيه‌نك كافهٔ شعباتنده يد طولاسى وار ايدى . آثار جديه‌سى كتبخانهٔ شرعيه‌يى تزيين ايتمكده‌در . كثرت تتبعاتنه مبنى درجهٔ اعتبارى طبقى امام حنبله معادل كورينير . چونكه هركسك حسن توجهنى جلب ايتمش ونام استادانه‌سى قلوب امته جايكر احترام اولمشدر . پدرى اكابر علما وفحول فقهاى امتدن برذات عالى قدر ايدى . نيسابورده برمدت تدريساتده بولنمش واكمال تحصيل ايچون استاد ابو القاسم الاسكافى الاسفراينينك يانته كيدرك مدرسهٔ بيهقيده علم اصولى مكمل صورتده اوقومشدر . برمدت صكره بغداده عزيمت ايلدى . اوراده موجود اولان بالجمله علماى بنامدن تحصيل عرفان ايلدكدن صكره درت سنه مكه‌ده وبرقاچ سنه‌ده مدينهٔ منوره‌ده بالجمله مذاهبه تطبيقاً فتوى ويرمشدر . بوندن طولايى كنديسنه (امام الحرمين) نامى ويريله‌رك قدر عاليلرى السنهٔ امتده تبجيل اولنمشدر . سلطان آلب ارسلان

سلجوقینك اوائل حکومتنده نیسابوره کلدی. درجهٔ اقتداری مسلم
اولدیغندن عهدهٔ تحریرانه‌سنه نیسابورده کائن مدرسهٔ نظامیه
مدرسلکی وریاست علما کبی مهام امور تودیع اولنه‌رق بو
وظائفی اوتوز سنه قدر حسن صورتله ایفا ایلمشدر. درسنده
اکابر ائمه حاضر بولنور ایدی. هر جمعه کونی مستمعین
حکمیاتی کمال خواهش ایله استماع ایدرلردی. جماعت کثیره‌دن
احادیث شریفه اخذ ایلمشدر. حتی مشاهیر محدثیندن سرتاج
اولیا حافظ ابی نعیم الاصفهانیدن فن حدیثه دائر اجازه‌سی
واردر. ابو صغیر الحافظك روایتنه کوره شیخ ابو
اسحق الشیرازی امام الحرمینك قدرینی توقیر ایدر ایدی. پدر
عالیسی برچوق کتابلر استنساخ ایدرك چارشوده فروخت وبهاسی
ایله تدارك قوت ایدر ایدی. بو یولده بریکدیردیکی پاره ایله
تأهل ایلدی. زوجه‌سی حامل قالنجه‌یه قدر برلقمه حرام
آغزینه قویمامشدر. بوده کله‌جك چوجغك فطرت طاهره
واخلاق جمیله صاحبی اولمسی فکرینه مبنی ایدی. واقعا
(الولد صنوابیه) مقتضاسی تظاهر ایدرك بو صلب پاکدن
امام الحرمین کبی بر خیر الخلف کلمشدر. طوغریسی بو هر بابایه
نصیب اولان بختیارلقلردن دکلدر. سود ویرر ایکن زوجه‌سنه
دقت ایدر، حرام لقمه اکل ایتدیرمز، یابانجی بر قادینك
سود ویرمسنه اصلا راضی اولماز ایدی. حتی بر کون زوجه‌سی
ایش ضمننده امام الحرمینی کوجك ایکن اوطه‌ده براقوب
باغچه‌یه چیقمش ایدی. قومشولرندن برقادین چوجغك فریادینی

ایشیده‌رك سود ویرمك ایستدیکنی کورن پدری فریاد ایله
همان چوجغی قادینك الندن آلوب چوجق دها سودی یوتمدن
باشی اشاغی‌یه اکه‌رك قارننی صیقوب چیقارتمش ومعده‌سنده
اولان مواد سائره‌یی‌ده قوصدیرمشدر. بعض مجالسده احبابی
امام الحرمینه لطیفه طریقیله او قادینك سودندن قارنکزده دها
وارمی دیرلر ایمش. مشار الیهك آثاری چوقدر. اصول فقهدن
الشامل، تلخیص التقریب والارشاد، مدارك العقول ـ تمام
دکلدر ـ کتاب تلخیص فی الامامه، مغبط الخلق فی اختیار الاحق،
غنیة المرشدین نام کتابلر مشار الیهکدر. درت یوز اون طقوز
سنه‌سنده طوغمشدر. نیسابورده خسته‌لنمش ایدی. تبدیل هوا
مقصدیله اعتدال هوا وصوینك نفعی ایله مشهور اولان جوار
مذکورده (نسغال) نام قریه‌یه کوندرلمش ایدی. رهایاب اولمیه‌رق
چهارشنبه کیجه‌سی یاتسو زماننده درت یوز یتمش سکز سنه‌سی
ربیع الآخرنده وفات ایلمشدر. لیلهٔ مذکوره‌ده جسد مبارکلری
نیسابوره نقل اولنه‌رق کندی خانه‌سنده دفن اولنمش ایدی.
ایکی سنه صکره تکرار چیقاریله‌رق حسینیه مقبره‌سنده پدرینك
یانته دفن اولندی. او کون اهالینك کثرتندن جامعده یر
قالمامشدر. اوغلی ابو القاسم جنازه نمازینی قیلدیرمشدر. الم غیوبیتندن
متأثر اولان شاعرلر طرفندن برچوق شعرلر سویلنمشدر.

تمت

فهرست